

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W OLSZTYNIE**

**RAPORT
O STANIE SANITARNYM
ROK 2024**

**MIASTO OLSZTYN
POWIAT OLSZTYŃSKI**

Opracowali: Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Olsztynie

Pod kierunkiem: Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie

Olsztyn, marzec 2025 r.

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2024 r.	4
III. Ocena Stanu Sanitarno-Higienicznego.....	8
1. Epidemiologia.....	8
2. Higiena Komunalna	33
3. Bezpieczeństwo Żywności i Żywienia.....	44
4. Higiena Pracy.....	62
5. Higiena Dzieci i Młodzieży.....	82
IV. Działalność Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego	92
V. Ocena funkcjonowania Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej	100
VI. Ocena przestrzegania przepisów Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych	111
VII. Podsumowanie i zadania dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2025 r.	111

I. Wstęp

Szanowni Państwo,

Realizując ustawowy obowiązek, wynikający z dyspozycji art. 12a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wzorem lat ubiegłych z przyjemnością przedstawiam Państwu opracowywany w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie raport o stanie sanitarno-higienicznym miasta Olsztyn i powiatu olsztyńskiego.

Poniższe opracowanie obejmuje swoim zakresem ocenę bezpieczeństwa sanitarnego oraz jest podsumowaniem obowiązków i zadań wykonywanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie w ubiegłym roku, podejmowanych w celu ochrony zdrowia.

Zawiera informacje o warunkach: higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, zdrowotnych żywności i żywienia, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji oraz higieniczno-sanitarnych obiektów użyteczności publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów, w których udzielane są świadczenia zdrowotne, a także obejmuje działalność oświatowo - zdrowotną i promocję zdrowia.

Powstał w oparciu o wiarygodne dane ze wszystkich obszarów objętych nadzorem bieżącym i zapobiegawczym Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Olsztynie.

Informacje jakie zostały zawarte w niniejszym raporcie wskazują, że stan sanitarno-epidemiologiczny w naszym regionie ulega systematycznej poprawie.

W dalszym ciągu na bieżąco monitorujemy i egzekwujemy od osób odpowiedzialnych przestrzeganie przepisów prawa i norm z zakresu szeroko rozumianego zdrowia publicznego. Wyrażam przekonanie, że informacje zebrane w niniejszej publikacji będą podstawą do wyciągnięcia wniosków i podejmowania działań, które pozwolą na dalszą poprawę stanu zdrowia publicznego w naszym rejonie.

Dodatkowo zachęcam Państwa do odwiedzania naszej strony internetowej i śledzenia naszych mediów społecznościowych, gdzie publikowane są informacje w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Olsztynie
lek. wet. Teresa Parys

II. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2024 r.

Państwowa Inspekcja Sanitarna działa na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i została powołana w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed wpływem czynników szkodliwych lub uciążliwych, zapobiegania powstawaniu chorób zakaźnych i zawodowych.

Realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

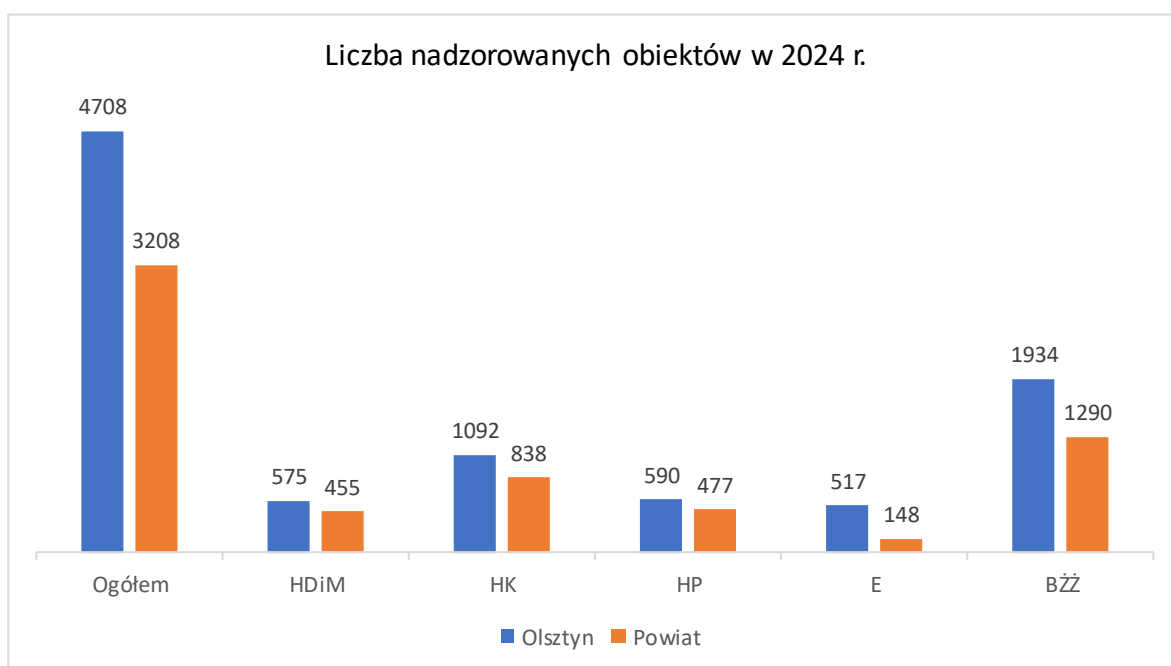
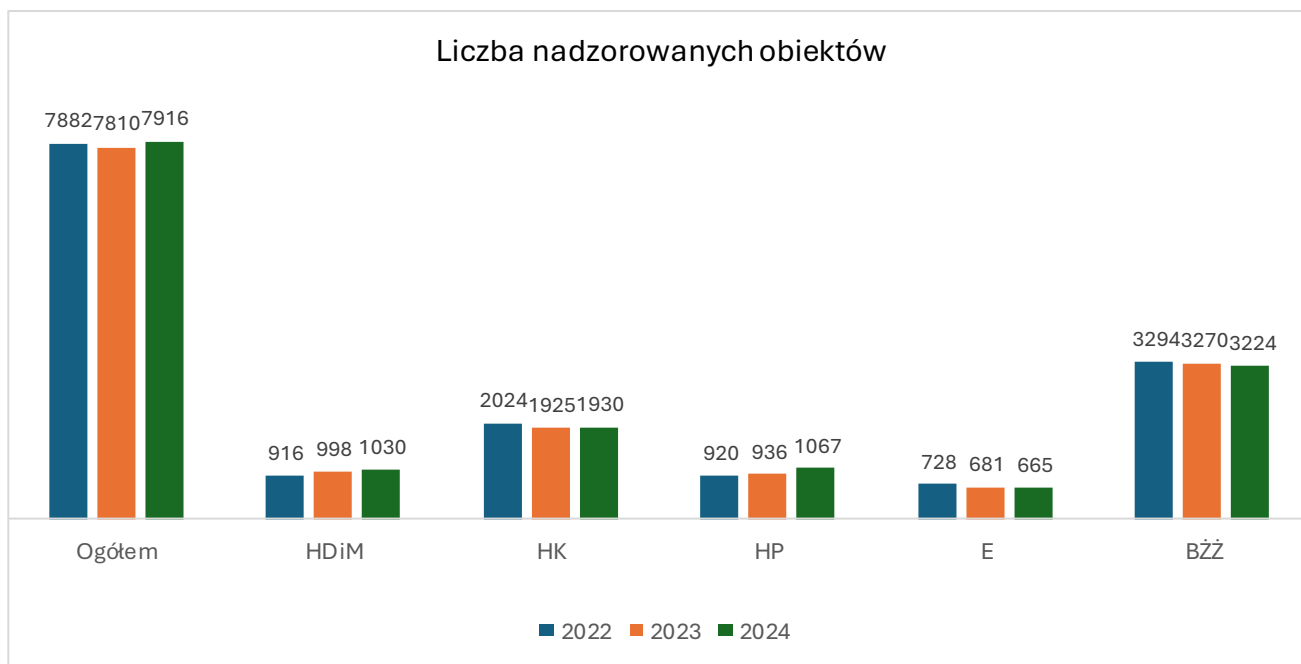
1. higieny środowiska,
2. higieny pracy,
3. higieny procesów nauczania i wychowania,
4. higieny wypoczynku i rekreacji,
5. zdrowotnymi żywności, żywienia, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością,
6. higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

W tym miejscu podkreślić należy, że działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie oparta jest na wdrożonym i ciągle doskonalonym Systemie Zarządzania, zgodnym z normą PN-EN ISO/IEC 17020:2012 „Ocena zgodności. Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcje”.

Cele systemu zarządzania osiągnane są poprzez:

- prowadzenie i dokumentowanie kontroli w sposób rzetelny, kompetentny i obiektywny, z należytą starannością, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i procedurami oraz dokonywanie profesjonalnego osądu;
- zapewnienie rzetelności, niezależności i bezstronności, co oznacza niezależność od jakichkolwiek nacisków finansowych, handlowych i innych mogących mieć wpływ na wyniki prowadzonych prac oraz nieangażowanie się w jakąkolwiek działalność, która mogłaby zmniejszyć zaufanie do tych wyników;
- zachowanie poufności wyników badań i kontroli oraz ochronę danych dotyczących klientów i kontrolowanych;
- analizowanie skarg oraz informacji zwrotnych od Klientów i podejmowanie odpowiednich działań;
- dbałość o współpracę i komunikację z inspekcjami i służbami w celu minimalizacji zagrożeń dla zdrowia publicznego;
- zarządzanie ryzykiem zgodnie z ustaleniami systemu zarządzania;
- identyfikowanie potrzeb szkoleniowych i ciągłe podnoszenie kwalifikacji personelu poprzez doskonalenie i system szkoleń;
- budowanie wizerunku nowoczesnej i przyjaznej instytucji publicznej uwzględniające otoczenie prawne przedsiębiorców;
- celową i oszczędną gospodarkę środkami finansowymi;
- zaangażowanie w procesy ciągłego doskonalenia wdrożonych systemów zarządzania i ciągłego doskonalenia ich skuteczności.

W nadzorze Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie znajduje się 7916 (OI - 4708, P – 3208), czyli o 106 obiektów więcej niż w roku poprzednim (7810).

W 2024 roku przeprowadzono 6436 wywiadów epidemiologicznych i wykonano 3401 kontroli (ogółem 9837 działań), czyli o 1148 działań więcej niż w 2023 r.

Wykorzystanie materiału kontrolnego w działalności administracyjnej i egzekucyjnej w 2024 r. przedstawiało się następująco:

- wystawiono **1533** decyzje merytoryczne,
- wystawiono **813** decyzji o opłacie za czynności kontrolne, podczas których stwierdzano naruszenie wymagań higienicznych i zdrowotnych,

- wydano **1207** postanowień,
- wystawiono **29** tytułów wykonawczych,
- skierowano **3** wnioski o ukaranie do sądu,
- skierowano **6** zawiadomień do Prokuratury o podejrzeniu przestępstwa
- nałożono **157** mandatów na kwotę **48 900 zł**,
- nałożono **9** kar pieniężnych na kwotę **19 200 zł**.

Do tutejszej Stacji wpłynęły 64 wnioski o udzielenie informacji publicznej (55 wniosków zakwalifikowano jako informację prostą, 9 – przetworzoną).

Najwięcej wniosków dotyczyło informacji w zakresie szczepień ochronnych (44), stanu sanitarnego i wyników przeprowadzonych kontroli w nadzorowanych obiektach (7), liczby wydanych decyzji o kwarantannie w okresie 2020-2022 (3), wyników badania wody (2) i inne.

W 2024 roku nie rozpatrywano spraw mających cechy skargi lub wniosku w obszarze działania PPIS w Olsztynie (w rozumieniu Działu VIII Kodeksu postępowania administracyjnego).

Do tutejszego Organu wpłynęło 319 wniosków obywateli o interwencję. 67 wniosków odesłano do innych organów i podmiotów, ze względu na brak kompetencji w zakresie zgłaszanych problemów, 2 anonimowe wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia. Spośród 250 rozpatrywanych interwencji, 127 uznano za zasadne, w 123 przypadkach podjęte czynności nie potwierdziły naruszenia przepisów.

W podziale na sekcje liczba zgłoszonych interwencji przedstawia się następująco:

BŻŻ – 154 (78 zasadnych, 67 niezasadnych, 8 przekazano do innych organów, 1 nie rozpatrywano)

E – 17 (7 zasadnych, 8 niezasadnych, 2 przekazano do innych organów)

HK – 126 (34 zasadnych, 38 niezasadnych, 53 przekazano do innych organów, 1 nie rozpatrywano)

HDiM – 15 (7 zasadnych, 7 niezasadnych, 1 przekazano do innego organu)

HP – 7 (1 zasadna, 3 niezasadne, 3 przekazano do innych organów)

Najczęściej zgłaszane sprawy dotyczyły m. in.:

- dolegliwości żołądkowo-jelitowych u dzieci w przedszkolach, koloniach;
- obecności gryzoni w budynkach mieszkalnych, na posesjach otaczających, w lokalach gastronomicznych;
- niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń w obiektach żywnościowych i żywieniowych;
- uciążliwości zapachowych związanych z działalnością zakładów gastronomicznych zlokalizowanych w budynkach, gdzie mieszczą się również lokale mieszkalne;
- środków spożywczych wprowadzanych do obrotu po terminie przydatności do spożycia;
- niewłaściwej jakości artykułów spożywczych wprowadzanych do obrotu;
- niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń, urządzeń i wyposażenia wykorzystywanego w zakładach gastronomicznych;
- niewłaściwej jakości wody do spożycia;
- niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej;

- nieprawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi i ściekami;
- nieprzestrzegania procedur wewnątrzzakładowych w podmiotach leczniczych;
- pojawiającej się wszawicy u dzieci w szkołach, przedszkolach.

Wyartykułować należy, że wnioski obywateli o przeprowadzenie interwencji w nadzorowanych przez PPIS w Olsztynie obiektach, są ważnym sygnałem o ewentualnych nieprawidłowościach, mogących mieć negatywny wpływ na zdrowie mieszkańców. Z tego względu każdorazowo podejmowane są stosowne działania np. interwencyjne kontrole sanitarne, pobory próbek żywności.

Szczegółowa analiza stanu sanitarno-epidemiologicznego została przedstawiona przez poszczególne komórki organizacyjne Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie w kolejnych rozdziałach raportu. Prezentowane dane pochodzą ze sprawozdań statystycznych z 2024 roku i lat wcześniejszych, sporządzanych przez PSSE w Olsztynie i stanowią analizę porównawczą występowania chorób zakaźnych i zakażeń, chorób zawodowych, wyników badań i kontroli nadzorowanych obiektów wraz z ich oceną.

III. Ocena Stanu Sanitarno-Higienicznego

1. Epidemiologia

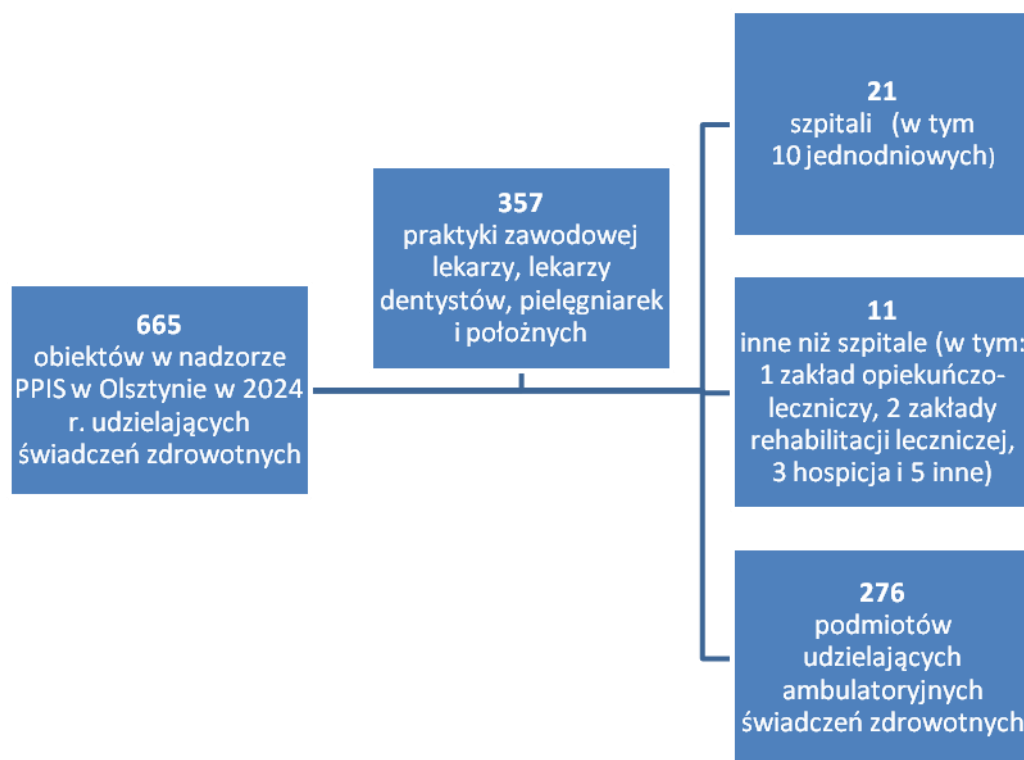
1.1. Zadania

Działania Sekcji Epidemiologii ukierunkowane są na zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi - skupione są w trzech głównych obszarach tematycznych obejmujących bezpieczeństwo świadczeń zdrowotnych, zakażenia i choroby zakaźne u ludzi oraz profilaktykę tych chorób tj.:

- Nadzór sanitarno – epidemiologiczny nad obiektami, w których udzielane są świadczenia zdrowotne;
- Nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi i zakażeniami;
- Nadzór nad szczepieniami ochronnymi.

Realizuje swoje zadania w oparciu o przepisy ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi oraz akty wykonawcze do tej ustawy.

1.2. Nadzór sanitarno-epidemiologiczny nad obiektami, w których udzielane są świadczenia zdrowotne

1.2.1. Obiekty nadzorowane

W nadzorze Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie znajduje się 665 obiektów, w tym: 517 na terenie Olsztyna i 148 w powiecie olsztyńskim tj.:

- 308 obiektów, w których działalność lecznicza prowadzona jest przez podmioty lecznicze (w tym: 11 szpitali całodobowych i 10 szpitali jednodniowych, 208 przychodni i ośrodków zdrowia, 2 zakłady rehabilitacji leczniczej świadczące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz 31 zakładów rehabilitacji leczniczej świadczących inne niż szpitalne świadczenia zdrowotne i 46 inne),
- 357 obiektów, w których działalność lecznicza prowadzona jest przez praktykę zawodową.

W porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym, w niewielkim stopniu zmniejszyła się liczba nadzorowanych obiektów. Zawieszono lub zamknięto część podmiotów świadczących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, w tym poradnie, zakłady rehabilitacji leczniczej, zakład badań diagnostycznych. Zrezygnowano z części prowadzonej działalności w zakresie indywidualnej specjalistycznej praktyki lekarskiej oraz indywidualnej specjalistycznej praktyki lekarzy dentyków. W zakresie działalności leczniczej wykonywanej przez praktykę zawodową zgłoszono niewielki wzrost rejestracji indywidualnej praktyki pielęgniarek.

Tabela nr 1. Liczba obiektów w nadzorze PPIS w Olsztynie

Rodzaj działalności	Wyszczególnienie			L.p.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze	Ogółem (Suma wierszy 2 oraz od 4 do 12)			1.	334	325	308
	Stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne	szpitalne	Szpitala ogółem	2.	22	21	21
			w tym szpitale jednodniowe	3.	10	10	10
		inne niż szpitalne	Zakłady opiekuńczo-lecznicze	4.	2	2	1
			Zakłady pielęgnacyjno -opiekuńcze	5.	0	0	0
			Hospicja	6.	4	4	3
			Zakłady rehabilitacji leczniczej	7.	3	3	2
			Inne	8.	6	4	5
		Ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	Przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice		9.	219	215
	Zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne		10.	31	26	25	
	Zakłady rehabilitacji leczniczej		11.	42	35	31	
	Inne ogółem		12.	5	15	12	
Działalność lecznicza wykonywana przez	Ogółem (suma wierszy: 14,16,18,20, 21, 22)			13.	394	356	357
	Indywidualne praktyki lekarskie ogółem			14.	136	128	127
	w tym indywidualne praktyki lekarzy dentyków			15.	117	109	108

praktykę zawodową	Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie ogółem	16.	209	185	180
	w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów	17.	63	61	58
	Grupowe praktyki lekarskie ogółem	18.	14	14	12
	w tym grupowe praktyki lekarzy dentystów	19.	12	10	10
	Indywidualne praktyki pielęgniarek	20.	18	16	26
	Indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek	21.	4	4	3
	Grupowe praktyki pielęgniarek	22.	5	4	5
	Inne	23.	8	5	5
Razem	Suma wierszy 1 i 13	24.	728	681	665

W roku 2024 bieżące kontrole sanitarne w placówkach służby zdrowia prowadzone były w oparciu o roczne Plany Zasadniczych Zadań oraz dodatkowo w zależności od aktualnych problemów i potrzeb. W roku sprawozdawczym przeprowadzono 378 kontroli sanitarnych w nadzorowanych obiektach (OI-279; P-99), w tym 28 kontroli nieplanowanych, (w związku ze zgłaszanymi interwencjami, kontrole sprawdzające wykonanie zaleceń pokontrolnych, kontrole w związku z ogniskiem epidemicznym).

Zakres kontroli obejmował przestrzeganie przepisów w zakresie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą, warunków jakie powinien spełniać personel medyczny w celu zapobiegania powstawaniu zakażeń i chorób zakaźnych oraz wykonawstwo szczepień ochronnych dzieci zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych.

W ciągu roku skontrolowano w sumie 359 nadzorowanych podmiotów (OI-260; P-99), w tym 22 podmioty, w których udzielane są stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne i 167 podmiotów leczniczych, w których udzielane są ambulatoryjne świadczenia zdrowotne oraz 170 praktyk zawodowych.

W toku kontroli sprawdzano stan techniczny i higieniczno- sanitarny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu oraz postępowanie z narzędziami wielokrotnego użytku, postępowanie z odpadami - w tym niebezpiecznymi w miejscu ich wytwarzania i magazynowania, postępowanie z brudną i czystą bielizną, zaopatrzenie w środki ochrony osobistej oraz w preparaty do dezynfekcji: rąk, skóry, powierzchni i narzędzi oraz opracowanie i wdrożenie procedur związanych z zapobieganiem chorobom zakaźnym i zakażeniom.

Duży nacisk położono na ocenę realizacji zadań zespołów kontroli zakażeń szpitalnych, przestrzeganie procedur medycznych i higienicznych z uwzględnieniem specyfiki zakładu oraz monitorowanie środowiska szpitalnego.

W 27 podmiotach leczniczych podczas przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono nieprawidłowości o charakterze higieniczno- sanitarnym i technicznym i wszczęte zostały postępowania administracyjne. W 8 przypadkach nałożono na kontrolowanych karę grzywny w drodze mandatu karnego na kwotę 2 400 zł.

Uchybienia dotyczyły uszkodzeń i niewłaściwego stanu wyposażenia w gabinetach zabiegowych, salach chorych, braku wydzielonego miejsca do prawidłowego

przechowywania wyrobów medycznych i środków higienicznych w oddziałach szpitalnych, nieprawidłowości podczas dekontaminacji narzędzi i sprzętu medycznego, niezachowania ciągu technologicznego w sterylizatorni.

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami wydano 49 decyzji merytorycznych (OI-42;P-7) dotyczących sprawowanego nadzoru oraz 28 decyzji płatniczych (OI-26;P-2).

W toku kontroli stwierdzono, że stan sanitarno-techniczny w skontrolowanych podmiotach leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne ulega stopniowej poprawie. W placówkach przeprowadzono wiele prac remontowo-budowlanych. Niemniej w części placówek stan sanitarno-techniczny nadal wymaga poprawy.

W minionym roku przeprowadzono modernizację i/lub rozbudowę nw. obiektów, doposażono w sprzęt i aparaturę medyczną, m. in.:

a) Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Olsztynie, 10-561 Olsztyn, ul. Żołnierska 18

- utworzono Mobilny punkt badań diagnostycznych „cytobus”,
- zaadoptowano pomieszczenie dla robota DAVINCI,
- odnowiono pomieszczenia Oddziału Klinicznego Endokrynologii, Diabetologii i Chorób Wewnętrznych,
- doposażono w sprzęt i aparaturę medyczną np. systemy robotyczne DAVINCI, aparaty USG, RTG, Tomograf oka, pompy do żywienia.

b) Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy w Olsztynie, 10-561 Olsztyn, ul. Żołnierska 18A

- rozbudowano bryłę B dla potrzeb oddziałów: Chirurgii i Urologii dziecięcej z ośrodkiem leczenia zmian naczyniowych, Kliniki Chirurgii Głowy i Szyi dzieci i młodzieży, Oddziału Neurologii dla dzieci oraz Oddziału Pediatricznego VI wraz z klatką schodową do celów ewakuacyjnych,
- wykonywano bieżące remonty zgodnie z potrzebami,
- doposażono w sprzęt i aparaturę medyczną np. zapewniono sprzęt oraz wyposażenie Centralnej Sterylizatorni, pracowni endoskopowej, zapewniono aparaty USG i EKG oraz aparat RTG z ramieniem C, rezonans magnetyczny, tomograf stożkowy CBCT.

c) Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie, 10-023 Olsztyn, ul. Wojska Polskiego 35

- utworzono Oddział Dzienny Psychiatryczny Rehabilitacyjny dla Dzieci,
- wykonano prace ogólnobudowlane i instalacyjne związane z remontem pomieszczeń w Oddziale Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych z Pododdziałem Leczenia Zespołów Abstynencyjnych po Substancjach Psychoaktywnych,
- wykonano prace malarskie oraz prace związane z montażem klimatyzacji w trzech salach terapeutycznych w Oddziałach Ogólnopsychiatrycznych,
- wyremontowano 5 gabinetów pracowników zaplecza szpitalnego,
- zamontowano rolety przeciwsłoneczne w salach chorych i gabinetach personelu w Oddziale Psychogeriatrycznym,
- dostosowano pomieszczenia dla potrzeb Centrum Zdrowia Psychicznego,

- doposażono w sprzęt i aparaturę medyczną, np. materace przeciwoleżynowe, defibrylator, wózki oddziałowe, poduszki, pościel, piżamy, koce, bezpieczne naczynia.

d) Uniwersytecki Szpital Kliniczny w Olsztynie, 10-082 Olsztyn, ul. Warszawska 30

- utworzono Poradnię Onkologiczną,
- częściowo wyremontowano pomieszczenia biurowe administracji,
- wykonano prace remontowo - budowlane w części pomieszczeń poradni i Ośrodka Rehabilitacji Diennej,
- doposażono szpital w sprzęt i aparaturę medyczną, np. aparaty do znieczulenia, zestaw narzędzi do zabiegów urologicznych.

e) Szpital Kliniczny MSWiA z Warmińsko - Mazurskim Centrum Onkologii w Olsztynie, 10-228 Olsztyn, Aleja Wojska Polskiego 37

- utworzono Ośrodek Transplantacji Szpiku przy Oddziale Kliniknym Hematologii,
- dostosowano pomieszczenia Oddziału Chirurgii Ogólnej z Pododdziałem Chorób Piersi oraz Kliniki Onkologii i Immuno-onkologii do aktualnych przepisów,
- przebudowano i dostosowano pomieszczenia na potrzeby zakładu radioterapii oraz wymiany mammografu,
- wykonano roboty budowlane związane z termomodernizacją dachów oraz instalacją fotowoltaiczną,
- wykonywano bieżące prace adaptacyjne pomieszczeń oraz prace remontowe, głównie malarskie oraz wymianę elementów instalacji elektrycznych i sanitarnych,
- doposażono szpital w sprzęt i aparaturę medyczną, np. mammograf, aparaty USG, RTG, gastroskop.

f) Warmińsko- Mazurskie Centrum Chorób Płuc, 10-357 Olsztyn, ul. Jagiellońska 78

- utworzono Centrum Diagnostyczne szpitala wraz z aparatem TK,
- wdrożono prace związane z dostosowaniem budynku szpitala do wymagań ppoż.,
- wykonano prace renowacyjne oraz budowlane elewacji budynków szpitala,
- dostosowano istniejące pomieszczenia do wymagań stosowania nieinwazyjnej wentylacji mechanicznej dla pacjentów,
- zmodernizowano i rozbudowano wewnętrzną instalację gazów medycznych budynku głównego szpitala,
- zrealizowano inwestycję i oddano do użytkowania studnię głębinową, doposażono szpital w aparaturę i sprzęt medyczny, np. myjnię do narzędzi chirurgicznych ze stacją uzdatniania wody, sprzęt do laboratorium, łóżka bariatryczne, wózki.

g) Miejski Szpital Zespolony w Olsztynie, 10-045 Olsztyn, ul. Niepodległości 44

- utworzono Pracownię Tomografii Komputerowej.

h) Szpital Powiatowy im. Jana Mikulicza w Biskupcu, 11-300 Biskupiec, ul. Armii Krajowej 8

- uruchomiono Pracownię rezonansu magnetycznego,
- zakończono modernizację poradni chirurgii urazowo- ortopedycznej oraz poradni chirurgii ogólnej,
- wykonano gruntowny remont pomieszczeń szpitalnej pracowni diagnostyki kardiologicznej,

- doprowadzono do właściwego stanu pomieszczenia socjalne wraz z węzłem sanitarnym na potrzeby szpitalnego działu higieny,
- wykonano gruntowny remont trzech pomieszczeń w administracji szpitala,
- wykonano prace remontowe pomieszczeń w oddziale ortopedii i neurologii,
- wyremontowano i dostosowano część korytarzy i pomieszczeń piwnicznych pod potrzeby magazynowe,
- wykonano szereg nieplanowanych modernizacji i remontów w różnych komórkach szpitala, doposażono szpital w sprzęt i aparaturę medyczną, np. łóżka szpitalne, wózki, sprzęt laboratoryjny.

i) Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej im. Jerzego Pióro w Dobrym Mieście, 11-040 Dobre Miasto, ul. Grunwaldzka 10 B

- rozszerzono działalność o Centrum Świadczeń Zdrowotnych w Barczewie,
- utworzono Pracownię endoskopową,
- wymieniono wykładziny w budynku szpitala,
- zamontowano drzwi w budynku szpitala,
- wyremontowano dach w budynku Centrum Świadczeń Zdrowotnych w Barczewie,
- doposażono szpital w sprzęt i aparaturę medyczną, np. do pracowni RTG, elektrokardiograf, szafki na odzież dla pracowników, nosze elektryczne bariatryczne na potrzeby Zespołu Ratownictwa Medycznego.

j) Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny dla Dzieci w Ameryce, 11-015 Olsztynek, Ameryka 21

- zwiększono powierzchnię Oddziału opieki całodobowej nad dziećmi z opiekunami,
- zwiększono powierzchnię Działu fizjoterapii.

k) Olsztyńskie Stowarzyszenie Hospicyjne PALIUM, 10-229 Olsztyn, Al. Wojska Polskiego 30

- utworzono dodatkowy 3 osobowy pokój dla chorych,
- wyremontowano 3 łazienki dla chorych i personelu.

1.3. Nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi i zakażeniami

1.3.1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Przepisy rozdziału 6 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi regulują sposób postępowania w przypadku podejrzenia lub rozpoznania zakażenia/choroby zakaźnej u ludzi lub zgonu z ich powodu. Ustawa ta jednocześnie wskazuje, jakie choroby zakaźne i zakażenia podlegają zgłoszeniu do Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi i zakażeniami w Polsce oparty jest na:

- systematycznym gromadzeniu i analizowaniu informacji o zachorowaniach;
- bieżącym monitorowaniu sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych i pasożytniczych;
- realizowaniu zadań wynikających z udziału Polski w programach eliminacji i eradykacji chorób zakaźnych;
- dokonywaniu ocen i analiz sytuacji epidemiologicznej;
- opracowywaniu ognisk chorób zakaźnych;

- przeprowadzaniu dochodzeń epidemiologicznych mających na celu ustalenie źródła i dróg szerzenia się zakażenia oraz ich likwidację;
- współpracy z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w zakresie zwalczania i zapobiegania wściekliznie oraz innych chorób odzwierzęcych.

Powyższe działania podejmowane są w celu zapewnienia stabilnej sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych a jednocześnie monitorowania zagrożeń epidemicznych mogących mieć wpływ na zdrowie publiczne w skali krajowej oraz międzynarodowej.

Dane z dochodzeń i wywiadów epidemiologicznych wprowadzane i opracowywane są w systemie elektronicznym EpiBaza, który skoordynowano z systemem Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC). W 2024 r. w ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego nad zachorowaniami przeprowadzono 6436 dochodzeń epidemiologicznych przy opracowywaniu jednostek chorobowych podlegających zgłoszeniom.

Dane dotyczące zachorowań na choroby zakaźne podlegające zgłoszeniu do Państwowej Inspekcji Sanitarnej zbierane są w sprawozdaniach statystycznych w okresach dwutygodniowych, kwartalnych oraz rocznych.

1.3.2. Nadzór nad ogniskami epidemicznymi i zakażeniami szpitalnymi

Pomimo rozwoju medycyny zakażenia szpitalne pozostają problemem wszystkich placówek leczenia zamkniętego, które wiążą się z zjawiskiem lekooporności drobnoustrojów na dostępne środki medyczne.

Prowadzenie działań przeciwepidemicznych należy do najważniejszych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Olsztynie monitoruje na terenie działania sytuację sanitarno-epidemiologiczną w oparciu o analizę chorób zakaźnych w ramach nadzoru oraz weryfikację zgłoszonych podejrzeń/zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia.

W roku sprawozdawczym trend ww. zgłoszeń na choroby zakaźne przybrał wartości wzrostowe w stosunku do jednostek chorobowych: salmonelloza, płonica, borelioza, krztusiec, WZW oraz zapalenia opon mózgowych i mózgu. Zarejestrowano znaczny wzrost zakażeń pokarmowych wywołanych przez rotawirusy oraz biegunek u dzieci do lat 2. W 2024 r. wzrosła, w porównaniu do lat poprzednich, zgłaszalność zachorowań na grypę, natomiast w porównaniu do lat ubiegłych odnotowuje się znaczny spadek zachorowań na ospę wietrzną.

W 2024 r. rejestracja zgłoszonych przypadków zachorowań/podejrzeń odbywała się wzorem lat ubiegłych w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych i zakażeń, opracowane przez NIZP PZH- PIB na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

Tabela nr 2. Porównanie wielkości zachorowań na choroby zakaźne oraz zapadalność na 100 000 mieszkańców (10 000 dzieci w wieku do lat 2) w latach 2022-2024

Lp.	Jednostka chorobowa	2022 r.		2023 r.		2024 r.	
		I. zachorowań	Wsp. zapadalności	I. zachorowań	Wsp. Zapadalności	I. zachorowań	Wsp. zapadalności
1	Salmonellozy – w tym zatrucia pokarmowe	43	14,43	63	21,17	73	24,57
2	Biegunki u dzieci do lat 2	33	68,46	22	7,39	56	18,85
3	Nieżyty wywołane przez rotawirusy	93	31,22	6	2,01	73	24,57
4	Krztusiec	0	0	1	0,33	194	65,32
5	Płonica	33	11,08	116	38,98	146	49,15
6	Zapalenie opon mózgowych i mózgu – ogółem	51	17,12	54	18,14	75	25,25
7	w tym zapalenie mózgu wirusowe przenoszone przez kleszcze	28	9,4	25	8,40	22	7,40
8	Zakażenie wywołane przez Escherichia coli biegunkotwórczą	1	0,33	0	0	0	0
9	Borelioza	132	44,31	188	63,18	232	78,11
10	Wirusowe zapalenie wątroby typu B	17	5,71	21	7,05	28	9,42
11	Wirusowe zapalenie wątroby typu A	1	0,33	1	0,33	3	1,01
12	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	19	6,38	40	13,44	46	15,48
13	Nowo wykryte zakażenia HIV	16	5,37	12	4,03	8	2,69
14	AIDS – zespół nabytego upośledzenia odporności	4	1,34	0	0	2	0,67
15	Ospa wietrzna	929	311,86	823	276,59	573	192,93
16	Nagminne zapalenie przyusznic	4	1,34	6	2,01	4	1,34
17	Grypa	159	53,37	285	95,78	776	261,18
18	Zakażenia jelitowe - Campylobacter	20	6,71	31	10,41	35	11,78
19	Nieżyty wywołane przez norowirusy	9	3,02	15	5,04	23	7,74

20	Posocznice	23	7,72	16	5,37	21	7,07
21	Kiła	10	3,35	10	3,36	16	5,38
22	Bąblowica	3	1,01	1	0,33	1	0,33
23	Pogryzienia - ogółem	324	108,76	373	125,36	374	125,92
24	w tym osoby szczepione p/wścieklicznie	189	63,45	233	78,30	236	79,46
25	Gruźlica	17	5,71	15	5,04	20	6,73
26	Odra	0	0	0	0	1	0,33
27	Legionelloza choroba legionistów	2	0,67	1	0,33	7	2,35

W okresie sprawozdawczym do PSSE w Olsztynie zgłoszono 3315 (2423 w 2023 r.) przypadków chorób zakaźnych i zakażeń innych niż COVID-19. Spośród zgłoszonych przypadków hospitalizowano 761 osób (729 w 2023 r.). Odnotowano 33 (21 w 2023 r.) zgony z powodu chorób zakaźnych, min. z powodu zapalenia jelita cienkiego i grubego wywołanego przez *Clostridioides difficile*; posocznicy oraz zgon z powodu legionellozy /choroby legionistów/.

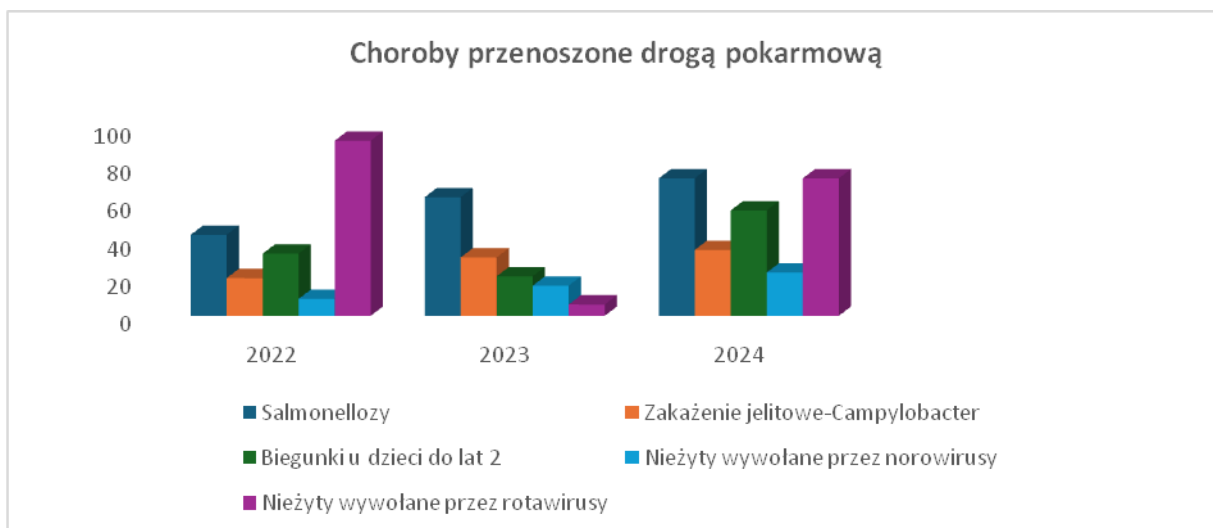
Od wielu lat na terenie działania PPIS w Olsztynie nie rejestrowano zachorowań na błonicę, poliomyelitis, brucellozę, natomiast w 2024 r. zarejestrowano pojedyncze przypadki kryptosporydiozy, legionellozy oraz odry.

Należy podkreślić, że wypracowany jest od lat schemat nadzoru przy zgłoszeniach inwazyjnej choroby meningokokowej w roku 2024 zgłoszono 4 przypadki (0 w 2023 r.)

1.3.3. Nadzór nad zakażeniami jelitowymi i ogniskami chorób przenoszonych drogą pokarmową

Zatrucia pokarmowe manifestujące się w postaci dolegliwości żołądkowo-jelitowych, mogą być wywołane czynnikami zakaźnymi o podłożu bakteryjnym, wirusowym lub pasożytniczym. Nośnikiem drobnoustrojów chorobotwórczych jest skażona żywność lub woda. Czynnikiem sprzyjającymi zatruciom są niedostateczne warunki sanitarne w trakcie przygotowywania pokarmów oraz nieprzestrzeganie zasad higieny rąk.

W grupie rejestrowanych zachorowań na choroby układu pokarmowego w 2024 r. dominowały nieżyty żołądkowo-jelitowe wywołane przez rotawirusy oraz zachorowania na salmonellozę – 73 przypadki oraz biegunki i zakażenia jelitowe o przypuszczalnie zakaźnej etiologii, gdzie rozpoznanie ma miejsce wyłącznie na podstawie objawów klinicznych lub badań laboratoryjnych.

Nadzór nad zgłaszzanymi do Państwowej Inspekcji Sanitarnej przypadkami chorób zakaźnych przenoszonych drogą pokarmową oraz zakażeniami jelitowymi pozwala na monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w tym zakresie i sprawne reagowanie w przypadku wystąpienia lub podejrzenia wystąpienia ognisk zatruc pokarmowych.

Ognisko zatrucia/zakażenia pokarmowego definiuje się jako wystąpienie, w określonych warunkach, dwóch lub więcej przypadków zachorowań ludzi na tę samą chorobę i/lub zakażenia osób tym samym czynnikiem, lub sytuacji, w której obserwowana liczba przypadków zachorowań przekracza liczbę oczekiwaną i przypadki te są powiązane z jednym źródłem pokarmu, lub istnieje prawdopodobieństwo takiego związku.

W 2024 r. na terenie powiatu olsztyńskiego zarejestrowano pięć ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych

Ognisko domowe w gm. Dywity - zachorowały 2 osoby z 6 narażonych. Przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, zachorowała osoba dorosła oraz dziecko w wieku 4 lat. Wyniki badań potwierdziły obecność wirusa zapalenia wątroby typu A. Ustalono, że czynnikiem odpowiedzialnym za wystąpienie objawów chorobowych było WZW A. Czynnikiem sprzyjającym powstaniu ogniska był najprawdopodobniej brak zachowania należytej higieny osobistej.

Ognisko w przedszkolu w Olsztynie – objawy chorobowe wystąpiły u 29 osób ze 130 narażonych. Przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, zachorowały 3 osoby dorosłe oraz 26 dzieci. Osoby chore nie wykonały badań kontrolnych, w związku z powyższym nie ustalono czynnika etiologicznego odpowiedzialnego za wystąpienie objawów nieżyty żołądkowo-jelitowego.

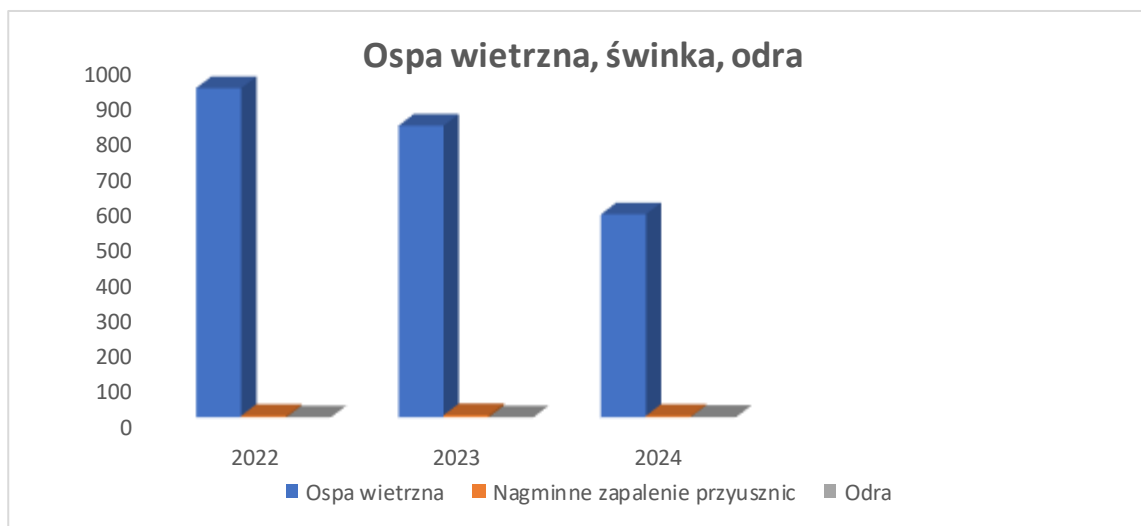
Ośrodek Wczasowo-Szkoleniowy w gm. Kolno - zachorowało 168 osób z 881 narażonych uczestników kolonii. Przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, skontrolowano obiekt, zlecono wykonanie badań laboratoryjnych kału pracownikom ośrodka oraz uczestnikom z objawami zatrucia, przeprowadzono kontrolę jakości wody przeznaczonej do spożycia. Badania kontrolne wykonało 17 osób. U trzech osób uczestniczących w imprezie w pobranych próbkach wykryto obecność norowirusów. Ustalono, że czynnikiem odpowiedzialnym za wystąpienie objawów nieżyty żołądkowo-jelitowego był norowirus.

Uroczystość rodzinna w gm. Dobre Miasto - zachorowało 27 osób z 57 narażonych. Przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne. Sekcja żywności przeprowadziła kontrolę w środowisku domowym, pobrano do badań laboratoryjnych 9 prób posiłków, 3 wymazy sanitarne z wyposażenia kuchni. Wyniki badań potwierdziły obecność *Salmonelli* spp. na skorupkach jaj oraz w 6 próbkach dań. Badania mikrobiologiczne próbek kału przeprowadzono u 10 uczestników. W pobranych próbkach wynik badań potwierdził obecność pałeczek jelitowych *Salmonella*. Ustalono, że czynnikiem odpowiedzialnym za wystąpienie objawów nieżytu żołądkowo-jelitowego była *Salmonella enteritidis*.

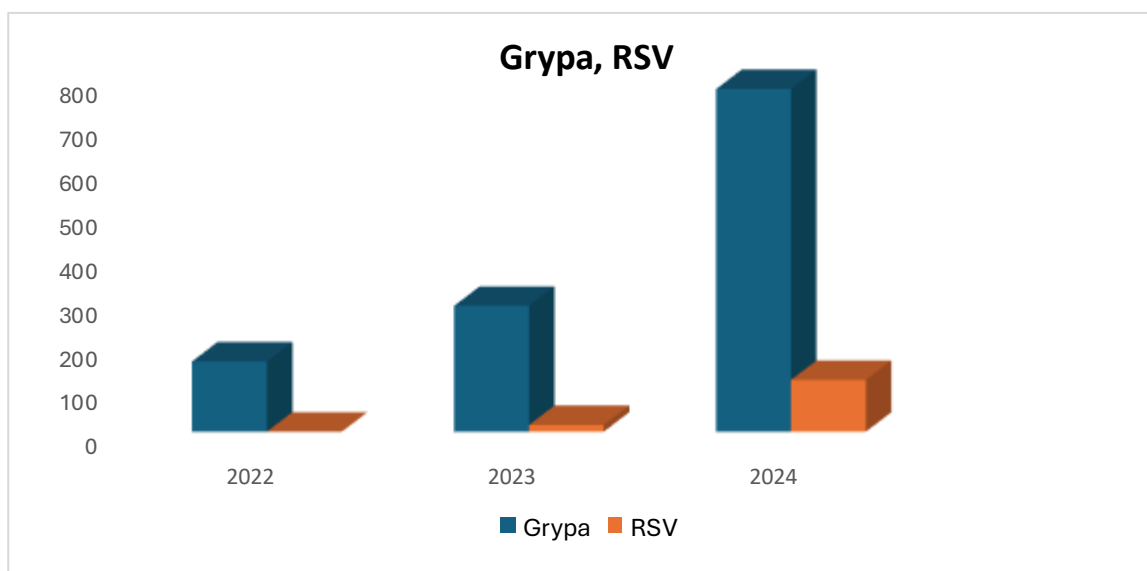
Obiekt noclegowy w Olsztynie - zachorowały 133 osoby z 680 narażonych. Przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, skontrolowano obiekt, zlecono wykonanie badań laboratoryjnych kału pracownikom ośrodka oraz uczestnikom z objawami zatrucia. Sekcja Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia przeprowadziła kontrolę kuchni, pobrano 8 wymazów sanitarnych z powierzchni roboczych i sprzętu, 1 wymaz sanitarny z rąk pracownika oraz 5 próbek żywności. Uzyskane próbki wymazów sanitarnych świadczyły o niedostatecznej higienie, nieskutecznej dezynfekcji rąk i sprzętu kuchennego. 25 osób wykonało badania kontrolne kału. U trzech osób uczestniczących w imprezie w pobranych próbkach wykryto obecność norowirusów. Ustalono, że czynnikiem odpowiedzialnym za wystąpienie objawów nieżytu żołądkowo-jelitowego był norowirus.

Podobnie jak w latach poprzednich, rejestracji podlegały ogniska, w których chorowały co najmniej 2 osoby.

1.3.4. Nadzór nad chorobami wirusowymi

W 2024 r. podobnie jak w poprzednich latach nie zgłoszono zachorowań na różyczkę, zachorowania na świnkę kształtują się na podobnym poziomie. W 2024 r. odnotowano jeden przypadek odry. Od 2023 r. odnotowuje się spadek liczby osób chorujących na ospę wietrzną współczynnik zapadalności: 192,93 w 2024 r., (276,59 w 2023 r., 311,86 w 2022 r.).

Od 2023 r. odnotowuje się wzrost zachorowań na gripę. Do PPIS w Olsztynie w 2024 r. zgłoszono 776 przypadków (285 w 2023 r., 159 przypadków w 2022 r.), w tym potwierdzono badaniem molekularnym 96 przypadków, natomiast szybkim testem antygenowym 680. Łącznie zanotowano 83 przypadki hospitalizacji z powodu grypy.

Grypa to ostre zakażenie górnych dróg oddechowych wywoływane przez wirusy grypy. Grypa i jej powikłania w układzie krążenia i oddychania stanowią poważny problem zdrowia publicznego. Powoduje również duże straty ekonomiczne związane z absencją chorobową i leczeniem.

Walka z gripą nie jest łatwa z uwagi na rozsianie źródeł zakażenia, występowanie postaci poronnych choroby oraz zmienność wirusa. Zachorowaniom na gripę można zapobiegać poprzez szczepienia. Dostępne są szczepienia bezpłatne dla dzieci powyżej 6 miesiąca życia do ukończenia 18 lat, dla kobiet w ciąży oraz osób w wieku 65+. Osoby dorosłe w wieku 18-64 lata oraz osoby wieku 60 + (szczepionka wysokodawkowa) mogą zaszczepić się szczepionką z 50% refundacją. Szczepienia można wykonać w podmiotach leczniczych i wybranych aptekach, zaleca się szczepienie jedną dawką co sezon.

Należy podkreślić, że szczepienia przeciw grypie zmniejszają prawdopodobieństwo zachorowania, hospitalizacji oraz wystąpienia powikłań, w tym zgonu. Ponadto zmniejszają koszty ponoszone na jej leczenie, ale także korzystnie wpływają na zdrowie całej populacji.

PPIS w Olsztynie sprawuje całoroczny nadzór epidemiologiczny nad gripą, z szczególnym wzmożeniem nadzoru wirusologicznego w okresie zwiększonej liczby zachorowań, który trwa zwykle od września do kwietnia następnego roku.

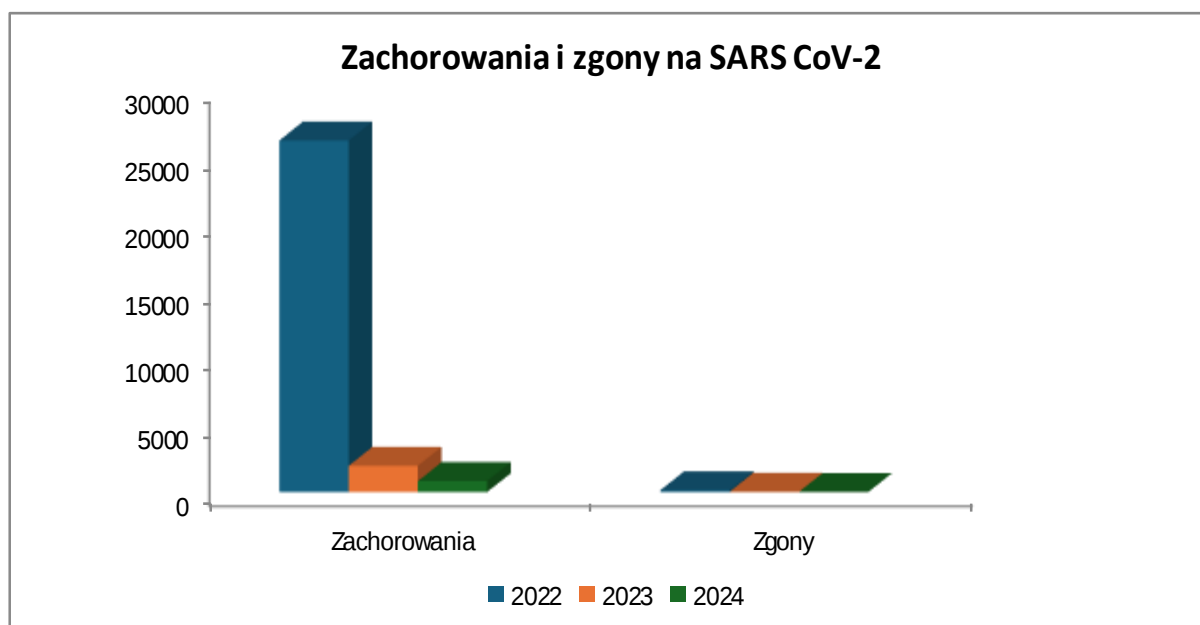
Podkreślić należy, że w Polsce prowadzony jest zintegrowany system nadzoru wirusologiczno-epidemiologiczny nad gripą SENTINEL. W roku 2024 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie zarejestrował 73 przypadki osób, u których wykonano badanie w ramach programu SENTINEL. Dane epidemiologiczne wykazały:

- 19 przypadków zakażeń wirusem SARS-CoV-2,
- 2 przypadki zakażeń wirusem grypy B,
- 3 przypadki zakażeń wirusem grypy A,

- 17 przypadków zakażeń wirusem grypy A H1N19 (pdm09),
- 2 przypadki zakażenia wirusem RSV
- 30 wyników ujemnych.

W 2024 r. odnotowano znaczny wzrost liczby osób chorujących na RSV (Respiratory Syncytial Virus). W 2024 r. zgłoszono 117 przypadków (15 w 2023 r., w 2022 r. nie odnotowano żadnego zachorowania). Zarejestrowano 28 hospitalizacji z powodu zakażenia RSV.

Wirus RSV wywołuje schorzenia układu oddechowego. Zakażenie jest niebezpieczne dla niemowląt i małych dzieci, u których infekcja może mieć ciężki przebieg. U dorosłych zakażenie wirusem RSV przebiega zazwyczaj łagodnie, mogą wystąpić powikłania w postaci zapalenia płuc lub oskrzeli u osób z grup ryzyka (wiek > 60 lat oraz występowanie chorób przewlekłych). Potwierdzenie zakażenia RSV można uzyskać przez wykonanie szybkiego testu antygenowego lub testu molekularnego. Dostępna szczepionka przeciwko RSV zalecana jest dla osób powyżej 60 roku życia oraz kobietom w ciąży (1 dawka w 24-36 tygodniu ciąży).

Wirus SARS-CoV-2 - monitorowanie sytuacji w zakresie zakażeń odbywa się na podobnych zasadach, jak te, które dotyczą chorób zakaźnych podlegających obowiązkowi zgłaszania do Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W 2024 roku kontynuowano współpracę z Wojewódzką Stacją Sanitarno- Epidemiologiczną w zakresie pozyskiwania materiału diagnostycznego do sekwencjonowania genomu wirusa SARS-CoV-2, w celu monitorowania zmienności materiału genetycznego wirusa. W przypadku pobranych próbek wytypowano wariant BA.2.86 Omikron. Innych wariantów nie typowano. W roku 2024 stwierdzono 812 przypadków zakażeń koronawirusem (OI-435; P-377). Zarejestrowano także znaczny spadek liczby zgonów i osób chorujących na COVID 19 w porównaniu do lat poprzednich - rok 2023 (zgonów 19, zachorowań 1944) oraz rok 2022 (zgonów- 137, zachorowań- 26132). Hospitalizowano 19 osób (2023 r. - 146 osób).

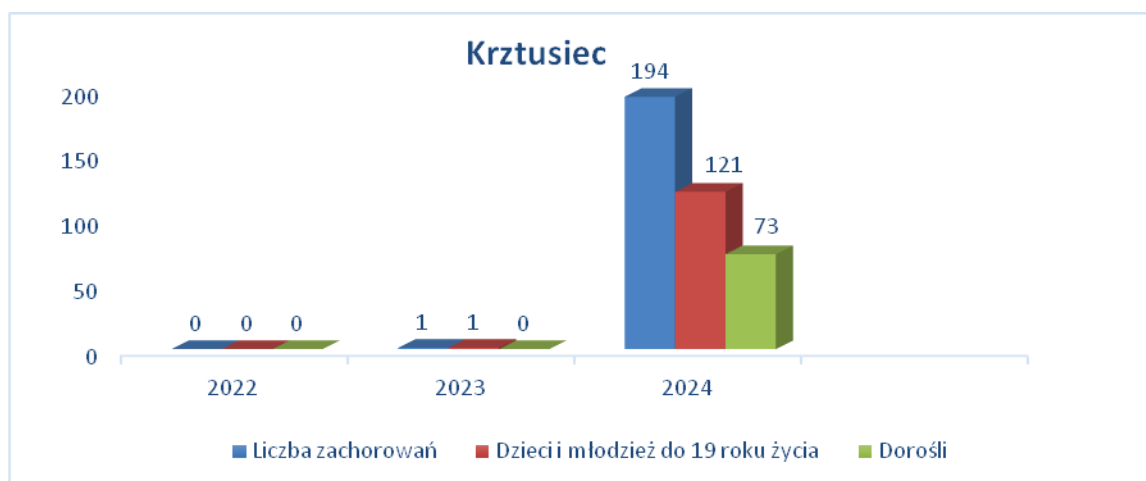
W 2024 r. zmarły 4 osoby z powodu COVID-19 (OI-1; P-3). Wszystkie osoby były obciążone chorobami współistniejącymi, SARS-COV 2 nie był bezpośrednią przyczyną zgonu.

Od 2023 r. istnieje możliwość wykonywania szybkich testów do jakościowego wykrywania antygenów wirusa grypy typu A, wirusa grypy typu B, wirusa RSV oraz SARS CoV-2, w próbce wymazu z nosa. Test jest kluczowym narzędziem różnicującym rodzaj infekcji wirusowych dróg oddechowych.

1.3.5. Nadzór nad krztuścem

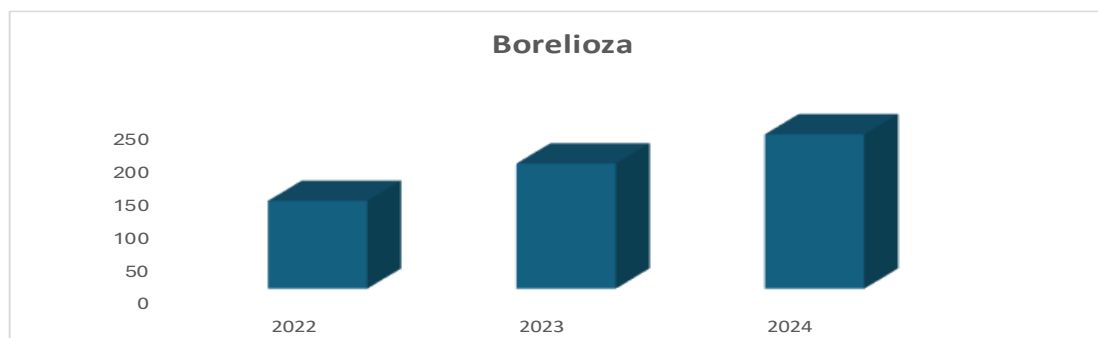
W 2024 roku w Polsce odnotowano znaczący wzrost zachorowań na krztusiec. Według danych statystycznych z MZ -56 w naszym rejonie zarejestrowano 194 przypadki tej choroby, co stanowi ponad 99 – krotny wzrost w porównaniu z 2022 czy 2023 rokiem, kiedy to odnotowano 1 przypadek.

Krztusiec to ostra choroba zakaźna dróg oddechowych wywołanych przez bakterię *Bordetella pertussis*. Charakteryzuje się napadowym, uporczywym kaszlem, który może prowadzić do duszności. Choroba szczególnie niebezpieczna jest dla niemowląt i małych dzieci, u których może prowadzić do poważnych powikłań, takich jak zapalenie płuc, drgawki czy uszkodzenie mózgu.

W odpowiedzi na rosnącą liczbę zachorowań, od 15 października 2024 r. wprowadzono bezpłatne szczepienia przeciw krztuścowi dla kobiet w ciąży, między 27 a 36 tygodniem. Szczepienie odbywa się w schemacie jednodawkowym, a kwalifikację przeprowadza lekarz podstawowej opieki zdrowotnej.

1.3.6. Nadzór nad chorobami odzwierzęcymi

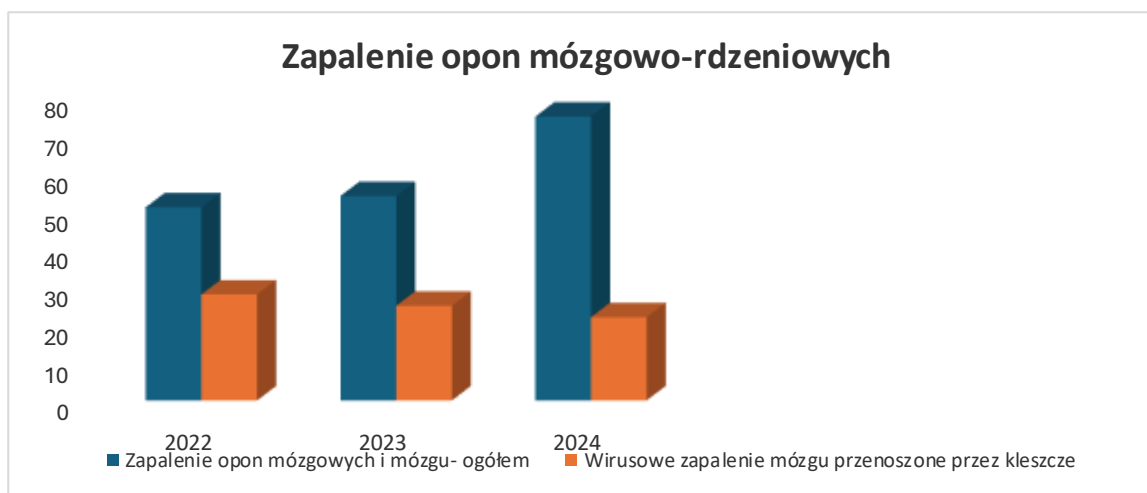

Borelioza z Lyme jest najczęściej występującą chorobą odkleszczową w Polsce i Europie, wywołaną przez krętki z rodzaju *Borrelia burgdorferi*. Choroba ta jest przenoszona przez kleszcze z rodzaju *Ixodes*, a rezerwuarem dla tego drobnoustroju są dzikie i domowe zwierzęta – gryzonie, drobne ssaki oraz ptaki.

Czasami początek choroby może przebiegać bezobjawowo. Bakteria może wejść w tzw. stan utajenia i mimo istnienia zakażenia nie obserwuje się żadnych objawów klinicznych. Stan taki może w każdej chwili przejść w aktywną postać choroby. Najwcześniejsze stadium choroby charakteryzuje się wystąpieniem rumienia wędrującego, którego obecność nie wymaga potwierdzenia zachorowania na boreliozę badaniami laboratoryjnymi, ale istotne jest jak najszybsze wdrożenie skutecznej antybiotykoterapii. U około 80% chorych zmiana skórna występuje zazwyczaj od 3 do 30 dnia od zakażenia. Do późniejszych objawów choroby z Lyme zalicza się m.in.: zapalenie stawów, porażenie nerwów czaszkowych, najczęściej nerwu twarzowego, porażenie korzeni nerwowych lub pojedynczych nerwów obwodowych, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, zapalenie mózgu lub zapalenie mózgu i rdzenia kręgowego, a także zapalenie mięśnia sercowego.

Od 2022 r. odnotowuje się coroczny wzrost liczby osób chorujących na boreliozę (współczynnik zapadalności: w 2024 r. - 78,11; 2023 r. - 63,18; 2022 r. - 44,31). Wśród 232 zgłoszeń w 2024 r. dominowały zachorowania wczesnego stadium boreliozy, którego objawem jest rumień wędrujący, hospitalizowano 30 osób.

Wobec braku dostępnej szczepionki przeciwko boreliozie, podstawą jej profilaktyki jest stałe upowszechnianie wiedzy na temat tej choroby oraz edukacja społeczeństwa w zakresie stosowania repelentów oraz właściwego postępowania w przypadku ukłucia przez kleszcza.

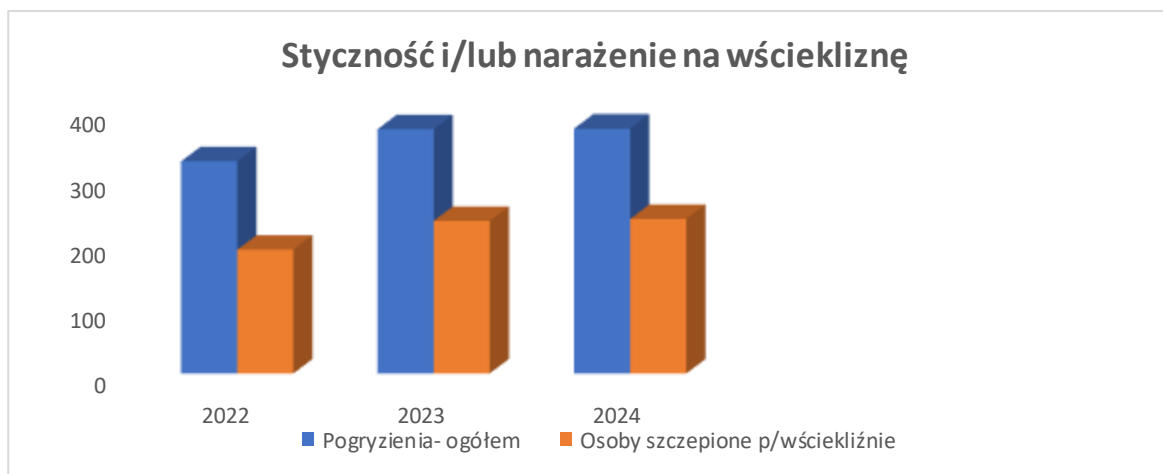

Kleszcze mogą przenosić również inne patogeny m.in. wirusa odkleszczowego zapalenia mózgu, anaplazmozę, babesziozę, tularemię, gorączkę Q, liczne riketsjozy.

Kleszczowe zapalenie mózgu to ostra choroba wirusowa, która często wiąże się z powikłaniami neurologicznymi. Do zakażenia dochodzi zazwyczaj na skutek ukąszenia przez zakażonego kleszcza. Wskaźnik zapadalności kleszczowego zapalenia mózgu ma tendencję malejącą (w 2024 r. – 7,40; w 2023 r. – 8,40; w 2022 r. – 9,4). Wyartykułować należy, że najskuteczniejszą metodą zapobiegania kleszczowemu zapaleniu mózgu

są szczepienia, konieczne jest przyjęcie 3 dawek szczepienia podstawowego oraz przyjęcie dawki przypominającej co 3-5 lat.

W 2024 r. odnotowano wzrost zapadalności na zapalenia opon mózgowych i mózgu w porównaniu do roku poprzedniego (w 2024 r. – 25,25; w 2023 r. – 18,14; w 2022 r. – 17,12). Zarejestrowano łącznie 75 przypadków zachorowania (54 przypadki w 2023 r.), w tym zachorowania wywołane przez wirusa kleszczowego zapalenia mózgu - 22 przypadki.

Narażenie na wściekliznę

Wścieklizna to choroba wirusowa atakująca centralny układ nerwowy – prawie w 100 % śmiertelna. Źródłem zakażenia są psy i koty, dzikie zwierzęta drapieżne, nietoperze. Wirus wścieklizny przenoszony jest ze śliną chorego zwierzęcia przez ugryzienie albo oślinienie uszkodzonej skóry lub błon śluzowych. Okres inkubacji wścieklizny zależy od ilości i zjadliwości wirusa, miejsca zranienia, wielkości obrażeń oraz gatunku zwierzęcia i może trwać nawet kilka miesięcy.

Wyartykułować należy, że rokrocznie rośnie liczba osób narażonych na kontakt ze zwierzętami podejrzanymi o zakażenie wirusem wścieklizny.

W 2024 r. przeprowadzono 374 wywiady epidemiologiczne (373 wywiady w 2023 r., 324 wywiady w 2022 r.).

Odsetek osób, u których podjęto decyzję o wdrożeniu szczepienia przeciw wściekliznie wynosi 79,46 (78,30 w 2023 r., 63,45 w 2022 r.). Najczęstszą przyczyną podejmowania szczepień u ludzi stanowiły pokąsania przez niezaszczepione zwierzęta domowe. Odnotowano 5 przypadków hospitalizacji.

Podkreślić należy, że rola Państwowej Inspekcji Sanitarnej w nadzorze nad stycznością/narażeniem ludzi na wirusa wścieklizny polega na współpracy z organami Inspekcji Weterynaryjnej i objęciu nadzorem epidemiologicznym osób ze styczności ze zwierzęciem poddanym obserwacji.

Zapobieganie zachorowaniom na wściekliznę u ludzi w Polsce oparte jest również na:

- szczepieniach poekspozycyjnych stosowanych u osób, które zostały pokąsane przez zwierzę podejrzanе o wściekliznę, a także w sytuacjach gdy śluzówki i/lub zraniona skóra miały kontakt ze śliną zwierzęcia podejrzanego o zachorowanie,

- szczepieniach profilaktycznych osób, zawodowo narażonych na zetknięcie się z wścieklizną (np. lekarze weterynarii, leśnicy) oraz osób wyjeżdżających w regiony, gdzie wścieklizna jest chorobą endemiczną.

1.3.7. Nadzór nad wirusowymi zapaleniami wątroby

Wirusowe zapalenia wątroby są chorobami wywołanymi przez wirusy hepatotropowe, które prowadzą do uszkodzenia wątroby. W Polsce najczęściej występują zakażenia HAV, HBV i HCV.

Wirusy HBV oraz HCV szerzą się drogą naruszenia ciągłości tkanek, zwaną również drogą krwi. Naruszenie ciągłości tkanek może być związane z zabiegiem medycznym, niemedycznym lub przypadkowe. W 2024 r. zarejestrowano 28 zachorowań na WZW typu B (hospitalizowano 2 osoby). Liczba zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B ma tendencję wzrostową.

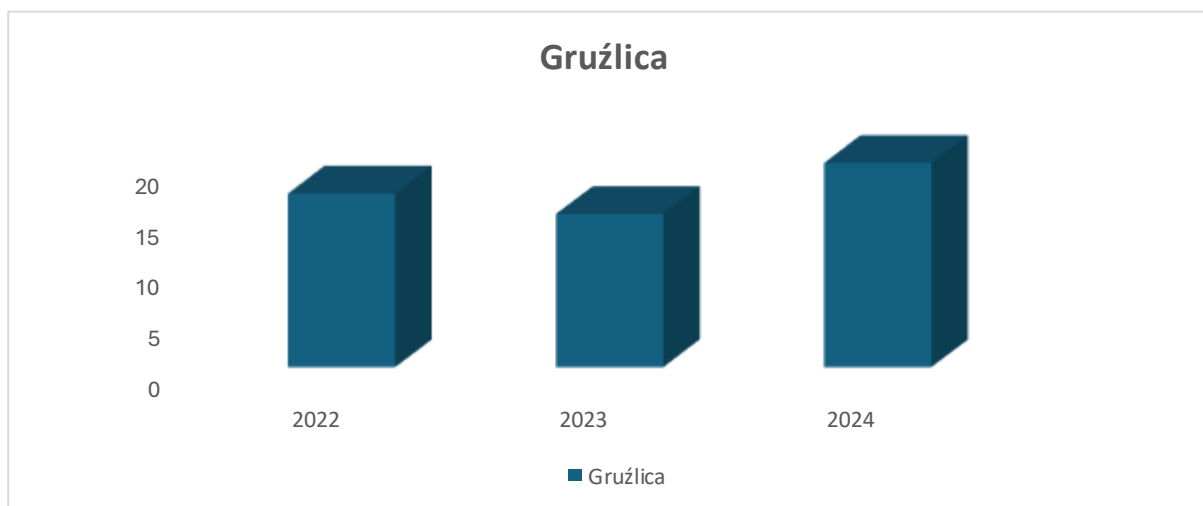
Wirus HAV szerzy się głównie drogą pokarmową, drogą zakażeń typu kałowo-doustnych, a także przez zakażone produkty żywnościowe lub przez zakażoną wodę. Zakażenia WZW typu A nazywane są chorobą „brudnych rąk”. Do zakażenia może dojść również drogą kontaktów seksualnych. W 2024 r. odnotowano 3 zachorowania na WZW typu A (wszystkie osoby hospitalizowano).

W przypadku WZW typu A i B istnieje skuteczna profilaktyka – szczepienia ochronne. Najpoważniejszy problem epidemiologiczny nadal stanowią jednak zachorowania na WZW typu C, przeciwko któremu nie ma szczepionki, ale dzięki stosowanym wysoce skutecznym terapiom, wirusowe zapalenie wątroby typu C można całkowicie wyleczyć. Wciąż występuje jednak ryzyko reinfekcji, czyli ponownego zakażenia wirusem HCV. Zatem ważne jest zapobieganie zakażeniom poprzez wdrażanie i utrzymywanie wysokich standardów higieniczno-sanitarnych świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów o charakterze niemedycznym, przebiegających z naruszeniem ciągłości tkanek.

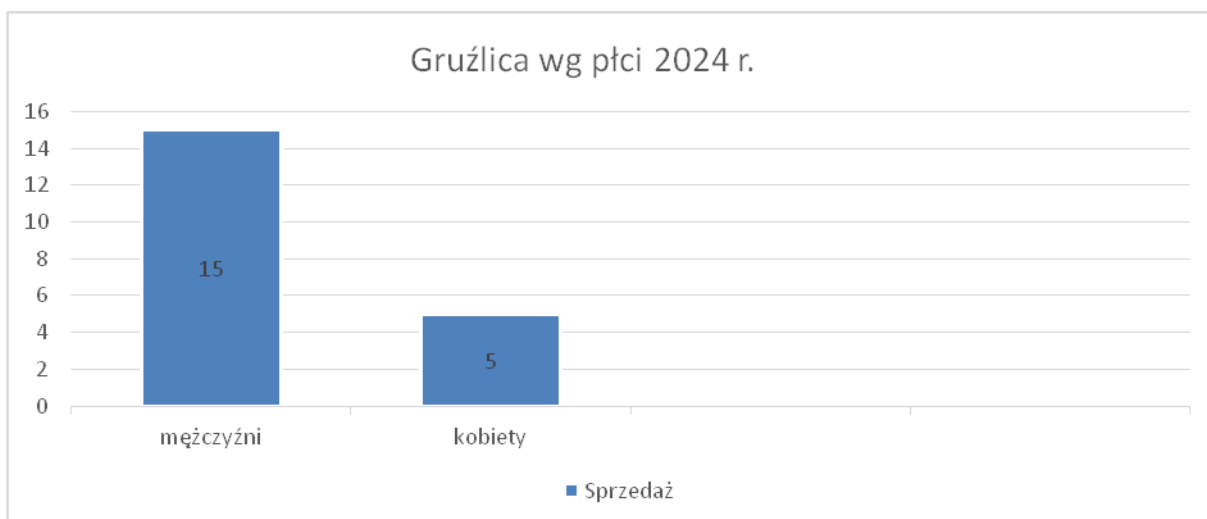
Dodatkowo istotną rolę odgrywa również działalność o charakterze edukacyjnym, mająca na celu podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa w zakresie WZW typu C i wypracowanie postaw oraz zachowań związanych z umiejętnością unikania narażenia na zakażenia HCV. W 2024 r. zarejestrowano 46 zakażeń WZW typu C (hospitalizowano 6). Zapadalność na WZW typu C w porównaniu z rokiem wcześniejszym uległa wzrostowi.

1.3.8. Nadzór nad Gruźlicą

Gruźlica jest bakteryjną chorobą zakaźną/bakteryjną, wywoływana przez prątek gruźlicy (*Mycobacterium tuberculosis*). Jest chorobą wielonarządową, ze szczególną predylekcją do układu oddechowego. Wpływ na zwiększone ryzyko zapadalności na gruźlicę w Polsce mają migracje ludzi z krajów o zwiększonym ryzyku zachorowań oraz szerzenie się zakażenia w grupach społecznych o potencjalnie większym ryzyku zachorowalności np. wśród osób bezdomnych. Znaczący wpływ na zakażenie się prątkami gruźlicy ma czas ekspozycji na ich działanie tj. im kontakt jest dłuższy i bliższy, tym wyższe prawdopodobieństwo zakażenia.

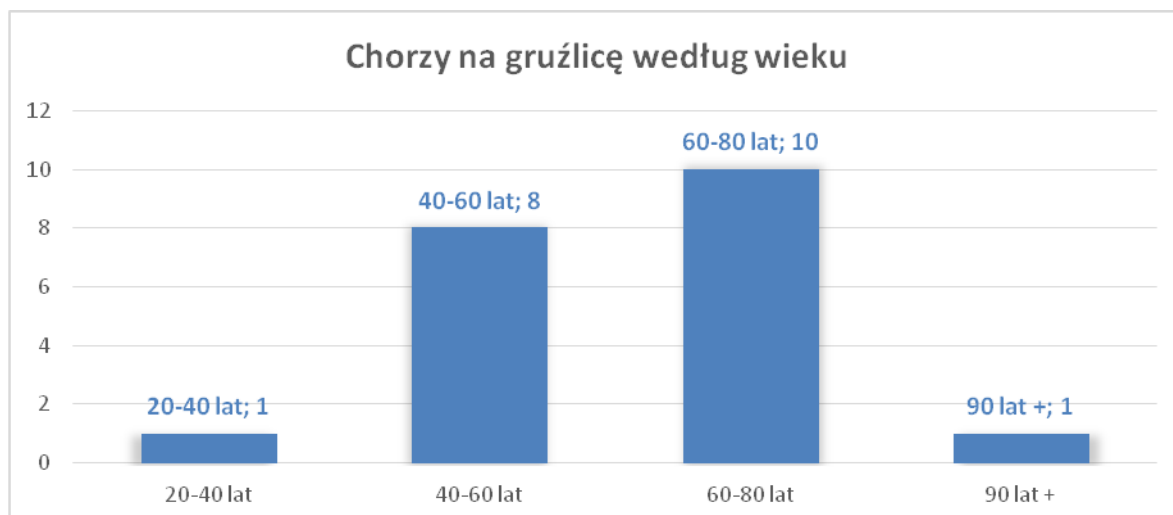
W 2024 roku zgłoszono 20 zachorowań na gruźlicę, to o 5 zachorowań więcej niż w roku poprzedzającym. W mieście Olsztyn odnotowano 13 przypadków, w powiecie olsztyńskim odnotowano 7 przypadków zachorowań na gruźlicę. 75% przypadków zachorowań na gruźlicę stanowili mężczyźni (15 mężczyzn), 25% przypadków zachorowań na gruźlicę stanowiły kobiety (5 kobiet).

Osoby zakażone należały do różnych środowisk, znalazły się wśród nich osoby przybyłe z zagranicy (4 osoby), osoby cechujące się niskim statusem społecznym, osoby żyjące w niedostatecznych warunkach bytowych, w tym osoby bezdomne (2 osoby). Brak stałego

miejsca zamieszkania tworzy trudności w rzeczowym i skutecznym nadzorze epidemiologicznym zarówno osoby zakażonej jak i osób z najbliższego jej otoczenia.

Wśród osób zakażonych 20% osób było aktywnych zawodowo (4 osoby), pozostałe 80% (16 osób) osób znajdowało się na rencie, w zakładzie karnym (1 osoba) bądź pozostawało bezrobotnym. Średnia wieku chorych na gruźlicę w roku 2024 wynosiła 60 lat, najmłodsza osoba zakażona miała 28 lat, natomiast najstarsza osoba, u której wykryto gruźlicę miała 91 lat.

Chorzy na gruźlicę poddawani byli leczeniu w specjalistycznych ośrodkach. Osoby pozostające w styczności z chorymi na gruźlicę objęto nadzorem epidemiologicznym i opieką lekarską.

Nie odnotowano zachorowań w ogniskach. Nie odnotowano zgłoszenia zgonu z powodu gruźlicy. Przepisy ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi nakładają na osoby chore na gruźlicę obowiązek leczenia gruźlicy oraz przewidują obowiązek leczenia szpitalnego osób chorych na gruźlicę w okresie prątkowania lub z podejrzeniem prątkowania. Leczenie osób chorych na gruźlicę jest bezpłatne dla wszystkich osób przebywających w Polsce (w tym cudzoziemców).

1.4. Nadzór nad szczepieniami ochronnymi

1.4.1. Szczepienia ochronne

Szczepionki uratowały życie milionów ludzi w Europie i na całym świecie. Powszechne szczepienia pomogły wyeliminować ospę i polio w Europie i sprawiły, że niegdyś często występujące choroby stały się rzadkością.

Szczepiąc się, ludzie zyskują ochronę przed poważnymi problemami zdrowotnymi, a czasem nawet śmiercią na skutek chorób zwalczanych drogą szczepień.

Szczepienia uznaje się za jedną z najbardziej opłacalnych interwencji w zakresie zdrowia publicznego, ponieważ zapobiegają kosztom związanym z leczeniem osób dotkniętych daną chorobą i z opieką nad nimi.

Gdy osoby w danej społeczności są zaszczepione na choroby zakaźne, istnieje dużo mniejsze prawdopodobieństwo rozprzestrzeniania się tych chorób. Zapewnia to ochronę przed wystąpieniem ognisk choroby, a gdy wystarczająca liczba osób jest już uodporniona –

pozwała to osiągnąć odporność populacyjną, zwaną inaczej odpornością grupową. Wówczas chronione są nie tylko osoby zaszczepione, lecz pośrednio także osoby bardziej narażone na zachorowanie. Zaszczepienie się może zatem pomóc także w ochronie małych dzieci, osób starszych, osób ze słabym układem odpornościowym, pacjentów onkologicznych i osób niemogących przyjąć szczepionki z powodów medycznych, a więc wszystkich tych, którzy są zagrożeni w sytuacji szerzenia się chorób w społecznościach.

Szczepienia obowiązkowe należy wykonać u dzieci w określonym wieku i w określonym schemacie, opisanym w Programie Szczepień Ochronnych jako tzw. Kalendarz szczepień. Realizuje się je najczęściej w poradni podstawowej opieki zdrowotnej (POZ). Szczepionki zakupione są ze środków publicznych. Do obowiązkowych szczepień, należą szczepienia przeciw: gruźlicy (BCG), wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (HBV), błonicy, tężcowi i krztuścowi (DTP), poliomyelitis (IPV), Haemophilus influenzae typu b (Hib), pneumokokom (PCV), odrze, śwince i różyczce (MMR) oraz przeciw rotawirusom (RV). Dla wybranych grup dzieci obowiązkowe jest także szczepienie przeciw ospie wietrznej.

Szczepienia zalecane to szczepienia nie ujęte w programie obowiązkowym. Szczepienia te także zabezpieczają przed groźnymi chorobami i ich powikłaniami. Rekomenduje się je w danym wieku lub z określonych wskazań zdrowotnych. Koszt szczepionki w tym przypadku pokrywa sam pacjent lub rodzic/opiekun dziecka. Do szczepień zalecanych, zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, należą szczepienia przeciw: meningokokom, ospie wietrznej, wirusowemu zapaleniu wątroby typu A (HAV), grypie, wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) i kleszczowemu zapaleniu mózgu (KZM), a także dwie nowe szczepionki rekomendowane dla osób o obniżonej odporności: szczepionka przeciw półpaścowi oraz szczepionka przeciw RSV.

Uwzględniając przesłanki epidemiologiczne, szczepienia ochronne realizowane są również w grupie osób szczególnie narażonych, np. przeciwko: ospie wietrznej (dzieci uczęszczające do żłobków i klubów dziecięcych), WZW typu B (osoby z kontaktu z osobą chorą w środowisku domowym, pracownicy medyczni, pacjenci podlegający dializom).

Do działań podejmowanych przez PPIS w ramach nadzoru nad szczepieniami należy dystrybucja preparatów do 92 punktów szczepień, w tym do 33 na terenie powiatu olsztyńskiego i 59 zlokalizowanych na terenie Olsztyna.

Podobnie jak w latach poprzednich, uzasadnione przypadki niezaszczepienia dzieci w 2024 r. wiązały się z potwierdzonymi przez lekarzy specjalistów trwałymi lub okresowymi przeciwwskazaniami zdrowotnymi do szczepień. Nadal rośnie liczba osób nie realizujących obowiązkowych szczepień ochronnych zgodnie z PSO, głównie z powodu negatywnego wpływu ruchów antyszczepionkowych, obawy przed wystąpieniem niepożądanego odczynu poszczepiennego, obawy przed samym zaszczepieniem.

Odsetek dzieci niezaszczepionych w 2024 r. wyniósł 1,4 %, tj. 1464 dzieci, natomiast w 2023 r. wyniósł 1,1 %, tj. 1189 dzieci. Zatem liczba dzieci niezaszczepionych wzrosła w porównaniu do lat ubiegłych - 2022 r. - 0,9%, tj. 917 dzieci, 2021 r. – 0,8%, tj. 832 dzieci; w 2020 r. – 0,7%, tj. 789 dzieci.

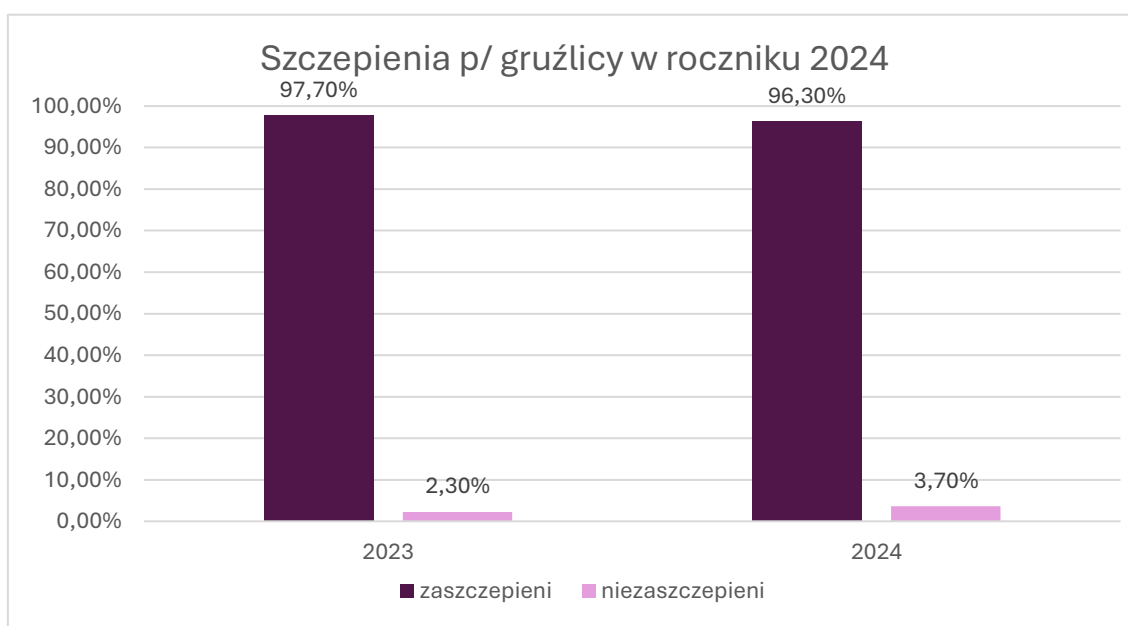
W 2024 r. wystosowano do 500 opiekunów prawnych dzieci pisma przypominające o obowiązku szczepień zgodnie z terminarzem, sporządzono 90 upomnień oraz przekazano

do WSSE w Olsztynie 24 tytuły wykonawcze celem prowadzenia postępowania w przedmiocie nałożenia grzywny.

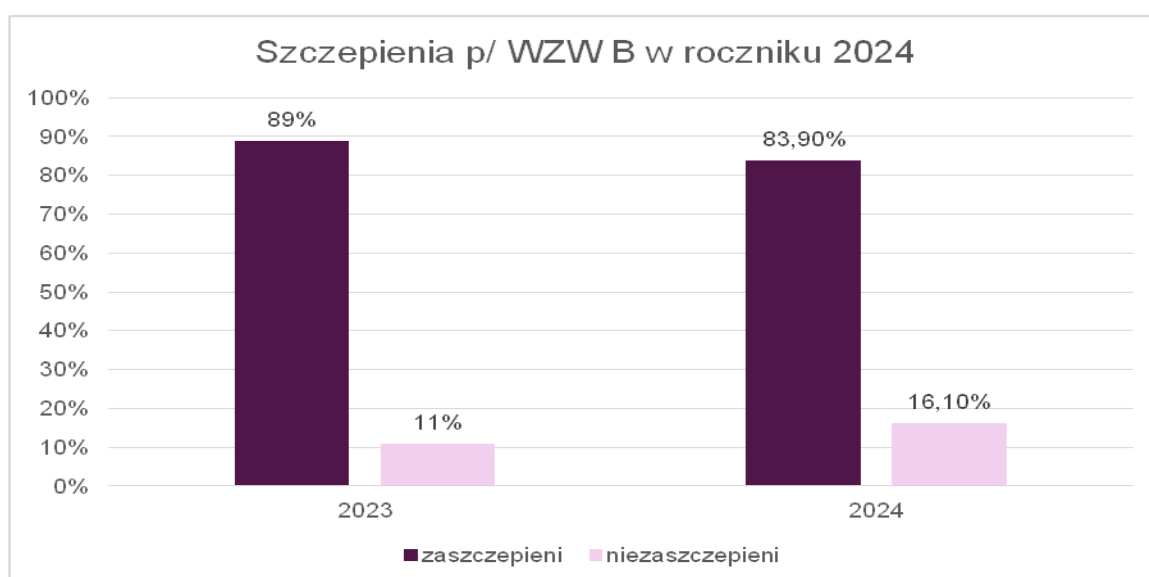
Należy podkreślić, że obowiązek szczepień wynika z Konstytucji RP oraz ustawy o zapobieganiu i zwalczaniu chorób zakaźnych u ludzi, a także z rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych.

1.4.2. Szczepienia wykonane w 2024 r.

Oceny realizacji Programu Szczepień Ochronnych w roku 2024 dokonano w oparciu o analizę danych ze sprawozdań statystycznych MZ tj. rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych przekazanych przez punkty szczepień. Obowiązkiem szczepień ochronnych w roku 2024 objęta była populacja 54 962 osób od urodzenia do 19 roku życia.

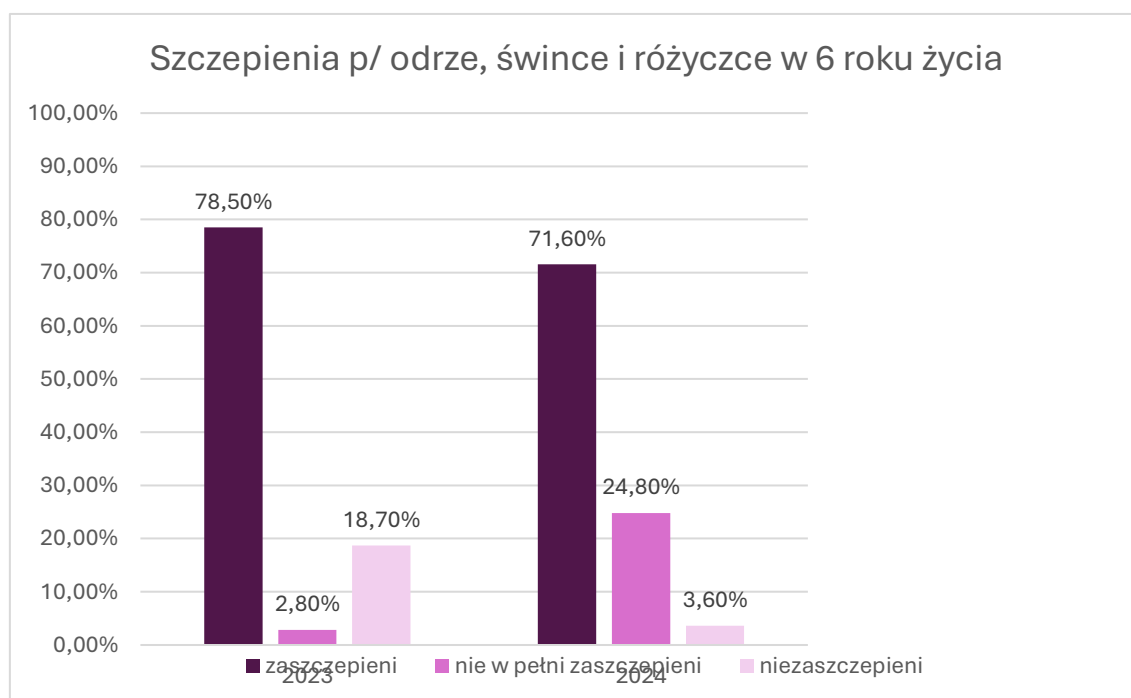
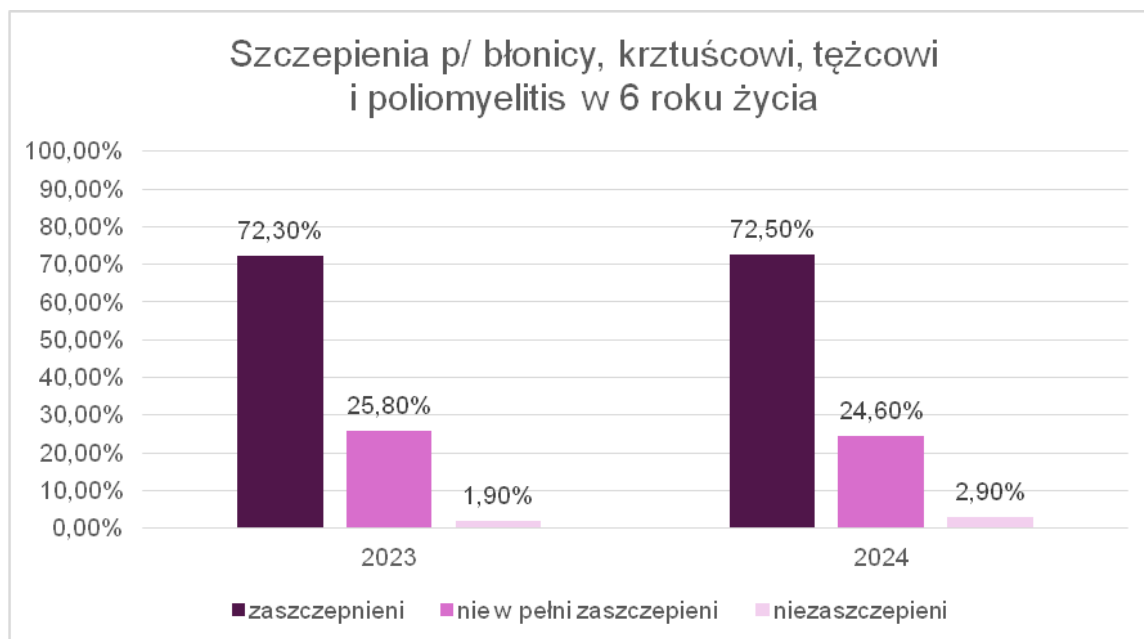
W porównaniu do roku 2023 zaobserwowano wzrost niaszczepionych noworodków p/ BCG o 1,4 %.

W odniesieniu do poprzedniego roku zaobserwowano wzrost niezaszczepionych noworodków p/ WZW typu B o 5,1 %.

W roku 2024 obowiązkowym szczepieniom ochronnym podlegały dzieci i młodzież według wieku z rocznika: **2019 (6 rok życia), 2011 (14 rok życia), 2006 (19 rok życia)**.

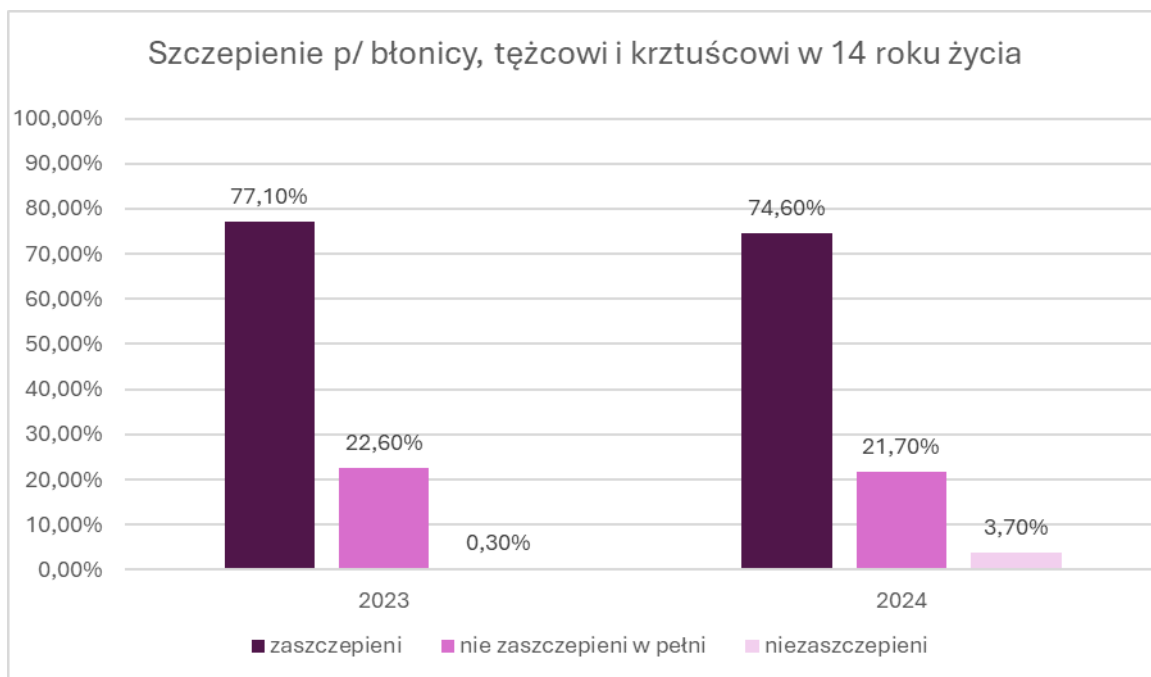
Rocznik 2019 (dzieci w 6 roku życia) podlegał szczepieniom przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i polio oraz przeciw odrze, śwince i różyczce. Zaszczepienie dzieci w 6 roku życia przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i polio w porównaniu do roku 2023 jest bardzo zbliżone, odnotowano ok 1% wzrost liczby dzieci niezaszczepionych.

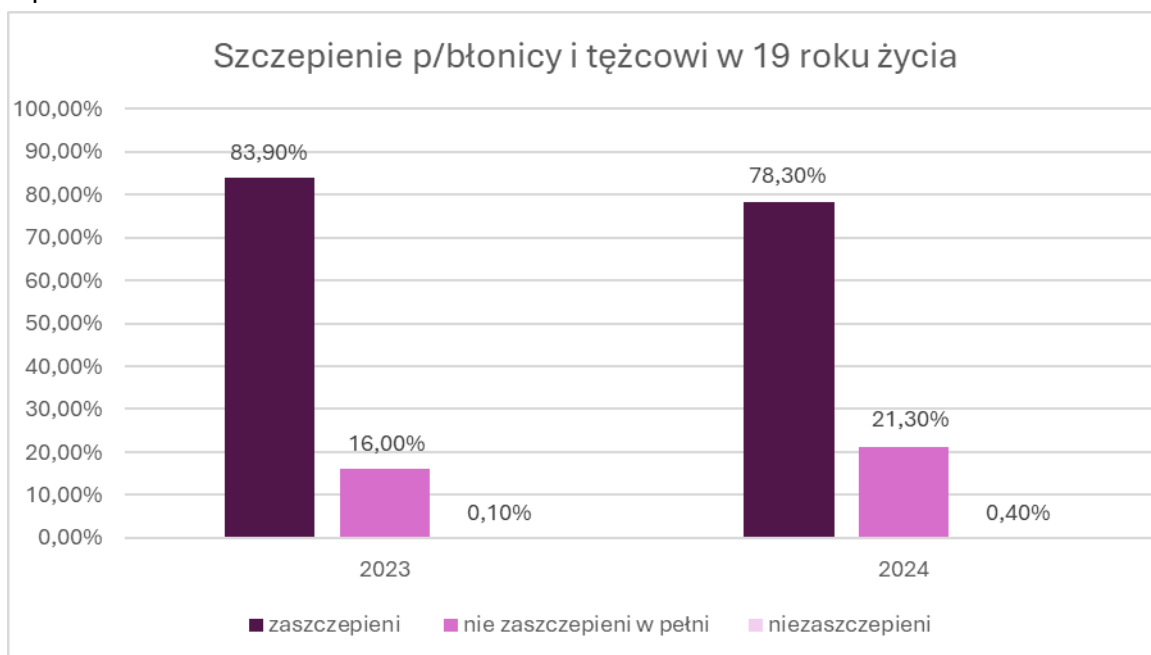
W 2024 r. procent zaszczepionych i nie w pełni zaszczepionych dzieci w 6 roku życia przeciw odrze, śwince i różyczce był większy o 15 % w porównaniu do poziomu zaszczepienia

w 2023 r. W roku 2024 r. znacznie spadł też procent dzieci, które nie zostały zaszczepione przeciw odrze, śwince i różyczce zgodnie z kalendarzem szczepień z 18,7 % w 2023 r. do 3,6 % w roku 2024.

Rocznik 2011 (dzieci w 14 roku życia) podlegał szczepieniom przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi. W porównaniu do roku 2023 wzrosła liczba dzieci niezaszczepionych z 0,3 % w 2023 r. do 3,5% w roku 2024.

Rocznik 2006 (dzieci w 19 roku życia) podlegał szczepieniom przeciw błonicy, tężcowi. W 2024 r. w porównaniu do roku 2023 r. odnotowano spadek w pełni zaszczepionych dzieci o ponad 5 %.

Od dnia 1 września 2024 r. rozszerzono grupę docelową dzieci mogącą skorzystać z programu powszechnych szczepień przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczka /HPV/. Każde dziecko od 9 do 14 roku życia może zaszczepić się szczepionką, która chroni przed rakiem szyjki macicy i innymi chorobami nowotworowymi związanymi z HPV. Program powszechnych szczepień p/HPV realizuje założenia i cele Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030. Założeniem programu jest zwiększenie dostępu do szczepień przeciw HPV w ramach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) w całej Polsce w równym stopniu, z zachowaniem dostępu do świadczenia dla pacjentów niezależnie od złożonej deklaracji wyboru lekarza POZ oraz podstawy ubezpieczenia dziecka. Ponadto od 1 września 2024 roku zgodnie z zaleceniami Ministra Zdrowia i Głównego Inspektora Sanitarnego istnieje możliwość udzielania świadczenia przez POZ również w szkołach podstawowych, w trybie wyjazdowym.

Szczepienia w ramach powszechnego programu bezpłatnych szczepień przeciw HPV są dobrowolne i za zgodą rodziców. Mogą skorzystać z nich dzieci po ukończeniu 9 roku życia, do ukończenia 14 roku życia - w schemacie dwudawkowym. Organizacja szczepień przeciw HPV w szkołach oraz rozszerzenie programu o kolejne roczniki pozwoliło na zwiększenie zaszczepienia na terenie powiatu olsztyńskiego z 1798 podanych dawek w okresie 1.01.-31.12.2023 r. do 3308 zaszczepionych w okresie 1.01-31.12.2024 r., z czego w szkołach podstawowych zaszczepiono ponad 1000 dzieci. Stan zaszczepienia w na terenie Olsztyna i powiatu olsztyńskiego na koniec 2023 r. wynosił 5,67% natomiast na koniec 2024 r. 15,81%.

Niezależnie od szczepień obowiązkowych, PPIS kontynuował intensywny nadzór nad szczepieniami po ekspozycyjnymi: p/tężcowymi i p/wściekliźnie. Placówki medyczne, udzielające pierwszej pomocy po zranieniu (głównie izby przyjęć, SOR, poradnie chirurgiczne), przekazywały systematycznie do PSSE listy osób zaszczepionych pierwszą dawką anatoksyny p/tężcowej, które po weryfikacji przekazywane były do punktów szczepień w POZ celem kontynuacji szczepień. W roku sprawozdawczym w ramach postępowań po ekspozycyjnych uodporniono p/tężcowi 824 osoby.

1.5. Wnioski

- Stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i urządzeń wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą należy ocenić pozytywnie.
- Należy propagować wśród pracodawców, kadry kierowniczej nadzorowanych podmiotów wykonujących działalność leczniczą prozdrowotne zachowania w miejscu pracy, m.in. zakaz palenia tytoniu, wykonywanie szczepienia przeciwko grypie.
- Należy dążyć do poprawy skuteczności szczepień ochronnych w celu uodpornienia całej populacji zgodnie z kalendarzem szczepień ochronnych. W roku 2024 dla większości szczepień nie udało się osiągnąć **wymaganego 95% poziomu zaszczepienia** w szczególności dla szczepień ochronnych przeciw odrze, śwince i różyczce u dzieci w szóstym roku życia.

- Osiągnięta odporność populacyjna na choroby objęte szczepieniami, pozwoliła na utrzymanie liczby zachorowań na poziomie minimalnym z punktu widzenia zagrożeń dla zdrowia publicznego.
- Należy zwiększyć działalność oświatowo-zdrowotną, mającą na celu promocję obowiązkowych i zalecanych szczepień dzieci i młodzieży.

2. Higiena Komunalna

2.1. Zadania

- sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami użyteczności publicznej oraz środkami transportu osobowego;
- sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad urządzeniami do zaopatrywania ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi;
- sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad kąpieliskami, miejscami okazjonalnie wykorzystywanymi do kąpeli i basenami kąpielowymi;
- sprawowanie nadzoru nad jakością zdrowotną:
 - wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w wodociągach i urządzeniach zbiorowego zaopatrzenia oraz w zakładach produkujących żywność,
 - wody w kąpieliskach i basenach,
 - ciepłej wody w budynkach zamieszkania zbiorowego i podmiotach leczniczych zamkniętych pod kątem obecności bakterii Legionella,
- sprawowanie nadzoru sanitarnego w obszarze postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego, wydawanie zezwoleń na przewóz i ekshumację zwłok;
- udzielanie odstępstw i prowadzenie rejestru derogacji dotyczących niezgodnej z wymogami sanitarnymi jakości wody;
- aktualizowanie wykazu urządzeń wodnych, przedsiębiorstw wodociągowych i zatwierdzonych laboratoriów badających wodę pitną dla potrzeb krajowej bazy danych Woda Excel;
- monitoring jakości wody pitnej powiatu olsztyńskiego oraz przekazywanie danych niezbędnych do opracowywania raportów do Komisji Europejskiej;
- dokonywanie ocen okresowych i obszarowych jakości wody oraz szacowanie ryzyka zdrowotnego konsumentów;
- wydawanie ocen higienicznych dla materiałów i wyrobów stosowanych w procesach uzdatniania wody oraz dokonywanie weryfikacji czy materiał lub wyrób stosowany do dystrybucji wody nie uwalnia do wody niebezpiecznych substancji, prowadzenie wykazu tych ocen oraz rejestru parametrów wymagających monitorowania;
- opiniowanie i zatwierdzanie ocen ryzyka w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów, przedkładanych przez podmioty realizujące zbiorowe zaopatrzenie w wodę do spożycia przez ludzi;
- przekazywanie danych o jakości wody w kąpieliskach do Systemu Monitorowania Jakości Wody w kąpieliskach;
- współpraca z urzędami gmin i miast w zakresie organizacji kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli;
- opiniowanie projektów regulaminów utrzymania czystości na terenie gmin;
- opiniowanie sposobu organizacji imprez masowych;
- udział w opiniowaniu projektów i odbiorach obiektów użyteczności publicznej oraz ujęć wody;

- dokonywanie oceny warunków letniego wypoczynku w odniesieniu do obiektów użyteczności publicznej;
- kontrola przestrzegania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w obiektach użyteczności publicznej i środkach transportu.
- intensyfikacja działań edukacyjno-informacyjnych w ramach przeprowadzanych kontroli.

2.2. Liczba obiektów nadzorowanych

W ewidencji sekcji jest 1930 obiektów (1092 w Olsztynie, 838 w powiecie olsztyńskim). Nadzorem w 2024 r. objęto:

- obiekty użyteczności publicznej – 394 (244 w Olsztynie, 150 w powiecie olsztyńskim),
- wodociągi – 111 (3 w Olsztynie, 108 w powiecie),
- kąpieliska – 6 (3 w Olsztynie, 3 w powiecie).

2.3. Warunki zdrowotne środowiska

Ocena zaopatrzenia ludności w wodę

W 2024 roku nadzorem objętych było 111 wodociągów dostarczających wodę przeznaczoną do spożycia. W grupie tej znajdowały się 83 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i 28 korzystających z wody z indywidualnych ujęć w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Monitoring jakości wody w tych wodociągach prowadzony był zgodnie z ustalonym harmonogramem. Próby wody pobierane były przez producentów w ramach kontroli wewnętrznej oraz przez pracowników stacji sanitarno -epidemiologicznej w ramach nadzoru. Każdorazowo wydawano bieżącą ocenę jakości wody. Na podstawie sprawozdań laboratoryjnych wydano 15 okresowych ocen jakości wody oraz 14 obszarowych obejmujących szacowanie ryzyka zdrowotnego związanego ze spożywaniem wody na terenie powiatu i miasta Olsztyna.

W analizowanym czasie stwierdzono:

- brak przydatności wody do spożycia w 11 wodociągach;
- warunkową przydatność w 23 wodociągach ze względu na przekroczone parametry mikrobiologiczne;
- warunkową przydatność w 5 wodociągach ze względu na przekroczone parametry fizykochemiczne.

Każdorazowo wydawano decyzje nakazujące doprowadzenie wody do obowiązujących norm, opracowywano komunikaty informujące mieszkańców o pogorszeniu jakości wody - zawierające zalecenia i ewentualne ograniczenia jej wykorzystywania, celem rozpowszechnienia przez właściwego wójta gminy lub burmistrza, w sposób umożliwiający bezzwłoczne zapoznanie z nim konsumentów z obszaru, dla którego wydano komunikat.

W przypadku 3 wodociągów trwa postępowanie na warunkową przydatność wody ze względu na przekroczoną zawartość manganu, żelaza, barwy, mętności lub zmieniony zapach.

Uzyskano poprawę stanu technicznego ujęć wody w zakresie: odnowienia ścian i posadzki w hydroforni, odnowienia zbiorników i przewodów wodnych, wymiany złóż, uzupełnienia opasek wokół studni oraz ogrodzenia w 3 wodociągach.

Wykaz wodociągów, w których wyegzekwowano poprawę jakości wody i stanu technicznego w 2024 r. przedstawia się następująco:

Poprawa jakości wody pod względem parametrów fizyko-chemicznych

1. gm. Stawiguda:

- wod. publ. Tomaszkowo

2. gm. Jeziorany:

- wod. lok. OSSW Kikity

Poprawa jakości wody pod względem parametrów mikrobiologicznych

1. gm. Barczewo:

- wod. lok. Hotel Azzun, Kromerowo 29
- wod. lok. Gospodarstwo Argoturystyczne Janczary, Barczewko 80
- wod. publ. Barczewo – sieć ul. Osiedlowa

2. gm. Biskupiec:

- wod. publ. Biskupiec
- wod. publ. Stanclewo
- wod. publ. Czerwotka
- wod. publ. Kobyły

3. gm. Dobre Miasto:

- wod. publ. Dobre Miasto
- wod. publ. Jesionowo
- wod. lok. Suszarnia Warzyw Jaworski, Nowa Wieś Mała 46

4. gm. Dywity:

- wod. publ. Sętań (2 decyzje)

5. gm. Gietrzwałd:

- wod. publ. Biesal
- wod. lok. DPS Gązemy

6. gm. Jeziorany:

- wod. publ. Jeziorany – sieć Royal
- wod. publ. Wójtówko
- wod. publ. Radostowo

7. gm. Jonkowo:

- wod. publ. Wrzesina

8. gm. Kolno:

- wod. publ. Tejstymy

9. gm. Olsztynek:

- wod. lok. Ośrodek Wypoczynkowy Wiatraki, Marózek

10. gm. Purda:

- wod. publ. Nowa Wieś
- wod. publ. Kłewki (2 decyzje)
- wod. publ. Marcinkowo
- wod. lok. UWM Bałdy
- wod. lok. Bazy obozowej ZHP, Bałdy

11. gm. Stawiguda:

- wod. lok. Domki Fińskie, Łańsk
- wod. lok. Łańsk Główny, Łańsk
- wod. lok. „Zajazd u Leszka”, Bartąg
- wod. lok. Ośrodek Caritas, Rybaki

12. gm. Świątki:

- wod. publ. Świątki (2 decyzje)

13. m. Olsztyn

- wod. publ. Sieć Agroturystyka „Krys-Tad”, Gutkowo 9
- wod. lok. Indykpol SA

Poprawa stanu technicznego urządzeń wodnych

1. gm. Dobre Miasto:

- wod. publ. Jesionowo
- wod. publ. Piotraszewo

2. gm. Jeziorany:

- wod. publ. Jeziorany

3. gm. Świątki:

- wod. publ. Świątki

Wykaz wodociągów z niewłaściwą jakością wody i złym stanem technicznym – stan na koniec 2024 r.

Niewłaściwa jakość wody

1. gm. Dywity:

- wod. lok. Kieźliny

2. gm. Purda:

- wod. lok. Bałdy ZHP

3. gm. Stawiguda:

- wod. publ. Bartąg

Zły stan techniczny

1. gm. Kolno:

- wod. publ. Tejstymy

2. gm. Olsztynek:

- wod. publ. Witramowo

3. gm. Świątki:

- wod. publ. Kwiecewo
- wod. publ. Gołogóra

W porównaniu z latami poprzednimi na terenie powiatu olsztyńskiego systematycznie maleje liczba miejscowości, w których występują braki wody pitnej.

W 6 gminach takich jak: Barczewo, Biskupiec Dywity, Kolno, Olsztyn, Olsztynek nie ma trudności w zaopatrzeniu w wodę przeznaczoną do spożycia.

W pozostałych gminach dostęp do wody pitnej jest utrudniony tylko dla mieszkańców bardzo małych miejscowości lub gospodarstw położonych w zabudowie kolonijnej:

- gmina Dobre Miasto – Jesionowo – trudności w zaopatrzeniu w wodę mieszkańców w okresie letnim,
- gmina Gietrzwałd – miejscowości Parwółki, Salminek, Nowy Młyn, Łęgucki Młyn, Dłużki,
- gmina Jeziorany – kolonie miejscowości Studzianka, Olszewnik,
- gmina Jonkowo – kolonie miejscowości Mątki, Wołowno, Pupki, Szalstry,
- gmina Purda – miejscowości Bruchwałd, Chaberkowo, Gąsiorowo, Groszkowo, Kaborno, Kołpaki, Kopanki, Linowo, Łajs, Pokrzywy, Purda Leśna, Rykowiec, Wygoda, Zaborowo, Zgniłocha, Stara Kaletka,
- gmina Stawiguda – kolonia Wymój (okresowy brak wody u ok. 6 właścicieli nieruchomości),
- gmina Świątki – kolonie miejscowości: Klony, Worławki, Skolity, Kiewry.

Zgłoszone awarie wodociągowe

W roku 2024 w Olsztynie wystąpiło 121 awarii sieci wodociągowej, w tym 11 awarii sieci magistralnych i 110 awarii sieci wodociągowych rozdzielczych oraz 17 awarii przyłączy wodociągowych.

Na terenie gmin w powiecie olsztyńskim stwierdzono niewielkie awarie sieci wodociągowych, podczas których czas przerwy w dostawie wody wahał się w granicach 2-8 godzin. Nie zgłoszono awarii w gminie Jonkowo, natomiast w gm. Świątki stwierdzono drobne awarie, bez przerw w dostawie wody.

Rozbudowa sieci wodociągowej

W 2024 r. obserwowano stopniową poprawę zaopatrzenia w wodę. Podobnie jak w roku ubiegłym rozbudowano sieci wodociągów publicznych:

- w gminie Barczewo – rozbudowano sieć wodociągową łącznie o 3019,80 mb, w tym: Tumiany – 265,9 mb, Łęgajny – 211 mb, Rejczuchy – 440 mb, Barczewo – 414,6 mb, Maruny – 418 mb, Nikielkowo – 303 mb, Skajboty – 146,10 mb, Ruszajny – 189,20 mb, Wójtowo – 415 mb, Lamkowo - 217 mb;
- w gminie Biskupiec – do sieci wodociągowej zostały podłączone nowe budynki w miejscowościach: Biskupiec (3 szt.), Rukławki (bud. letniskowe- 2 szt., bud. mieszkalny- 1 szt.), Węgój (2 szt.), Wilimy (bud. letniskowy -2 szt.), Najdymowo (1 szt.), Botowo (1 szt.), Biesowo (1szt.), Kramarka (bud. handlowo – usługowy 1 szt.), Lipowo (1 szt.);
- w gminie Dywity – rozbudowano sieć wodociągową w miejscowościach; Dywity – 219,5 mb, Różnowo – 528,9 mb, Rozgity i Spręcowo – 2442 mb, Ługwałd – 390,4 mb, Brąswałd – 106 mb, Gady – 129 mb, Nowe Włóki – 349, 6 mb, Kieźliny – 356,8 mb;
- w gminie Jonkowo - dokonano rozbudowy sieci wodociągowej w miejscowości Jonkowo – 785, 6 mb;
- w gminie Purda – rozbudowano sieć wodociągową w miejscowościach: Narwik – 5084 mb, Wojtkowizna – 130 mb, Nowa Wieś – 175 mb, Nowa Kletka – 1592 mb, Trękusek – 108 mb;

- w gminie Stawiguda – rozbudowano sieć wodociągową w miejscowościach: Bartąg (ul. Klonowa, Morenowa, Lipowa) - 1335 mb, Tomaszkowo - 55 mb, Stawiguda (ul. Biedronkowa) – 720 mb, Majdy – 371 mb;
- w gminie Świątki – w realizacji jest rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowościach Kwiecewo, Różynka, Jankowo, Skolity, Konradowo, Łumpia;
- w Olsztynie:
 - na stan majątkowy PWiK Sp. z o.o. przyjęto sieci wodociągowe o długości 4061 m (2,435 m stanowi nowo wybudowana, zaś 1,626 m sieć ujawniona),
 - w ramach zadania inwestycyjnego „Budowa sieci wodociągowej od ul. Agrestowej do ul. M. Zientary-Malewskiej w Olsztynie” wybudowano 662,7 mb sieci wodociągowej o średnicy 160 mm.

Nie rozbudowywano sieci w gminach: Dobre Miasto, Olsztynek, Kolno, Jeziorany, Gietrzwałd.

Ponadto w ramach prowadzonego nadzoru nad materiałami i wyrobami stosowanymi w procesach uzdatniania i dystrybucji wody pitnej, na podstawie dokumentacji przedłożonej przez podmioty ubiegające się o zastosowanie takich materiałów, w związku z prowadzoną rozbudową wodociągów, wydano 38 ocen higienicznych (36 dotyczących powiatu, 2 m. Olsztyna). Oceny te weryfikowały, czy materiał lub wyrób zastosowany do dystrybucji nie uwalnia do wody niebezpiecznych substancji lub substancji, które w inny sposób negatywnie wpływają na jakość wody.

2.4. Stan sanitarny kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli

W sezonie funkcjonowało 6 kąpielisk zorganizowanych: nad jeziorem Ukiel - kąpieliska I, II ul. Kapitańska w Olsztynie, nad jeziorem Skanda - ul. Plażowa w Olsztynie, nad jeziorem Limajno w Swobodnej, nad jeziorem Dadaj w Rukławkach oraz przy Ośrodku Wypoczynkowym Camp Gryf w Nowej Kaletce.

Dodatkowo zorganizowano 5 miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli tj.: 2 na terenie osiedla Kortowo nad jeziorem Kortowskim w Olsztynie, 3 w lesie nad jeziorem Borówko i jeziorem Serwent dla potrzeb obozów harcerskich.

Zarówno kąpieliska jak i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli zostały zorganizowane w oparciu o uchwały Rady Gmin lub Rady Miasta, po zaopiniowaniu przez PPIS w Olsztynie. Wszystkie kąpieliska posiadały opracowane profile wody oraz ustalone wcześniej i zaakceptowane przez PPIS w Olsztynie harmonogramy pobierania próbek wody na 2024 r. Kąpieliska posiadały wyznaczone i trwale oznakowane strefy do kąpeli, dostęp do wody przeznaczonej do spożycia, sanitariaty, kosze na odpady, pomosty, wyznaczoną strefę na plaży do rekreacji a także zapewnioną opiekę ratowników. Jakość wody w kąpieliskach na terenie miasta i powiatu olsztyńskiego kwalifikowana jest jako doskonała. Ze względu na stwierdzony wizualnie zakwit sinic w kąpieliskach wydano łącznie 5 decyzji o zakazie kąpeli w terminach:

- Kąpielisko Miejskie w Swobodnej gm. Dobre Miasto – 25.06.2024 r. – 28.06.2024 r.,

- Kąpielisko Nr 1 Plaża Miejska nad jeziorem Ukiel przy ul. Kapitańskiej w Olsztynie – 09.07.2024 r. – 17.07.2024 r. i 22.07.2024 r. – 25.07.2024 r.,
- Kąpielisko Nr 2 Plaża Miejska nad jeziorem Ukiel przy ul. Kapitańskiej w Olsztynie – 09.07.2024 r. – 18.07.2024 r. i 22.07.2024 r. – 30.07.2024 r.

Z uwagi na przekroczenie parametrów mikrobiologicznych, tj. liczby bakterii *Escherichia coli* w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpiei Olsztyn, UWM Kortowo 2 nad jeziorem Kortowskim, wydano ocenę o braku przydatności wody do kąpiei w okresie 25.07.2024 r. – 29.07.2024 r.

W pozostałym okresie funkcjonowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpiei, jakość wody odpowiadała wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z 17 stycznia 2019 r.

2.5. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, zakłady odnowy biologicznej, tatuażu i solaria

Nadzorem PPIS w Olsztynie w 2024 r. objęto: 82 zakłady fryzjerskie, 79 salonów kosmetycznych, 15 gabinetów tatuażu i 17 obiektów odnowy biologicznej. Za uchybienia sanitarne stwierdzone w tych obiektach, dotyczące nieprawidłowej dezynfekcji lub sterylizacji narzędzi oraz stosowania przeterminowanych kosmetyków, nałożono na osoby odpowiedzialne 4 mandaty karne na sumę 900 zł.

Baza noclegowa

W hotelach, hostelach i pensjonatach świadczących usługi turystyczne systematycznie przeprowadzane są prace podwyższające ich standard i poprawiające komfort pobytu turystów. W 10 skontrolowanych obiektach zarówno stan sanitarny jak i techniczny był zachowany.

W 19 obiektach całorocznych, dysponujących pokojami gościnnymi, nieprawidłowości stwierdzono tylko w 1 obiekcie na terenie Olsztyna. Podczas kontroli, przeprowadzonych w ramach nadzoru jak też w związku z otrzymanymi wnioskami o interwencje, stwierdzono brak bieżącej czystości, przeterminowane środki do dezynfekcji powierzchni, niewłaściwe postępowanie z pościelą, brudne pokrowce na materacach. Na prowadzącego obiekt nałożono 4 mandaty karne o łącznej wysokości 1150 zł. oraz wdrożono postępowanie administracyjne.

W sezonie letnim skontrolowano 16 ośrodków wypoczynkowych, 24 gospodarstw agroturystycznych, 2 pensjonatów, 4 kempingów i 1 pola namiotowego. W ww. obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2024 roku część obiektów agroturystycznych, zawiesiła lub zlikwidowała prowadzoną wcześniej działalność.

Cmentarze, prosektoria, zakłady pogrzebowe

Przeprowadzono kontrole 13 cmentarzy, 2 prosektoriów, 2 samochodów służących do przewozu zwłok i szczątków ludzkich oraz skontrolowano warunki sanitarne podczas wykonywania 4 ekshumacji przez firmy pogrzebowe. Uchybień sanitarnych nie stwierdzono.

Obiekty sportowe, stadiony

W 2024 r. skontrolowano 7 obiektów sportowych oraz dokonano odbioru kolejnego etapu rozbudowy zaplecza obiektu sportowo-rekreacyjnego Fundacji Naki przy ul. Tuwima 22 w Olsztynie.

Pływalnie, baseny

Nadzorem objęto 13 obiektów umożliwiających rekreację wodną, będących pływalniami lub posiadających baseny do pływania.

Kontrole przeprowadzone w ramach prowadzonego nadzoru wykazały skażenie mikrobiologiczne wody basenowej w 4 obiektach. Skutkowało to wydaniem decyzji o wyłączeniu z eksploatacji niecek ze skażoną wodą do czasu uzyskania właściwych parametrów.

Ponadto w 2024 roku wydano 4 decyzje w sprawie stwierdzenia średniego lub wysokiego skażenia ciepłej wody użytkowej bakteriami z rodzaju *Legionella* w natryskach 4 obiektów basenowych. Wskutek podjętych przez właścicieli działań naprawczych wyegzekwowano poprawę. Aktualnie toczy się postępowanie egzekucyjne dotyczące zapewnienia właściwej częstotliwości wykonywania badań wody oraz właściwego stanu technicznego basenu w 1 obiekcie na terenie Olsztyna.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody na pływalniach, dokonano zbiorczej rocznej oceny w 13 pływalniach. Analizując wyniki badań wody wykonanych przez zarządzającego pływalnią, ich zakres i częstotliwość oraz w ramach nadzoru przez PPIS w Olsztynie stwierdzono, że w 11 obiektach zapewniono bezpieczeństwo zdrowotne osób korzystających z pływalni. W 2 obiektach ocena jakości wody basenowej prowadzona była w sposób niewłaściwy ze względu na brak oznaczeń części parametrów, znaczne przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów, zmniejszoną częstotliwość badań, niepodejmowanie działań naprawczych w celu poprawy jakości wody.

Szpitala, domy pomocy społecznej

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem wymagań higienicznych w podmiotach leczniczych w zakresie gospodarki odpadami oraz jakością wody ciepłej przeprowadzono kontrole w 11 szpitalach. W 9 placówkach prowadzono postępowania administracyjne w związku ze skażeniem wody ciepłej bakteriami z rodzaju *Legionella*. Po wdrożeniu działań naprawczych uzyskano właściwą jakość wody ciepłej.

W 33 obiektach sprawujących funkcje bytowo-opiekuńcze (tj. domy pomocy społecznej, domy opieki, środowiskowe domy samopomocy) oraz w 2 zakładach opiekuńczo-leczniczych zapewniających opiekę lekarską, w ramach nadzoru przeprowadzono kontrole jakości wody ciepłej. W 7 obiektach stwierdzono wysokie lub średnie skażenie wody ciepłej co skutkowało wydaniem decyzji administracyjnych. We wszystkich obiektach zrealizowano obowiązki wynikające z decyzji.

Inne obiekty użyteczności publicznej

Skontrolowano 33 place zabaw na terenie miasta i powiatu. Obiekty były właściwie utrzymane, posiadały odpowiednie regulaminy.

2.6. Nadzór nad wodą ciepłą użytkową

Bakterie Legionella powszechnie występują w środowisku naturalnym człowieka, w wodzie i wilgotnej glebie. Warunki sprzyjające namnażaniu bakterii to np. zastoiny wodne w sieci wodociągowej, miejsca gdzie tworzą się osady i biofilm, a temperatura oscyluje między 20°C a 50°C. Zakażenie u ludzi bakteriami Legionella następuje w wyniku wdychania aerozolu wodno-powietrznego zawierającego te bakterie.

Aby zmniejszyć ryzyko rozwoju bakterii z rodzaju Legionella w instalacjach i urządzeniach wodnych należy przede wszystkim dbać o zachowanie przepływu w każdym punkcie instalacji, aby zapobiec powstawaniu zastoisk, gdzie tworzą się idealne warunki do rozwoju mikroorganizmów. Ważne jest, aby utrzymywać wysoką temperaturę wody gorącej (50°C – 60°C) oraz nieprzerwaną cyrkulację w całym systemie. W przypadku wystąpienia zanieczyszczenia mikrobiologicznego konieczne jest niezwłoczne przeprowadzenie dezynfekcji termicznej lub chemicznej.

PPIS sprawuje nadzór nad jakością wody ciepłej użytkowej w obiektach służby zdrowia oraz obiektach zapewniających całodobową opiekę, a także w basenach. Badania na obecność pałeczek Legionella sp. w większości placówek zostały przeprowadzone w ramach kontroli wewnętrznej przez właścicieli lub zarządzających tymi obiektami oraz w ramach nadzoru inspekcji, zgodnie z ustalonym harmonogramem.

W 2024 roku, w ramach nadzoru, pobrano do badań 154 próbek wody ciepłej użytkowej:

- 108 z niecek basenowych i natrysków pływalni,
- 22 w szpitalach,
- 19 w domach pomocy społecznej i domach opieki,
- 4 w 2 zakładach leczniczo-opiekuńczych,
- 1 w zakładzie karnym.

2.7. Nadzór nad postępowaniem ze zwłokami.

Skontrolowano 2 samochody służące do przewozu zwłok i szczątków ludzkich będących w posiadaniu firm pogrzebowych. W ramach swoich kompetencji PPIS wydał 2 decyzje zezwalające na wywóz zwłok z Polski oraz 67 postanowień pozytywnie opiniujących sprowadzenie zwłok lub szczątków z zagranicy do kraju (34 na wniosek Urzędu Miasta i 33 na wniosek Starostwa Powiatowego). Dokumenty te wydawane były w oparciu o analizę przyczyny zgonu oraz sposobu ich transportu. Na prośbę wnioskodawców wydano 258 decyzji zezwalających na wykonanie ekshumacji. Dokonano 4 kontroli sprawdzających prawidłowość przeprowadzania prac ekshumacyjnych przez firmy pogrzebowe.

2.8. Nadzór nad imprezami masowymi

Wydano 53 postanowienia pozytywnie opiniujące sposób organizacji imprez masowych (46 dotyczyło imprez organizowanych na terenie miasta Olsztyna, 7 na terenie powiatu).

Przeprowadzono kontrole 4 imprez: „Kortowiada” na terenie miasteczka studenckiego, Green Festiwal - na plaży miejskiej w Olsztynie, XVIII Piknik Rotariański na lotnisku w Olsztynie i mecz Stomil Olsztyn – Legia II Warszawa na terenie Stadionu OSiR w Olsztynie.

2.9. Współpraca z innymi urządami i instytucjami

- Przedstawiciel Sekcji Higieny Komunalnej uczestniczył w spotkaniach Zespołu ds. Koordynacji Bezpieczeństwa Imprez Masowych i Zgromadzeń przy Regionalnym Centrum Bezpieczeństwa w Olsztynie.
- Na terenie miasta Olsztyna i gmin powiatu olsztyńskiego pracownicy uczestniczyli w kontrolach i wizjach lokalnych ze Strażą Miejską, Policją, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i administratorami budynków mieszkalnych w związku z zgłaszanymi interwencjami np. gromadzenie zbędnych przedmiotów oraz odpadów w mieszkaniach lub na terenach prywatnych posesji.
- W ramach porozumienia o współdziałaniu i współpracy zawartego pomiędzy Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym a Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Olsztynie wydano 10 ocen jakości wody w zakładach produkujących i przetwarzających żywność pochodzenia zwierzęcego znajdujących się na nadzorowanym lwe – 8 dotyczyło obiektów w powiecie, 2 z Olsztyna.
- Na wniosek rad gminnych wydano 4 opinie o projektach regulaminu utrzymania czystości i porządku.

2.10. Działalność kontrolno-represyjna w 2024 r.

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego:

- przeprowadzono łącznie **877 kontroli**, w tym: 394 kontrole obiektów użyteczności publicznej (244 w Olsztynie, 150 w powiecie), 119 kontroli urządzeń wodnych – stacji uzdatniania wody, 236 kontroli jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, 22 kontrole kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli, 16 kontroli basenów i jakości wody basenowej, 4 kontrole ekshumacji, 14 kontroli szpitali i ZOL, 49 kontroli wody ciepłej użytkowej w szpitalach, DPS i zakładzie karnym, 19 przeprowadzonych w związku z wniesionymi wnioskami o interwencje, 4 kontrole imprez masowych,
- pobrano łącznie **823 próby wody**, w tym 561 prób wody pitnej (162 w Olsztynie, 399 w powiecie), 99 prób wody z niecek basenowych (43 w Olsztynie, 56 w powiecie), 9 prób wody powierzchniowej (6 w Olsztynie, 3 w powiecie) oraz 154 próby wody ciepłej użytkowej: 108 w basenach (47 w Olsztynie, 61 w powiecie), 22 w szpitalach (16 w Olsztynie, 6 w powiecie), 19 w DPS (8 w Olsztynie, 11 w powiecie), 4 w ZOL (2 w Olsztynie, 2 w powiecie), 1 w zakładzie karnym w Barczewie, celem kontroli jej jakości,
- ponadto w trakcie prowadzonego postępowania wydano:
 - **503 decyzje merytoryczne** w tym: 20 decyzji administracyjnych dotyczące nadzorowanych obiektów użyteczności publicznej (Ol-12, P-8), 72 dotyczące niewłaściwej jakości wody do spożycia, wody basenowej i powierzchniowej, 255 decyzji zezwalające na przeprowadzenie ekshumacji na cmentarzach (Ol-113, P-142), 2 decyzje zezwalających na wywóz zwłok z Polski, 38 weryfikujących materiały do przesyłu i uzdatniania wody, 116 decyzji związanych z prowadzonym postępowaniem administracyjnym (wygaszające, przedłużające i umarzające) (Ol-51, P-65),

- **95 decyzji płatniczych** (OI-43, P-52),
- nałożono 9 mandatów karnych na kwotę 2 450 zł,
- 6 postanowień o nałożeniu grzywny (OI).

2.11. Wnioski

- W roku 2024 r. podobnie jak w latach poprzednich priorytetowym zadaniem był nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Przedsiębiorstwa wodociągowe jak też inni producenci wody systematycznie dostarczali wyniki badań, wykazywali chęć współpracy, stosowali się do wydawanych zaleceń i decyzji oraz wykonywali je w ustalonych terminach. W kilku przypadkach wystąpiły problemy w zapewnieniu właściwej jakości wody przez producentów, co skutkowało okresowym pogorszeniem jej jakości i wydaniem przez organ decyzji o nieprzydatności/warunkowej przydatności wody do spożycia.
- W przeprowadzonych kontrolach obiektów użyteczności publicznej skupiono uwagę na podmiotach, w których podczas świadczenia usług istnieje możliwość przeniesienia zakażeń lub chorób zakaźnych na inne osoby takich jak: zakłady kosmetyczne, tatuażu, fryzjerskie. Zadanie to będzie kontynuowane ze względu na pojawiające się zagrożenia przy wykonywaniu tego typu usług.
- Prowadzono nadzór nad jakością wody ciepłej użytkowej celem wyeliminowania zagrożenia zdrowotnego związanego z występowaniem bakterii *Legionella* sp. w systemach instalacji wewnętrznych wody ciepłej w podmiotach wykonujących działalność leczniczą (szpital, ZOZ) i w całodobowych domach opieki. Badania wykonywane były zgodnie z ustalonym harmonogramem w ramach nadzoru PPIS w Olsztynie oraz kontroli wewnętrznej.
Planowane jest poszerzenie działań edukacyjnych w obiektach użyteczności publicznej, w których w trakcie użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny a także wśród zarządców budynków zamieszkania zbiorowego.
- W ramach zwiększenia poziomu bezpieczeństwa i zapewnienia właściwych warunków sanitarnych dla osób korzystających z wypoczynku nad wodą, należy promować na terenie gmin organizację kąpielisk.
- Trudności w sprawowaniu skutecznego nadzoru sanitarnego nad należyтым stanem higienicznym odnotowano w przypadku gromadzenia zbędnych przedmiotów oraz odpadów w mieszkaniach lub na terenach prywatnych posesji ze względu na brak odpowiednich regulacji prawnych.

3. Bezpieczeństwo Żywności i Żywienia

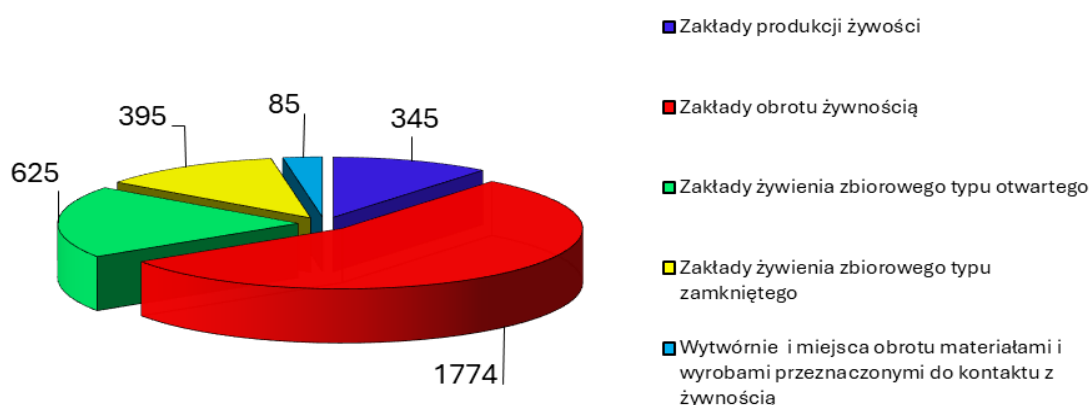
3.1. Zadania

- sprawdzanie zgodności funkcjonowania przedsiębiorstw z zasadami obowiązującego prawa w zakresie nadzoru nad żywnością, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością,
- podejmowanie skutecznych i spójnych działań interwencyjnych w przypadku powzięcia informacji o zagrożeniu dla zdrowia / życia konsumenta np. zgłoszenie zatrucia pokarmowego,
- natychmiastowe podejmowanie działań w ramach systemów wczesnego ostrzegania o produktach niebezpiecznych: RASFF,
- ocena bezpieczeństwa środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- ocena bezpieczeństwa żywności specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w tym suplementów diety,
- graniczne kontrole sanitarne żywności pochodzenia niezwierzęcego, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przywożonych z państw trzecich i wywożonych z terytorium Unii Europejskiej.
- ocena realizacji wdrożonych przez przedsiębiorców systemów kontroli wewnętrznej opartych na zasadach HACCP, stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej w działalności,
- szkolenia i upowszechnianie wiedzy z zakresu bezpieczeństwa i higieny żywności w świetle zmieniającego się prawa żywnościowego,
- współpraca z Inspekcją Weterynaryjną oraz z innymi organami na mocy porozumień,
- informowanie i udostępnianie materiałów edukacyjnych w przypadku pojawienia się nowych zagrożeń.

3.2. Liczba obiektów nadzorowanych

Nadzorem objęto 3224 obiekty (w tym 1934 obiekty w mieście Olsztyn oraz 1290 obiektów w powiecie olsztyńskim). W porównaniu z 2023 rokiem liczba nadzorowanych obiektów nieznacznie zmalała – w 2023 roku w nadzorze znajdowało się 3270 obiektów ogółem (w tym 1947 obiektów w mieście Olsztyn oraz 1323 obiektów w powiecie olsztyńskim).

Ilościowy wykaz nadzorowanych obiektów w 2024 r.

Lp.	Grupa obiektów	Liczba obiektów w 2024 r.	Liczba obiektów w 2023 r.
1	Zakłady produkcji żywności	345 (111 - Olsztyn 234 - powiat)	326 (101 - Olsztyn 225 - powiat)
2	Zakłady obrotu żywnością	1774 (1120 - Olsztyn 654 - powiat)	1894 (1189 - Olsztyn, 705 - powiat)
3	Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego	625 (403 - Olsztyn 222 - powiat)	581 (387 - Olsztyn 194 - powiat)
4	Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego	395 (226 - Olsztyn 169 - powiat)	392 (230 - Olsztyn 162 - powiat)
5	Wytwórnice i miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	85 (74 - Olsztyn 11 - powiat)	77 (40 - Olsztyn 37 - powiat)
7	OGÓŁEM	3224 (1934 - Olsztyn 1290- powiat)	3270 (1947 - Olsztyn 1323- powiat)

3.3. Działalność kontrolno-represyjna:

W nadzorowanych obiektach kontrolowano zasady przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa żywności podczas produkcji, magazynowania, transportu i obrotu (produkcję i obrót w określonym zakresie żywności pochodzenia zwierzęcego nadzoruje Inspekcja Weterynaryjna). Ponadto przedmiotem kontroli były warunki żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością oraz inne czynniki mogące mieć wpływ na zdrowie ludzi.

Ocena stanu sanitarnego zakładów dokonywana jest na podstawie jednolitych, obowiązujących w kraju kryteriów.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, kontrole urzędowe w zakresie nadzoru nad żywnością przeprowadza się bez wcześniejszego uprzedzenia podmiotów. W przeciwieństwie do innych komórek organizacyjnych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, nie przesyła się do przedsiębiorstw zawiadomienia o zamiarze przeprowadzenia kontroli.

Podczas kontroli sporządzane są protokoły kontroli sanitarnych. W przypadku stwierdzenia rażących zaniedbań higieniczno-sanitarnych zagrażających zdrowiu lub życiu konsumentów, wydawane są decyzje o unieruchomieniu/przerwaniu działalności całego lub części zakładu. W roku 2024 wydano 3 decyzje o unieruchomieniu zakładu. Dotyczyły one jednego zakładu obrotu żywnością z powiatu olsztyńskiego oraz dwóch zakładów gastronomicznych tj. jeden z terenu Olsztyna i jeden z powiatu olsztyńskiego, w których kontrolerzy stwierdzili niewłaściwy stan sanitarny i ślady bytowania szkodników w zakładach tj. myszy, szczury.

Na sprawców wykroczeń przeciwko zdrowiu lub życiu konsumentów nałożono 125 (w tym 75 dot. miasta Olsztyn oraz 50 dot. powiatu olsztyńskiego) mandatów karnych na kwotę 40 850 złotych. W przypadkach stwierdzenia nieprawidłowości technicznych w zakładach produkcji i obrotu, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydawał decyzje administracyjne zobowiązujące strony do poprawy warunków higieniczno-sanitarnych w zakładach w określonych terminach. Wobec podmiotów nierealizujących obowiązków decyzji, organ wdrażał postępowanie egzekucyjne w celu przymuszenia, wystawiając w 2024 roku 4 tytuły wykonawcze.

Podczas kontroli zakładów produkcyjnych oceniano znakowanie środków spożywczych w zakresie zgodności informacji na etykietach z obowiązkami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (...). W większości zakładów przedsiębiorcy dostosowują się do obowiązujących przepisów.

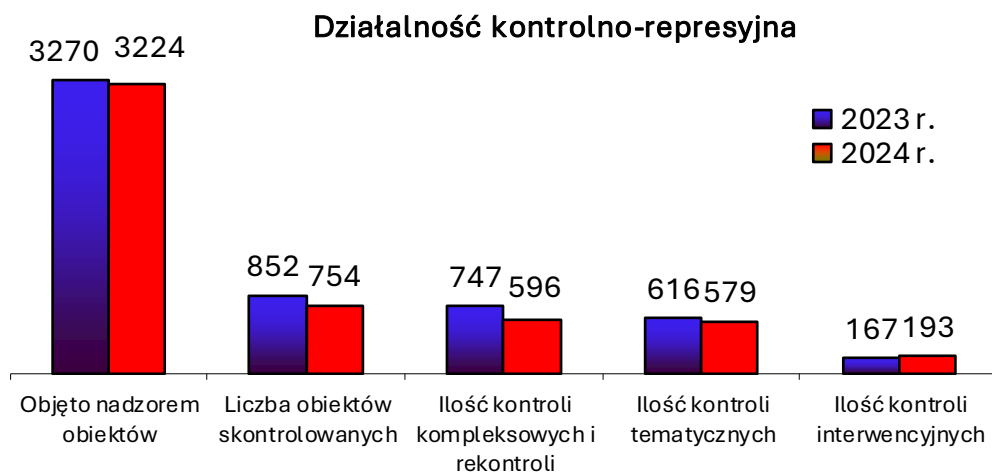
Istotnym tematem rozpatrywanym w 2024 r. była realizacja zasady tzw. traceability, czyli systemu pozwalającego na identyfikację dostawców i odbiorców żywności. Podczas kontroli zakładów szczegółowo analizowano dokumentację towarzyszącą dostawom, tj. faktury VAT, handlowe dokumenty identyfikacyjne, dokumenty WZ oraz oznakowanie produktów.

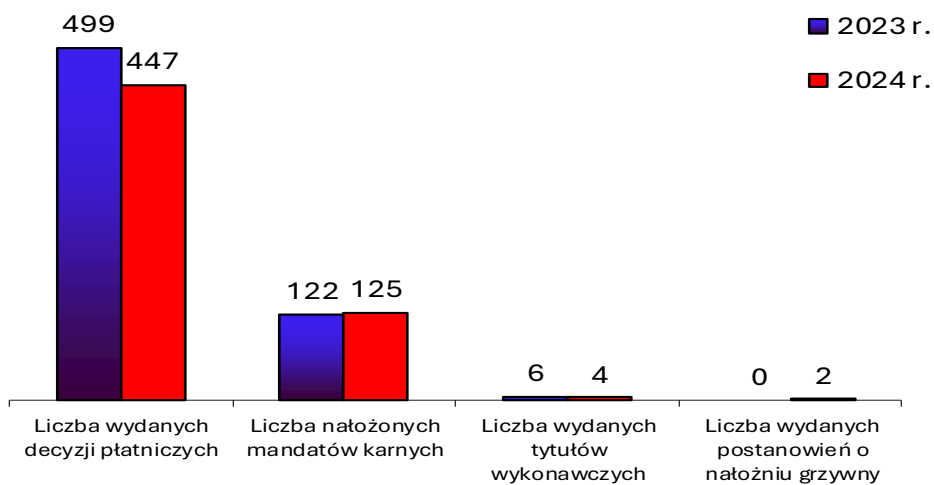
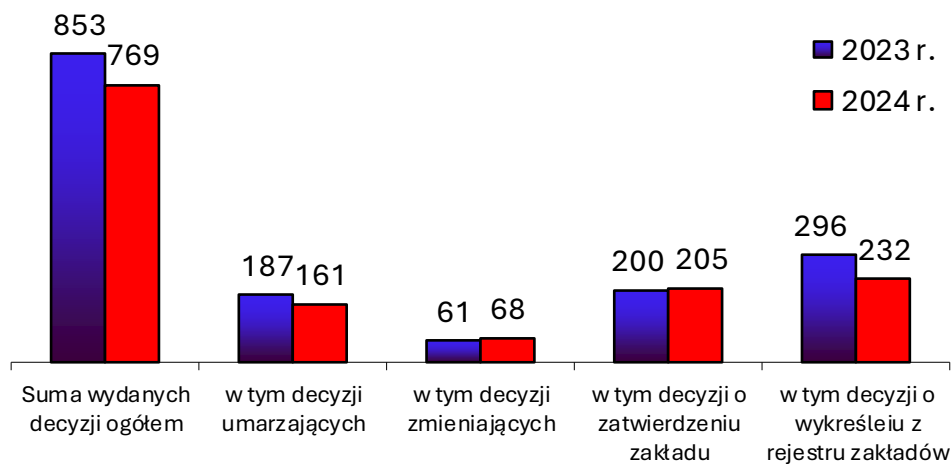
Podsumowując można stwierdzić, że zakłady obrotu, produkcji i inne posiadają systemy umożliwiające zidentyfikować żywność. Systemy te jednak wymagają dopracowania głównie w zakresie określenia konkretnej partii danego produktu, co jest istotne przy podejmowaniu sprawnych i skutecznych działań dotyczących, m.in. zawiadomień RASFF.

Dodatkowym obszarem działań objęto kuchnie niemowlęce w placówkach szpitalnych. Personelowi placówek udzielano szczegółowych instruktaży dotyczących zakazu reklamy preparatów do początkowego żywienia niemowląt. W rozmowach z osobami odpowiedzialnymi za żywienie noworodków i niemowląt podkreślano, iż stosowanie do żywienia powyższych preparatów może wynikać wyłącznie z zaleceń lekarskich.

	2023 r.	2024 r.
Objęto nadzorem obiektów	3270 (1947 - M. Olsztyn 1323– powiat olsztyński)	3224 (1934 - M. Olsztyn 1290– powiat olsztyński)
1. Suma kontroli ogółem	1530 (1001 - M. Olsztyn 529 - powiat olsztyński)	1368 (819 - M. Olsztyn 549 - powiat olsztyński)
- w tym ilość kontroli kompleksowych i rekontroli	747	596
- w tym ilość kontroli tematycznych	616	579
- w tym ilość kontroli interwencyjnych	167	193
2. Suma decyzji ogółem	853 (582 - M. Olsztyn 270 - powiat olsztyński)	769 (496 - M. Olsztyn 273 - powiat olsztyński)
- w tym decyzji administracyjnych	108	100

- w tym decyzji umarzających	188	161
- w tym decyzji zmieniających	61	68
- w tym decyzji o zatwierdzeniu zakładu	200	205
- w tym decyzji o unieruchomieniu zakładu	1	3
- w tym decyzje o wykreśleniu z rejestru zakładów	296	232
3. Liczba obiektów skontrolowanych	861 (582 - M. Olsztyn 279 - powiat olsztyński)	754 (472 - M. Olsztyn 282 - powiat olsztyński)
4. Liczba wydanych decyzji płatniczych	498 (300 - M. Olsztyn 199 - powiat olsztyński)	447 (222 - M. Olsztyn 225 - powiat olsztyński)
5. Liczba nałożonych mandatów karnych	122 (80 - M. Olsztyn 42 - powiat olsztyński) na kwotę 35050 zł	125 (75 - M. Olsztyn 50 - powiat olsztyński) na kwotę 40850 zł
6. Liczba wydanych tytułów wykonawczych	6 (4 - M. Olsztyn 2 - powiat olsztyński)	4 (1 - M. Olsztyn 3 - powiat olsztyński)
7. Suma wystawionych postanowień	10 (9 - M. Olsztyn 9 - powiat olsztyński)	18 (10 - M. Olsztyn 8 - powiat olsztyński)
- w tym postanowień o nałożeniu grzywny	0 (0 - M. Olsztyn 0 - powiat olsztyński)	2 (0 - M. Olsztyn 2 - powiat olsztyński)

W 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie w związku z ustaleniami dokonanymi w ramach czynności kontrolnych, złożył 5 zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa do Prokuratury Olsztyn – Południe oraz 1 zawiadomienie do Prokuratury Rejonowej w Biskupcu. Powyższe sprawy dotyczyły takich przestępstw jak wprowadzanie do obrotu środka spożywczego zafałszowanego, podrabiania/przerabiania dokumentów, a także wprowadzenia do obrotu środka spożywczego szkodliwego dla zdrowia i życia ludzkiego.

W minionym roku złożono również do Sądu Rejonowego w Olsztynie 2 wnioski o ukaranie. Jeden z nich dotyczył udaremnienia kontroli w kiosku owocowo-warzywniczym, a drugi poważnych zaniedbań higieniczno-sanitarnych w lokalu gastronomicznym.

3.4. Stan sanitarny obiektów produkcji i obrotu żywnością

Podczas kontroli kompleksowych ocenę stanu sanitarno-higienicznego zakładów produkcji i obrotu żywnością przeprowadza się na podstawie tzw. „arkuszy oceny stanu sanitarnego”. Analiza pytań zawartych w arkuszu, pozwala na kategoryzację obiektów według stopnia zagrożenia przyznając im niskie, średnie bądź wysokie ryzyko. W oparciu o te kryteria, wysokie ryzyko zagrożenia, a więc ocenę negatywną, otrzymały tylko te zakłady, w których stwierdzono duże odstępstwa od stanu akceptowalnego. W roku 2024 niezgodnych z wymaganiami ujętymi w „arkuszu oceny stanu sanitarnego” było 6 zakładów w tym: 5 zakładów produkcji żywności (2 obiekty dotyczyły M. Olsztyn), 1 zakład obrotu żywnością (dotyczył powiatu olsztyńskiego).

Najczęściej występujące nieprawidłowości odnotowywane w skontrolowanych zakładach to:

- niezachowanie należytego stanu higieniczno-sanitarnego w zakresie bieżącej czystości sprzętu, urządzeń, pomieszczeń,
- niezachowanie należytego stanu technicznego sprzętu, urządzeń, pomieszczeń,
- stosowanie do produkcji oraz wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości,
- przechowywanie środków spożywczych w warunkach narażających je na zepsucie (temperatura niezgodna z deklaracjami producentów) lub w warunkach narażających je na zanieczyszczenie (m.in. brak segregacji podczas przechowywania),
- brak identyfikowalności środków spożywczych/składników/półproduktów/potrav własnych m.in. brak etykiet, brak informacji o dacie sporządzenia danej potrawy,
- nieprzestrzeganie rozdziału prac na stanowiskach roboczych w zakładach żywieniowych oraz produkcyjnych,
- nieprzestrzeganie zasad higieny przy sporządzaniu potraw/posiłków,
- brak podstawowych środków do utrzymania higieny personelu (mydło w płynie, ręczniki jednorazowego użytku),
- brak realizacji opracowanych procedur GHP/GMP/HACCP.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości porządkowych przeprowadzane były kontrole sprawdzające, które zwykle wykazywały poprawę, natomiast w celu usunięcia nieprawidłowości technicznych lub braków w zakresie dokumentacji wydawane były decyzje administracyjne z terminem wykonania obowiązku.

W części zakładów właściciele przeprowadzają prace modernizacyjne w sposób systematyczny, dzięki czemu poprawiają warunki higieniczne i zdrowotne w obszarze magazynowania żywności, obróbki wstępnej, stanu technicznego pomieszczeń i wyposażenia, funkcjonalności pomieszczeń, itp.

3.5. Obowiązek prowadzenia kontroli wewnętrznej w przedsiębiorstwach sektora spożywczego

Ważnym narzędziem w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności jest realizacja w sposób elastyczny procedur opartych na zasadach systemu HACCP, stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej - GHP, dobrej praktyki produkcyjnej - GMP. Jest to jeden z głównych obszarów kontroli wewnętrznej producentów, zapewniający zachowanie standardów higieniczno-sanitarnych podczas produkcji i obrotu żywności.

W dużych zakładach produkcyjnych, żywienia zbiorowego oraz obrotu, dobre praktyki higieniczne i produkcyjne oraz zasady systemu HACCP zostały wdrożone i funkcjonują. Ich realizacją i weryfikacją zajmują się w większości osoby do tych zadań zatrudnione tj. specjaliści do spraw zapewnienia jakości. Kontrola wewnętrzna w ww. obiektach z reguły funkcjonuje poprawnie, a dokumentacja prowadzona jest na bieżąco, w sposób prawidłowy.

W małych i średnich przedsiębiorstwach, głównie zakładach obrotu żywnością, małej gastronomii, obowiązek wdrożenia systemów jakości realizowany jest w oparciu o ocenę ryzyka oraz zasadę elastyczności. Zdarza się jednak, że dokumentacja z zakresu GHP/GMP np. rejestry kontroli temperatur są wypełniane niezgodnie z faktycznym stanem lub niesystematycznie.

3.6. Jakość zdrowotna środków spożywczych oraz przyczyny ich kwestionowania

Ocenę jakości zdrowotnej środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przeprowadzano w ramach: urzędowej kontroli żywności, monitoringu, granicznej kontroli importowanych i eksportowanych towarów.

Próbki pobierano zgodnie z „Planem pobierania próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla PIS”. Przedmiotem poboru były środki spożywcze, materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością: produkty krajowe, pochodzące z krajów UE oraz z importu. Ponadto w przypadku działań interwencyjnych pobierano próbki środków spożywczych, próbki kontrolne posiłków oraz wymazy sanitarne.

W 2024 r. w ramach urzędowej kontroli i monitoringu pobrano do badań 389 próbek.

Wyniki i kierunki badań przedstawiono w poniższej tabeli:

Kierunek badań	Liczba próbek zbadanych ¹
Mikrobiologiczne	275
Fizyko-chemiczne	87
Organoleptyczne	272
Znakowanie	306
Zanieczyszczenia biologiczne i fizyczne	22
Badanie materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością w kierunku migracji globalnej	1

¹ Liczby nie sumują się

W 2024 r. zakwestionowano 30 próbek, w tym 28 próbek pobranych na terenie miasta Olsztyna, 2 próbki w powiecie olsztyńskim tj.:

- 25 próbek (K)* pod kątem obecności zanieczyszczeń mikrobiologicznych - przekroczenie liczby *Enterobacteriaceae*,

- 1 próbka (K)* ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu NDP pozostałości pestycydów,
- 1 próbka (K)* ze względu na nieprawidłową organoleptykę (pobrana w ramach interwencji),
- 1 próbka (K)* ze względu na przekroczenie NDP alkaloidów opium,
- 2 próbki (UE)* ze względu na niewłaściwe znakowanie.

* pochodzenie próbki K-krajowa, UE-Unia Europejska

W ramach bieżącego nadzoru wytypowano i objęto kontrolą 37 producentów żywności. Pobrano losowo 214 następujących próbek:

Lp.	Rodzaj zakładu	Rodzaj produktu	Ilość próbek	Kierunek badań	Miejsce poboru miasto Olsztyn (M)/powiat olsztyński (G)
1.	Automaty do lodów	Lody świderki o smaku czekoladowym	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
2.	Automaty do lodów	Lody włoskie typu soft o smaku śmietankowym	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
3.	Automaty do lodów	Lody świderki o smaku śmietankowo-waniliowym	5	Mikrobiologia, organoleptyka	G
4.	Automaty do lodów	Lody świderki o smaku waniliowo-śmietankowym	5	Mikrobiologia, organoleptyka	G
5.	Automaty do lodów	Lody świderki o smaku mlecznym	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
6.	Automaty do lodów	Lody włoskie śmietankowe	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
7.	Automaty do lodów	Lody świderki o smaku waniliowym	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
8.	Ciastkarnie	Lody waniliowe	5	Mikrobiologia, organoleptyka	G
9.	Ciastkarnie	Drożdżówka z kremem	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
10.	Ciastkarnie	Ponczówka	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
11.	Ciastkarnie	Ciasto lodowiec	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
12.	Ciastkarnie	Rolada bezowa	5	Mikrobiologia, organoleptyka	G
13.	Ciastkarnie	Ciasto malinowe	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
14.	Ciastkarnie	Tort truskawkowy	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M

15.	Ciastkarnie	Rolada z bitą śmietaną	5	Mikrobiologia, organoleptyka	G
16.	Ciastkarnie	Ciasto Raffaello	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
17.	Ciastkarnie	Ciasto Torcik japoński	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
18.	Inne wytwórnie żywności	Ciasto tiramisu	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
19.	Inne wytwórnie żywności	Beza pavlova	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
20.	Inne wytwórnie żywności	Lody o smaku tiramisu	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
21.	Inne wytwórnie żywności	Lody śmietankowe	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
22.	Inne wytwórnie żywności	Lody włoskie śmietankowe	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
23.	Inne wytwórnie żywności	Lody śmietankowe	5	Mikrobiologia, organoleptyka	G
24.	Inne wytwórnie żywności	Lody śmietankowe z lat 50-tych	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
25.	Inne wytwórnie żywności	Sorbet cytrynowy	5	Mikrobiologia, organoleptyka	G
26.	Inne wytwórnie żywności	Lody Polska śmietanka	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
27.	Inne wytwórnie żywności	Krokiety ziemniaczane	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
28.	Inne wytwórnie żywności	Krem z pomidorów (zupa)	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
29.	Inne wytwórnie żywności	Pierogi z mięsem	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
30.	Inne wytwórnie żywności	Udziec kurczaka grillowany	5	Mikrobiologia, organoleptyka	G
31.	Producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni	Salata dębolistna	1	Pestycydy	G
32.	Producenci pierwotni i rolniczy handel detaliczny	Truskawki	5	Mikrobiologia	M
33.	Producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni	Malina czerwona	1	Pestycydy	G
34.	Producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy	Jabłko odmiana Cortland	1	Pestycydy	G

	bezpośredni				
35.	Producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni	Jarmuż	1	Pestycydy	M
36.	Producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni	Szpinak	1	Pestycydy	G
37.	Przetwórnictwo owocowo-warzywne i grzybowe	Kubuś Baby Mus po 6 miesiącu jabłko, brzoskwinia, marchew, banan	10	Mikrobiologia, organoleptyka	G
38.	Przetwórnictwo owocowo-warzywne i grzybowe	Tymbark Dobre na drugie śniadanie. Owoce południa owsianka. Mus wieloowocowy z dodatkiem owsianki i witaminy C	5	Organoleptyka, zapleśnienie	G
39.	Przetwórnictwo owocowo-warzywne i grzybowe	Napój owocowy Pomarańcza Brzoskwinia Tymbark	5	Mikrobiologia, organoleptyka	G
40.	Sklepy spożywcze	Makowiec	1	Alkaloidy opium	M
41.	Wytwórnictwo wyrobów cukierniczych	Orzeszki arachidowe prażone w czekoladzie	5	Mikrobiologia, organoleptyka	G
42.	Wytwórnictwo wyrobów cukierniczych	Śliwka kandyzowana w pomadzie i czekoladzie	5	Mikrobiologia, organoleptyka	G
43.	Wytwórnictwo suplementów diety	Suplement diety myco biotic Kids	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
44.	Wytwórnictwo tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych	Olej lniany tłoczony na zimno nierafinowany	1	WWA, organoleptyka	G
45.	Wytwórnictwo tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych	Mieszanka olejowa IQ 200	1	Kwas erukowy	G
46.	Zakłady usług cateringowych	Gulasz wieprzowy z ryżem brązowym	1	Gluten	M
47.	Zakłady usług cateringowych	Zielona sałatka z jajkiem i warzywami	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M

48.	Zakłady usług cateringowych	Gulasz z fasolą i pieczarkami, ryż biały	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M
49.	Zakłady usług cateringowych	Hiszpański gulasz z chorizo, ciecierzycą i batatami	5	Mikrobiologia, organoleptyka	M

3.7. Działania w ramach systemu RASFF

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (ang. Rapid Alert System for Food and Feed, w skrócie RASFF) służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie, będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

System ten jest ustanowiony przez prawodawstwo wspólnotowe i służy do szybkiej wymiany informacji między państwami członkowskimi a Komisją na temat środków i działań dotyczących produktów stanowiących poważne zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów.

W 2024 r. w ramach systemu RASFF podjęto działania na podstawie 90 powiadomień, z czego:

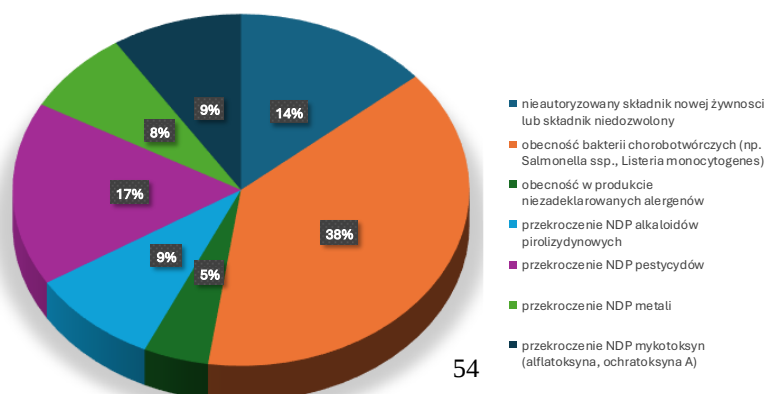
- 40 powiadomień dotyczyło działań prowadzonych zarówno w gminach jak i w Olsztynie,
- 35 powiadomień dotyczyło działań tylko w Olsztynie,
- 15 powiadomień dotyczyło działań tylko na terenie gminy.

(rodzaje powiadomień w systemie RASFF: informacyjne w celu podjęcia działań - 36, informacyjne w celu zwrócenia uwagi – 26, alarmowe – 26 oraz powiadomienia o niezgodności – 2).

Z całkowitej ilości otrzymanych powiadomień w 2024 r.:

- 83 dotyczyło żywności m.in. w zakresie: zanieczyszczenia produktów bakteriami chorobotwórczymi, przekroczenia najwyższych dopuszczalnych pozostałości pestycydów, przekroczenia Najwyższego Dopuszczalnego Poziomu (NDP): ochratoksyny A, aflatoksyn, alkaloidów pirolizydynowych, metali, stwierdzenia w składzie suplementów diety składników nieautoryzowanej nowej żywności, stwierdzenie niedozwolonych składników w żywności, obecności w produkcie ciała obcego, obecności w produkcie niezadeklarowanych alergenów (gluten w produkcie bezglutenowym), napromieniania żywności,

7 najczęściej występujących zagrożeń w środkach spożywczych w otrzymanych powiadomieniach RASFF w 2024 r.

- 7 dotyczyło materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością m.in. w zakresie: stwierdzenia przekroczenia migracji specyficznej pierwszorzędowej aminy aromatycznej z wyrobu pn. Zestaw 3 sztuk narzędzi kuchennych oraz łopátka do patelni; stwierdzenia migracji ołowiu oraz migracji kadmu z produktu pn. Komplet 2 kubków termicznych; stwierdzenia w wyniku badań właściwiskich migracji 2,4-toluenodiaminy z produktu pn. Mata odświeżająca do lodówki; stwierdzenia odwarstwienia folii w wyrobie pn. Półmisek ceramiczny.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie, w związku z poborem prób żywności, w ramach urzędowej kontroli żywności oraz otrzymaniem niewłaściwych wyników badań, zgłosił do systemu RASFF 6 produktów:

- olej słonecznikowy – dotyczy sprzedaży oleju słonecznikowego o kodzie celnym CN 1512 11 9100, przeznaczonego potencjalnie na cele spożywcze, importowanego z Ukrainy jako olej na cele techniczne o kodzie celnym CN 1512 11 1000,
- kawa zbożowa - stwierdzenie wysokiego poziomu furanu,
- piwo - ryzyko uszkodzenia (wybuchu) butelek z piwem spowodowane prawdopodobnie zbyt dużym wysyceniem produktu dwutlenkiem węgla, mogące doprowadzić do uszkodzenia ciała,
- czekolada mleczna z bakaliami - stwierdzenie ciała obcego (szkła),
- makowiec - wysoka zawartość alkaloidów opium w makowcu,
- jarmuż – przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydu.

Dane zawarte w poniższej tabeli przedstawiają porównanie ilości podejmowanych działań w ramach systemu RASFF w latach 2023/2024.

Podejmowane działania	2023	2024
Ilość informacji uzyskanych telefonicznie / elektronicznie	212	541
Ilość przeprowadzonych kontroli w obiektach	43	71

3.8. Ocena jakości żywienia

Pod pojęciem żywienia zbiorowego należy rozumieć organizację żywienia pozadomowego większych grup ludności. Głównym celem żywienia zbiorowego jest zaspokajanie potrzeb na energię i składniki odżywcze zawarte w pożywieniu, dla poszczególnych grup żywionych osób np. w placówkach służby zdrowia, placówkach oświatowych, domach opieki społecznej, zakładach karnych itp.

Prawidłowe odżywianie jest jednym z najistotniejszych czynników środowiskowych, mających bezpośredni wpływ na funkcjonowanie i kondycję organizmu oraz umożliwia właściwy rozwój każdego człowieka. Nieracjonalne, niebilansowane żywienie ludzi pozornie zdrowych, a także niewłaściwa jakość zdrowotna spożywanej żywności, mogą w mniejszym lub większym stopniu stać się przyczyną wielu chorób i odchyłeń w stanie zdrowia. Szacuje się, że istnieje ponad 80 jednostek chorobowych wynikających z nieprzestrzegania prawidłowej diety lub spożywania żywności o niewłaściwych parametrach zdrowotnych. Choroby te określa się jako zaburzenia zdrowia na tle wadliwego żywienia lub choroby dietozależne.

Przeprowadzono ocenę jakości żywienia w 41 obiektach żywienia zbiorowego zamkniętego tj.:

- w 1 stołówce żłobkowej,
- w 16 stołówkach przedszkolnych, w tym w 3 stołówkach żywiących dzieci w systemie cateringowym,
- w 9 stołówkach szkolnych, w tym w 2 placówkach żywiących dzieci w systemie cateringowym,
- w 1 bursie / internacie,
- w 1 stołówce w zakładzie specjalnym i wychowawczym,
- w 9 stołówkach na koloniach, półkoloniach, obozach i zimowiskach, w tym w 1 obiekcie żywiącym dzieci w systemie cateringowym,
- w 2 blokach żywienia w domu opieki społecznej,
- w 2 blokach żywienia w szpitalu, w tym w 1 bloku żywienia pacjentów w systemie cateringowym.

	Liczba obiektów, w których przeprowadzono ocenę jadłospisów	Liczba jadłospisów, w których stwierdzono nieprawidłowości
Bloki żywienia w szpitalach	2	0
w tym: żywienie w systemie cateringowym	1	0
Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	1	0
Stołówki szkolne	9 (w tym 5 z terenu powiatu)	0
w tym: żywienie w systemie cateringowym	2 (w tym 2 z terenu powiatu)	0
Stołówki na koloniach, półkoloniach, obozach i zimowiskach	9 (w tym 8 z terenu powiatu)	0
w tym: żywienie w systemie cateringowym	1 (w tym 1 z terenu powiatu)	0
Stołówki w przedszkolach	16 (w tym 2 z terenu powiatu)	0
w tym: żywienie w systemie cateringowym	3 (w tym 1 z terenu powiatu)	0
Stołówki w internatach	1 (w tym 1 z terenu powiatu)	0
Stołówki w domach opieki społecznej	2 (w tym 1 z terenu powiatu)	1
Stołówka w zakładzie specjalnym/wychowawczym	1 (w tym 1 z terenu powiatu)	0
Ogółem	41	1

Podczas ocen żywienia wykorzystywano:

1. Zalecenia Prawidłowego Żywienia ujęte w talerzu zdrowego żywienia, opracowanym przez Narodowe Centrum Edukacji Żywieniowej na podstawie Norm Żywienia dla Populacji Polski i ich zastosowania, pod redakcją Mirosława Jarosza, Ewy Rychlik, Katarzyny Stoś i Jadwigi Charzewskiej - wydanych w 2020 r. przez NIZP-PZH.
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.
3. Listy wspomagające ocenę żywienia w przedszkolu, szkole, obiekcie żywienia całodziennego pod kątem spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r.
4. Arkusz oceny dekadowej jadłospisów, zalecany do wykorzystania od 2019 r., przez Głównego Inspektora Sanitarnego w ocenach żywienia w blokach żywienia w szpitalach oraz domach pomocy społecznej.
5. Kalkulator dietetyczny „Aliant” – program komputerowy.

Nieprawidłowości w ocenie jakościowej, dotyczące planowanego żywienia stwierdzono w 1 obiekcie żywienia zbiorowego zamkniętego tj.: w 1 bloku żywienia w domu opieki społecznej. Błędy popełniane podczas planowania żywienia to:

- zbyt długie przerwy między posiłkami,
- zbyt długa przerwa nocna,
- brak pełnowartościowego białka (białka zwierzęcego lub pochodzącego z nasion roślin strączkowych) w głównym posiłku,
- nieuwzględnianie tłuszczów roślinnych bogatych w kwasy jedno- i wielonienasyconych przynajmniej w posiłku obiadowym,
- niedostateczna podaż w całodziennym żywieniu warzyw i owoców,
- niedostateczna podaż w całodziennym żywieniu mleka i produktów mlecznych, także fermentowanych,
- mało urozmaicony asortyment surowców spożywczych wykorzystywanych do produkcji potraw.

W wyżej opisanym przypadku, dyrektor placówki został poinformowany o stwierdzonych nieprawidłowościach. Wspólnie ustalano działania naprawcze, a błędy żywieniowe zostały wyeliminowane. Dodatkowo w celach edukacyjnych udostępniano poradniki oraz informowano o stronach internetowych propagujących i edukujących w zakresie zdrowego żywienia, tj. Ministerstwo Zdrowia www.gov.pl/web/zdrowie, Narodowe Centrum Edukacji Żywieniowej - www.ncez.pzh.gov.pl. Przestrzeganie zasad prawidłowego żywienia w powyższych zakładach będzie przedmiotem dalszych działań kontrolnych w 2025 r.

W 2024 r. kontynuowano działania mające na celu wdrażanie zaleceń rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz

wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Przestrzeganie wymagań powyższego rozporządzenia było jednym z zagadnień analizowanym podczas kontroli kompleksowych zakładów żywienia zamkniętego w jednostkach systemu oświaty.

Ocenę ilościową żywienia przeprowadzono w 1 placówce przedszkolnej. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Analiza ocenianych jadłospisów pozwala stwierdzić, iż osoby odpowiedzialne za planowanie żywienia zbiorowego w zakładach typu zamkniętego mają coraz większą wiedzę w tym zakresie. Są świadomi faktu, że odpowiednio urozmaicona dieta jest jednym z głównych czynników decydujących o zdrowiu człowieka. Planowanie jadłospisów odbywa się w sposób przemyślany. Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego, ze względu na fakt, iż żywią wrażliwe grupy konsumentów tj. dzieci i młodzież, osoby starsze oraz osoby chore i rekonwalescentów, powinny planować żywienie w sposób zbilansowany i wykorzystywać do produkcji różnorodne wysokogatunkowe surowce, by zabezpieczyć wszystkie potrzeby żywieniowe na optymalnym poziomie. Znacznym ułatwieniem przy organizacji żywienia zbiorowego zamkniętego jest korzystanie ze specjalistycznych programów dietetycznych lub żywieniowych pomagających prawidłowo zbilansować posiłki, jak również korzystanie z pomocy osób wykwalifikowanych - dietetyków. Równie ważnym aspektem jest konieczność prowadzenia szkoleń z zakresu prawidłowego żywienia i rozwoju zawodowego osób odpowiedzialnych za planowanie jadłospisów.

3.9. Zatrucia pokarmowe

W 2024 roku podejmowano działania w 4 ogniskach zatruc pokarmowych.

Lp.	Ognisko chorób przenoszonych drogą pokarmową	Producent posiłków	Ilość pobranych próbek					
			Wymazy		Próbki kontrolne posiłków		Próbki żywności	
			w sumie	zakwestionowane	w sumie	zakwestionowane	w sumie	zakwestionowane
1	Ognisko zatrucia pokarmowego u uczestników wypoczynku letniego w obiekcie noclegowym	Restauracja hotelowa w Olsztynie	9	8	5	0	0	0
2.	Ognisko zatrucia pokarmowego u podopiecznych w przedszkolu i żłobku	Kuchnia cateringowa w Olsztynie	12	8	3	0	0	0
3.	Ognisko zatrucia pokarmowego u uczestników wypoczynku letniego	Ośrodek wczasowy w gminie Kolno	11	5	4	0	5	0
4.	Ognisko zatrucia pokarmowego u gości uczestniczących w uroczystości rodzinnej	Mieszkanie prywatne w gminie Dobre Miasto	3	1	9	7	0	0
SUMA			35	22	21	7	5	0

W trakcie kontroli sanitarnych, przeprowadzonych w powyższych obiektach w związku ze zgłoszeniem dolegliwości żołądkowo-jelitowych wśród konsumentów, pobierano do badań laboratoryjnych wymazy sanitarne ze sprzętu, urządzeń i rąk pracowników, próbki kontrolne posiłków oraz próbki żywności. W wyniku badań mikrobiologicznych zakwestionowano 63 % wymazów sanitarnych oraz 33 % zbadanych próbek kontrolnych posiłków. Uzyskane wyniki wskazują, iż na wystąpienie zatruc mogło mieć wpływ nieprzestrzeganie zasad dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej na etapach przetwarzania i dystrybucji żywności oraz niedostateczny nadzór kierownictwa zakładu nad personelem.

3.10. Kontrola graniczna jakości zdrowotnej żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Import

	2023		2024	
	Ilość wystawionych świadectw	Ilość pobranych prób	Ilość wystawionych świadectw	Ilość pobranych prób
Środki spożywcze	9	0	17	0

Asortyment:

- 2023 r. - wina gronowe, koncentrat jabłkowy, rafinowany olej palmowy, herbata mieszanka ziołowa, śliwka suszona, rogalik o smaku kakaowym i waniliowym.
- 2024 r. - wina gronowe, rogalik o smaku kakaowym, wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością (torba piknikowa, patelnia na nóżkach), rafinowany olej palmowy, rodzynka.

Export

	2023		2024	
	Ilość wystawionych świadectw	Ilość pobranych prób	Ilość wystawionych świadectw	Ilość pobranych prób
Środki spożywcze	120	0	147	0

Asortyment:

- 2023 r. - krówka mleczna i smakowa, napoje, żywność specjalnego medycznego przeznaczenia, suplementy diety, napoje, musy, soki, napoje gazowane, płatki, dżemy, napój cappuccino i kakaowy, sosy, ketchup, ogórek konserwowy.
- 2024 r. – krówka mleczna i smakowa, baton kokosowy w czekoladzie, żywność specjalnego medycznego przeznaczenia, suplementy diety, napoje gazowane, płatki, napoje, musy, zabielaacz do kawy, ogórek konserwowy.

3.11. Nadzór nad żywnością prozdrowotną, w tym suplementami diety

W związku ze stale rosnącym zainteresowaniem konsumentów żywnością prozdrowotną, w tym m.in. suplementami diety, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego, żywnością wzbogaconą oraz żywnością dla określonych grup,

a także coraz szerszym asortymentem dostępnym na rynku, grupa ta znajduje się pod szczególnym nadzorem PSSE w Olsztynie. Na przestrzeni ostatnich lat zauważalny jest wyraźny wzrost liczby producentów oraz podmiotów wprowadzających do obrotu żywność prozdrowotną, zarówno w sposób tradycyjny jak i poprzez sprzedaż za pomocą środków porozumiewania „na odległość” tj. za pośrednictwem Internetu. Żywność prozdrowotna wprowadzana do obrotu musi spełniać nie tylko wymagania ogólne, określone w przepisach prawa żywnościowego dotyczące wszystkich środków spożywczych lecz również dodatkowe wymagania szczegółowe określone w odpowiednich przepisach żywnościowych dla poszczególnych grup produktów.

Nadzór sanitarny w zakresie bezpieczeństwa żywności prozdrowotnej realizowany jest poprzez liczne kontrole sanitarne, realizację planu pobierania próbek na dany rok, a także podejmowanie działań we współpracy z innymi Inspekcjami oraz w ramach systemu RASFF. Działania dotyczą zarówno nadzoru nad produkcją i dystrybucją żywności prozdrowotnej, w tym suplementów diety, jak i weryfikacji treści zamieszczanych w prezentacji i reklamie ww. grup produktów m.in. na etykietach oraz w opisach zamieszczanych na stronach internetowych oferujących przedmiotowe produkty do sprzedaży. Ponadto podczas podejmowanych działań/czynności kontrolnych przedsiębiorcom udzielane są szczegółowe informacje w zakresie obowiązujących przepisów prawa żywnościowego m.in. w sprawie znakowania, prezentacji i reklamy żywności prozdrowotnej, w tym suplementów diety oraz stosowania oświadczeń zdrowotnych i żywieniowych.

Przedsiębiorcy wprowadzający żywność prozdrowotną do obrotu często w sposób nieprawidłowy realizują obowiązki wynikające z przepisów prawa żywnościowego. Dotyczy to m.in. niedopełnienia obowiązku złożenia powiadomienia w rejestrze GIS o pierwszym wprowadzeniu do obrotu na terytorium RP lub błędów w złożonym powiadomieniu, niewłaściwego oznakowania produktów, niewłaściwej prezentacji i reklamy oferowanych do sprzedaży środków spożywczych, zwłaszcza podczas sprzedaży internetowej. Zarówno informacje znajdujące się na etykiecie produktu, jak i opisy zamieszczane w prezentacji i reklamie muszą być jasne i zrozumiałe dla konsumenta. Ponadto nie mogą wprowadzać konsumenta w błąd poprzez podawanie nierzetelnych informacji na temat produktu i/lub przypisywanie środkom spożywczym właściwości leczniczych, uzdrawiających i zapobiegawczych.

Największy problem w nadzorze nad żywnością prozdrowotną dotyczy głównie przedsiębiorców prowadzących sprzedaż za pomocą środków porozumiewania „na odległość”. Podmioty te niejednokrotnie prowadzą działalność bez dopełnienia stosownych formalności tj. bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli żywności.

W 2024 roku, w związku z powiadomieniami przekazanymi w ramach systemu RASFF, przeprowadzono kontrole interwencyjne wśród przedsiębiorców z nadzorowanego terenu wskazanych w załączonych listach dystrybucyjnych. Powiadomienia dotyczyły m.in. sprzedaży suplementów diety zawierających w składzie substancje niedozwolone, i/lub w których składzie zadeklarowano obecność składników nieautoryzowanych.

Odnotowano również interwencje konsumentów dotyczące naruszeń podczas sprzedaży suplementów diety, które dotyczyły głównie przypisywania środkom spożywczym właściwości leczniczych. Otrzymane interwencje dotyczyły przede wszystkim sprzedaży internetowej.

3.12. Współpraca z innymi organami

Wspólne działania w zakresie nadzoru nad podmiotami prowadzącymi działalność w obszarze produkcji pierwotnej podejmowano z Wojewódzką Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Olsztynie Oddział w Biskupcu. Przeprowadzono 2 wspólne kontrole gospodarstw rolnych, w których uprawiane są owoce, warzywa, zboża i ziemniaki. W ramach współpracy z Wojskową Inspekcją Weterynaryjną przeprowadzono 6 wspólnych kontroli w hurtowniach spożywczych zaopatrujących w żywność m.in. jednostki wojskowe.

Współpracowano z Wojewódzkim Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w zakresie wymiany informacji o nieprawidłowościach stwierdzanych w bieżącym nadzorze nad zakładami.

3.13. Inne działania podejmowane przez sekcję

W ramach nadzoru bieżącego i zapobiegawczego współdziałano z pozostałymi komórkami organizacyjnymi PSSE w Olsztynie.

Podejmowano działania w zakresie poradnictwa grzybowego. Podczas sezonu grzybowego do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie zgłaszali się po porady mieszkańcy Olsztyna i okolic. Pracownicy sekcji udzielili porad 25 osobom. Grzyby przynoszone przez grzybiarzy, z reguły okazywały się jadalne, w pojedynczych przypadkach stwierdzano grzyby niejadalne.

3.14. Wnioski

- Na podstawie analizy procentowego udziału kontroli kwestionowanych w kontrolach, które przeprowadzono w ostatnich dwóch latach można uznać, iż stan sanitarny nadzorowanych obiektów utrzymuje się na podobnym poziomie. Zarówno w 2023 roku, jak i w roku 2024 nieprawidłowości stwierdzono podczas 27% kontroli. Zbliżona była również ilość nałożonych mandatów karnych (2023 r. – 122 mandaty karne, 2024 r. 125 mandatów karnych).
- Niezmienne stwierdza się nieprawidłowości jak: niezachowanie należytego stanu sanitarno-higienicznego w zakresie bieżącej czystości sprzętu, urządzeń, pomieszczeń; wprowadzanie do obrotu i produkcji środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia bądź daty minimalnej trwałości, wykorzystywanie pomieszczeń/stanowisk w zakładzie niezgodnie z przeznaczeniem, brak realizacji opracowanych procedur GHP/GMP/systemu HACCP, a także brak identyfikowalności składników/półproduktów/potrav własnych (m.in. brak etykiet, brak informacji o dacie sporządzenia danej potrawy w zakładach żywienia zbiorowego).
- W 2024 roku złożono do organów ścigania 6 zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa. Aż 3 z tych zawiadomień dotyczyły podrobienia lub przerobienia dokumentów (w tym zaświadczeń urzędowych) oraz ich użycia jako autentyczne.

Higiena Pracy

4.1. Zadania

Do zakresu działania Sekcji Higieny Pracy należy w szczególności:

- a) kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące:
 - utrzymania należytego stanu higienicznego zakładów pracy;
 - warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy;
 - obowiązku prawidłowego oznakowania, o którym mowa w art. 19 rozporządzenia, Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącego produktów kosmetycznych (Dz. Urz. UE L 342 z 22.12.2009, str. 59, z późn. zm.1) oraz w ustawie z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych;
 - producentów, importerów, osoby wprowadzające do obrotu, stosujące lub eksportujące substancje chemiczne, ich mieszaniny lub wyroby w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, obowiązków wynikających z tej ustawy oraz z rozporządzeń Wspólnot Europejskich w niej wymienionych;
 - wprowadzania do obrotu prekursorów kategorii 2 i 3 zgodnie z obowiązkami wynikającymi z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 273/2004 z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie prekursorów narkotykowych oraz rozporządzenia (WE) Rady nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi;
 - zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
 - wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej;
 - prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w myśl ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie;
 - warunków pracy osób zajmujących się usuwaniem azbestu zgodnie z zapisami ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest oraz aktów wykonawczych do ustawy;
- b) ocena działań profilaktycznych zapobiegających wystąpieniu schorzeń o podłożu zawodowym w nadzorowanych zakładach;
- c) prowadzenie całokształtu zagadnień związanych z postępowaniem w sprawach chorób zawodowych zgodnie z przepisami prawnymi obowiązującymi w tym zakresie;
- d) prowadzenie ewidencji podmiotów wprowadzających do obrotu i stosujących prekursory kategorii 2 i kategorii 3;

- e) podejmowanie działań w ramach Safety Gate (dawniej RAPEX);
- f) kontrola przestrzegania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w zakładach pracy.

4.2. Liczba obiektów nadzorowanych i działalność kontrolna

W nadzorze Sekcji Higieny Pracy PSSE w Olsztynie znajduje się 930 obiektów (OI - 490; P - 440), zatrudniających ponad 48 300 pracowników. Są to zakłady pracy o różnym profilu działalności oraz obiekty produkcji, obrotu, dystrybucji: substancji chemicznych i ich mieszanin, produktów biobójczych, detergentów, prekursorów kat. 2 i kat. 3.

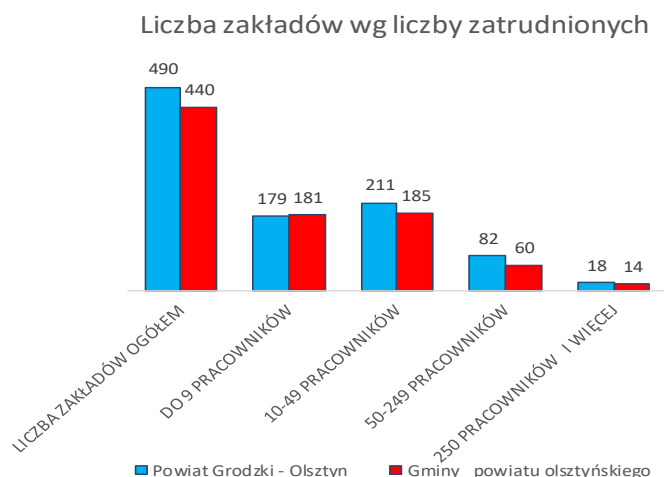
Dodatkowo w nadzorze znajduje się 137 zakładów zajmujących się obrotem i wytwarzaniem produktów kosmetycznych.

W 2024 r. pracownicy sekcji przeprowadzili 238 kontroli i wizji (P - 90; OI - 148), w tym:

- 29 wizji w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie chorób zawodowych;
- 2 kontrole w sprawie stosowania środków psychoaktywnych;
- 31 kontroli w związku z wprowadzaniem do obrotu, udostępnianiem i produkcją produktów kosmetycznych;
- 176 kontroli w zakładach pracy w zakresie nadzoru nad chemikaliami i warunkami zdrowotnym środowiska pracy.

Dane liczbowe przedstawione są w tabelach i na wykresie.

Obszar	Liczba zakładów ogółem	Liczba zakładów wg liczby zatrudnionych			
		do 9 pracowników	10-49 pracowników	50-249 pracowników	250 pracowników i więcej
Powiat Grodzki - Olsztyn	490	179	211	82	18
	100%	36%	43%	17%	4%
Gminy powiatu olsztyńskiego	440	181	185	60	14
	100%	41%	42%	14%	3%
Suma ogółem	930	360	396	142	32

Na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie występują zakłady zaklasyfikowane do działalności:

Numer Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)	Nazwa grupowania
01*	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową
02*	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna
03*	Rybacktwo
08*	Pozostałe górnictwo i wydobywanie
10*	Produkcja artykułów spożywczych
11*	Produkcja napojów
13*	Produkcja wyrobów tekstylnych
14*	Produkcja odzieży
16*	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
17*	Produkcja pozostałych wyrobów z papieru i tektury
18*	Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji
19*	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej
20*	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
21*	Produkcja leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
22*	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
23*	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
25*	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
26*	Produkcja wyrobów elektronicznych i optycznych
27*	Produkcja aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej oraz sprzętu instalacyjnego
28*	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych
29*	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
30*	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego
31*	Produkcja mebli
32*	Pozostała produkcja wyrobów
33*	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń
35*	Wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja i handel energią elektryczną
37*	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków
38*	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów, odzysk surowców
41*	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
42*	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
43*	Roboty budowlane
45*	Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych
46*	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
47*	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi
49*	Transport lądowy oraz transport rurociągowy
52*	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport
53*	Działalność pocztowa i kurierska
55*	Zakwaterowanie
56*	Działalność usługowa związana z wyżywieniem

68*	Nieruchomości
70*	Działalność firm centralnych
71*	Działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne
72	Badania naukowe i prace rozwojowe
73	Reklama, badanie rynku i opinii publicznej
74*	Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
75*	Działalność weterynaryjna
81*	Działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni
84*	Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej
85*	Edukacja
86*	Opieka zdrowotna
87*	Pomoc społeczna z zakwaterowaniem
90	Działalność związana z wystawianiem przedstawień artystycznych
91*	Działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą
93*	Działalność sportowa, rozrywkowa, rekreacyjna
94*	Działalność pozostałych organizacji członkowskich
95	Naprawa i konserwacja mebli i wyposażenia domowego
96*	Pozostała indywidualna działalność usługowa

Objaśnienia:

- dodanie znaku (*) przy nr PKD oznacza prowadzenie działalności na terenie gmin powiatu Olsztyńskiego
- pogrubiona czcionka oznacza prowadzenie działalności w M. Olsztyn

4.3. Warunki zdrowotne środowiska pracy

Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy

W zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy w 2024 r. przeprowadzono 176 kontroli (OI-95 P-81) w 161 zakładach pracy (OI-90, P-71). Są to przedsiębiorstwa prowadzące różnorodną działalność: zbieranie, przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów, produkcja mebli, produkcja wyrobów metalowych, zakłady opieki zdrowotnej, edukacja oraz zakłady prowadzące różnorodne usługi, w tym serwis i naprawę samochodów, usługi stolarskie i ślusarskie, zakłady spożywcze.

Zakres kontroli obejmował m. in.:

- ocenę warunków pracy, w tym właściwe zorganizowanie stanowisk pracy i zaplecza higienicznosanitarnego;
- ocenę bieżącego stanu higienicznego;
- ocenę nadzoru nad stosowaniem w działalności zawodowej substancji i mieszanin chemicznych, produktów biobójczych;
- ocenę i weryfikację narażenia pracowników na szkodliwe czynniki w środowisku pracy (czynniki chemiczne, zapylenie, czynniki fizyczne);
- ocenę i weryfikację narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy oraz stopień ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki;
- ocenę realizacji wymogów sanitarnych określonych w przepisach prawnych dotyczących zatrudnienia pracowników w zakładach, w których występują substancje, preparaty, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny w pomieszczeniach pracy i pomieszczeniach higienicznosanitarnych - w 48 obiektach (tj. niewłaściwy stan higieniczno - sanitarny ścian, sufitów i posadzek w pomieszczeniach pracy; niewłaściwy stan ścian, sufitów w pomieszczeniach higienicznosanitarnych; brak właściwych pomieszczeń higienicznosanitarnych tj. szatni, pryszniców, jadalni, umywalni; brak oddzielnych dla mężczyzn i kobiet pomieszczeń szatni, pryszniców, umywalek i ustępów przy zatrudnieniu powyżej 10 osób na jednej zmianie; brak dwukomorowych zlewozmywaków i umywalek w pomieszczeniach jadalni; brak wentylacji w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych; brak indywidualnych zamykanych szafek do higienicznego przechowywania posiłków własnych pracowników; w pomieszczeniu szatni brak możliwości rozdziału odzieży roboczej od odzieży własnej pracowników);
- nieprzestrzeganie przepisów w zakresie stosowania/ wprowadzania do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin - w 47 obiektach (tj. nieaktualny lub brak spisu substancji i mieszanin niebezpiecznych stosowanych w działalności zawodowej, brak kart charakterystyki dla wszystkich stosowanych substancji i mieszanin niebezpiecznych, brak instrukcji bhp dotyczącej postępowania oraz składowania substancji i mieszanin stanowiących zagrożenie, brak właściwych środków ochrony indywidualnych posiadających odporność chemiczną, brak wodnego natrysku do przemywania oczu i ciała, magazyny oraz miejsca, w których składowane są w znacznych ilościach substancje i mieszaniny stwarzające zagrożenie nie są oznakowane znakami ostrzegawczymi lub piktogramami, karty wprowadzanych do obrotu mieszanin nie były sporządzone zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi, mieszaniny niebezpieczne wprowadzane do obrotu nie posiadały oznakowania zgodnego z obowiązującymi aktami prawnymi);
- brak aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy – w 41 obiektach;
- brak lub nieaktualna ocena ryzyka zawodowego – w 33 obiektach;
- nieprzestrzeganie przepisów dotyczących bhp w zakresie czynników rakotwórczych lub mutagennych lub reprotoksycznych - w 17 obiektach;
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich o braku przeciwwskazań do wykonywanej pracy – w 13 obiektach.

Część nieprawidłowości pracodawcy usunęli w formie zaleceń pokontrolnych, na pozostałe wydano decyzje administracyjne. Częściowo nakazy zostały już wykonane.

Ocena środowiska pracy i narażenia zawodowego

W 2024 r. stwierdzono przekroczenie normatywów higienicznych w 14 zakładach pracy w zakresie: najwyższych dopuszczalnych stężeń czynników chemicznych, najwyższych dopuszczalnych natężeń hałasu i drgań mechanicznych o działaniu miejscowym na organizm człowieka. W przekroczeniach parametrów normatywnych pracuje 289 osób.

	PKD	Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia NDN w 2024 r.	Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach NDN hałasu
powiat	02	2	4
	10	1	37
	16	1	15
	25	2	20
	28	1	24
	31	1	3
	43	1	43
Olsztyn	10	1	61
	22	2	61
	38	1	9
	86	1	12
Razem		14	289

Przekroczenie NDS czynników chemicznych stwierdza się w zakładach: opieki zdrowotnej, obróbki metalu zaś przekroczenie NDN hałasu w zakładach: przemysłu spożywczego, gumowego, usług leśnych, obróbki drewna, produkujących wyroby metalowe oraz zajmujących się gospodarką odpadami.

W roku sprawozdawczym wydano 3 decyzje administracyjne na obniżenie do obowiązujących norm czynników chemicznych; 2 z nich zostały wykonane.

Odnosnie obniżenia poziomu hałasu oraz drgań mechanicznych o działaniu miejscowym na organizm człowieka – wydano 3 decyzje.

W zakładach pracy, w których wystąpiły przekroczenia hałasu pracodawcy sporządzali i wprowadzali w życie program działań organizacyjno-technicznych, zmierzających do ograniczenia narażenia na ten czynnik szkodliwy. Działania te dostosowywane są do potrzeb pracowników należących do grup szczególnego ryzyka poprzez:

- ograniczenie czasu ekspozycji na czynnik szkodliwy tylko do niezbędnego minimum;
- dobór środków ochrony indywidualnej do wielkości charakteryzujących hałas;
- serwisowanie i konserwowanie urządzeń oraz narzędzi, które emitują hałas do środowiska pracy;
- szkolenie pracowników w celu uświadamiania im poziomu zagrożenia i sposobów minimalizacji.

Hałas jest uznanym czynnikiem szkodliwym powodującym m. in. rozdrażnienie, uczucie zmęczenia i zmęczenia całego organizmu, który bardzo trudno wyeliminować ze środowiska pracy. Nadmierny hałas wpływa negatywnie na organizm ludzki, co objawia się trudnościami w koncentracji, zaburzeniami orientacji, wzrostem ciśnienia krwi, bólami i zawrotami głowy oraz w najgorszym przypadku czasowym lub trwałym uszkodzeniem słuchu.

Poziom ekspozycji na hałas odniesiony do 8-godzinnego dobowego wymiaru czasu pracy nie może przekraczać 85 dB, natomiast narażenie indywidualne pracownika na hałas nie może przekraczać wartości NDN.

Dlatego w zakładach, w których uniknięcie ryzyka tj. obniżenie poziomu hałasu do norm dopuszczalnych jest niemożliwe ze względów technologicznych, pracodawcy zobowiązani są do podejmowania właściwych działań tj. przeprowadzenia oceny ryzyka zawodowego z zastosowaniem środków profilaktycznych oraz sporządzenia i wprowadzenia w życie programu działań naprawczych.

Ważnym aspektem nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy jest przestrzeganie terminów przeprowadzania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy i prowadzenie na bieżąco rejestru tych czynników. Kontrole przeprowadzone w 2024 r. wykazały, że pracodawcy nie respektowali zapisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w 41 obiektach (25% skontrolowanych obiektów). Brak rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowisku pracy lub nieuzupełnianie kart badań i pomiarów tego rejestru stwierdzono w 16 obiektach (9% skontrolowanych obiektów).

Narażenie na czynniki o działaniu rakotwórczym, mutagennym i reprotoksycznym

W ubiegłym roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym (Dz. U. poz. 1126).

Rozporządzenie w zakresie swojej regulacji obejmuje, oprócz dotychczasowych rozwiązań, dodatkowo ochronę pracujących w narażeniu na działanie substancji o działaniu reprotoksycznym, a tym samym dokonuje wdrożenia postanowień dyrektywy 2022/431 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 9 marca 2022 r. zmieniającej dyrektywę 2004/37/WE w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagennych podczas pracy.

Najważniejsze zmiany w rozporządzeniu to:

- definicja substancji reprotoksycznych, nieprogowej substancji reprotoksycznej oraz progowej substancji reprotoksycznej;
- rozszerzenie przepisów dotyczących dotychczas jedynie kancerogenów i mutagenów o substancje reprotoksyczne;
- rozszerzenie i doprecyzowanie obowiązków pracodawców zatrudniających pracowników przy pracach z ww. czynnikami;
- nowe wymogi dotyczące zakresu informacji gromadzonych w rejestrze prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z określonymi w rozporządzeniu substancjami, mieszaninami, czynnikami i procesami technologicznymi, w szczególności zmiany w sposobie zgłaszania liczby pracowników zatrudnionych przy tych pracach.

Podobnie jak w przypadku czynników rakotwórczych lub mutagennych, substancje reprotoksyczne - mogą powodować poważne i nieodwracalne skutki dla zdrowia jako substancje działające szkodliwie na rozrodczość. Pracownicy pracujący w kontakcie z substancjami reprotoksycznymi są zatrudnieni przede wszystkim przy: produkcji i stosowaniu pestycydów, produkcji i przetwórstwie tworzyw sztucznych, w przemyśle

gumowym, farmaceutycznym, metalurgicznym, kosmetycznym, budownictwie jak również w placówkach ochrony zdrowia i warsztatach samochodowych.

Działanie reprotoksyczne wykazują głównie następujące substancje:

- metale i/lub niektóre związki metali: chromu, niklu, kadmu, kobaltu, galu (arsenek galu), ołowiu, cyny (związki organiczne), rtęć i metylortęć, tellur i tlenek telluru;
- związki boru (tritlenek diboru, kwas borowy, borany) i nadboran sodu (+hydraty);
- tlenek węgla;
- ftalany;
- formamid i jego N-metylowe pochodne (N-metyloformamid, dimetyloformamid);
- niektóre pestycydy i biocydy;
- rozpuszczalniki organiczne np. 2-metoksyetanol i 2-etoksyetanol oraz ich octany;
- imidazol i niektóre jego pochodne (1-winyloimidazol, 2-metyloimidazol, 4-metyloimidazol);
- N-metylopirolidon i N-etylopirolidon.

Zgodnie z przepisami prawa prace w narażeniu na substancje lub mieszaniny o działaniu szkodliwym na rozrodczość oraz szkodliwie oddziałujące na dzieci karmione piersią są wzbronione dla kobiet w ciąży i karmiących dziecko piersią oraz dla młodocianych.

W nadzorowanych obiektach czynnik rakotwórczy, mutageny i reprotoksyczne występuje w 136 zakładach, w 62 na terenie miasta Olsztyn i w 74 na terenie powiatu olsztyńskiego.

W 2024 roku przeprowadzono kontrole w zakresie narażenia na czynniki rakotwórcze, mutagenne i reprotoksyczne występujące w środowisku pracy w 32 zakładach (OI-17; P-15).

W skontrolowanych zakładach pracownicy są narażeni na następujące czynniki rakotwórcze, mutagenne i reprotoksyczne:

Substancje chemiczne:	Rodzaj czynności:
benzen (niskowrząca benzyna – niespecyfikowana)	stosowanie benzyny
azbest	usuwanie wyrobów zawierających azbest
fenoloftaleina, formaldehyd, chromian potasu	stosowanie jako odczynniki chemiczne
związki chromu VI	spawanie stali kwasoodpornej
Procesy technologiczne, w których dochodzi do uwalniania substancji chemicznych, ich mieszanin lub czynników o działaniu rakotwórczym, mutagennym i reprotoksycznym:	Zakłady pracy w których występuje narażenie:
WWA obecne w sadzy węglowej	usługi kominiarskie
prace związane z narażeniem na pył drewna	stolarskie, tartaki
spaliny emitowane z silników Diesla	warsztaty samochodowe
krzemionka krystaliczna – frakcja respirabilna powstająca w trakcie prac	zakłady pracy, w których wykorzystuje się następujące sposoby obróbki jak cięcie, szlifowanie, rozdrabnianie surowców zawierających krzemionkę krystaliczną
prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych	warsztaty samochodowe

W 20 zakładach pracy stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły:

- nieprzekazania właściwemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym,
- braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostania w kontakcie z procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym;
- braku rejestru pracowników zatrudnionych przy pracach, których wykonywanie powoduje konieczność pozostania w kontakcie z procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym;
- braku właściwych środków ochrony indywidualnej chroniących pracownika przed czynnikiem rakotwórczym, mutagennym;
- nieuwzględnienia narażenia na czynniki rakotwórcze lub mutagenne w ocenie ryzyka zawodowego;
- braku szkoleń pracowników w zakresie ryzyka dla zdrowia, jakie wynika z oceny narażenia na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym.

W zakładach tych wszczęto postępowanie administracyjne, wydano decyzje, których nakazy zostały wykonane.

Rozpowszechnianie zdrowego stylu życia w miejscu pracy

Pracownicy sekcji Higieny Pracy podczas przeprowadzania kontroli sanitarnych zajmują się również promocją zdrowia. Mając bezpośredni kontakt z pracodawcą, jak również służbami zajmującymi się sprawami bhp, przybliżają zagadnienia związane z prozdrowotnym zachowaniem. Ma to ogromne znaczenie w zrozumieniu przez pracodawców, jak wielką wartością jest zdrowie. W 2024 r. w 124 nadzorowanych obiektach przeprowadzono działania edukacyjno - informacyjne w zakresie następujących zagadnień:

- 1) badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy;
- 2) narażenie pracowników na hałas w środowisku pracy;
- 3) badania profilaktyczne pracowników;
- 4) szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy;
- 5) czynniki rakotwórcze/mutagenne i reprotoksyczne w środowisku pracy;
- 6) konieczność opracowywania instrukcji BHP na stanowiskach pracy;
- 7) ocena ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy z uwzględnieniem czynników szkodliwych dla zdrowia;
- 8) stosowanie środków ochrony indywidualnej oraz ochrony zbiorowej pracowników narażonych na szkodliwe czynniki w środowisku pracy np. hałas, czynniki chemiczne, pyły;
- 9) sporządzanie spisu substancji i mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie;
- 10) zagrożenia związane z przekroczeniem stężenia radonu w miejscu pracy;
- 11) organizacja systemu pierwszej pomocy w zakładach;
- 12) zakazu palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych w zakładach pracy.

4.4. Choroby zawodowe

Postępowania administracyjne w sprawie chorób zawodowych prowadzone są na podstawie przepisów określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych oraz rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 1 sierpnia 2002 r. w sprawie dokumentowania chorób zawodowych i skutków tych chorób.

W roku 2024 do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie wpłynęło 21 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej u pracowników lub byłych pracowników zakładów zlokalizowanych na terenie miasta Olsztyna oraz na terenie gmin powiatu olsztyńskiego.

W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających (w tym uzupełniających dla innych PSSE) zostało sporządzonych 29 kart oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej, w tym 21 dotyczyło osób zatrudnionych w Olsztynie, 8 – pracowników z terenu powiatu olsztyńskiego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie wydał 27 decyzji w sprawie chorób zawodowych, w tym:

- 20 o stwierdzeniu choroby zawodowej (OI – 12; P – 8);
- 5 o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (O – 4; P – 1);
- 2 decyzje o umorzeniu postępowania (OI – 2).

Strukturę zachorowań na choroby zawodowe na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie przedstawia tabela poniżej.

Gmina	Pozycja z wykazu chorób zawodowych	Nazwa jednostki chorobowej	Liczba stwierdzonych przypadków
Barczewo	20 pkt 1	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: <i>zespół cieśni w obrębie nadgarstka</i>	1
	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>borelioza</i>	1
Dobre Miasto	20 pkt 1	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: <i>zespół cieśni w obrębie nadgarstka</i>	1
	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>borelioza</i>	1
Jonkowo	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>borelioza</i>	1
Jeziorany	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>borelioza</i>	1
	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>kleszczowe zapalenie mózgu</i>	1
Olsztynek	15 pkt 3	Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: <i>niedowład mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głosu i trwałą dysfonią</i>	1
Olsztyn	18 pkt 1	Choroby skóry: <i>alergiczne kontaktowe zapalenie skóry</i>	1
	20 pkt 1	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: <i>zespół cieśni w obrębie nadgarstka</i>	5
	21	Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo–nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszającym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1, 2 i 3 kHz	2
	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>COVID-19</i>	2
	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: <i>borelioza</i>	1
	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: gruźlica	1

W tym miejscu należy wyartykułować, że za chorobę zawodową, zgodnie z art. 235¹ Kodeksu pracy, uważa się chorobę, wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia, występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy. W celu rozpoznania choroby zawodowej konieczne jest spełnienie obu tych warunków. Lekarz zatrudniony w uprawnionej placówce medycznej rozpoznaje lub nie rozpoznaje choroby zawodowej u pracownika lub byłego pracownika. Swoje stanowisko wydaje w formie orzeczenia lekarskiego na podstawie oceny narażenia zawodowego, badań lekarskich i diagnostycznych oraz konsultacji u lekarzy specjalistów.

PPIS wydaje decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej albo decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej na podstawie zgromadzonej w sprawie dokumentacji.

Decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wydane w 2024 r. nie spełniały powyższych kryteriów choroby zawodowej:

- w 3 przypadkach stwierdzona jednostka chorobowa nie była ujęta w obowiązującym wykazie chorób zawodowych;
- w 2 przypadkach choroba nie powstała w wyniku wykonywania pracy (w środowisku pracy brak czynników).

4.5. Nadzór nad chemikaliami, produktami biobójczymi, prekursorami narkotykowymi kategorii 2 i 3, produktami kosmetycznymi oraz środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi

Substancje chemiczne i ich mieszaniny

Na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie funkcjonują 854 zakłady zajmujące się:

- wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznej w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach tj. importer - 2 (OL), formulator - 14 (OL- 6, P-8), dystrybutor - 154 (OL- 114, P-40)
- stosowaniem substancji chemicznych i ich mieszanin - 684 obiekty (OL-387, P-297).

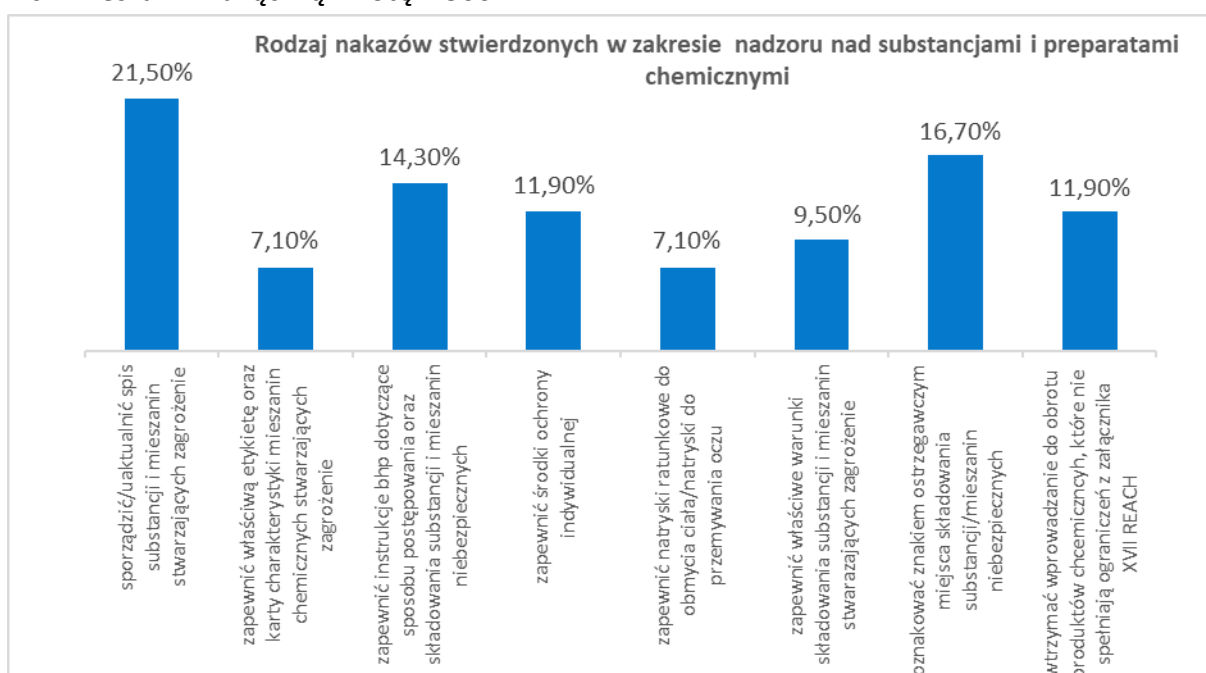
W 2024 roku w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami przeprowadzono 103 kontrole (OI-63, P-40).

W 47 przypadkach stwierdzono uchybienia, które najczęściej dotyczyły:

- nieaktualnego lub braku spisu substancji i mieszanin niebezpiecznych stosowanych w działalności zawodowej;
- braku kart charakterystyki dla stosowanych substancji i mieszanin niebezpiecznych;
- braku instrukcji bhp dotyczącej postępowania oraz składowania substancji i mieszanin stanowiących zagrożenie;
- braku właściwych środków ochrony indywidualnej posiadających odporność chemiczną podczas stosowania substancji i mieszanin niebezpiecznych;
- braku wodnego natrysku do przemywania oczu i ciała;

- niewłaściwych warunków przechowywania substancji i mieszanin stwarzających zagrożenie;
- braku oznakowania znakami ostrzegawczymi lub piktogramami magazynów lub miejsca, w których składowane są w znacznych ilościach substancje i mieszaniny stwarzające zagrożenie;
- niewłaściwego oznakowania niebezpiecznych mieszanin chemicznych;
- wprowadzających do obrotu mieszanin chemicznych, które nie spełniały warunków ograniczeń zawartych w załączniku XVII do rozporządzenia REACH.

W zakładach tych wdrożono postępowanie administracyjne i wydano decyzje administracyjne, których nakazy zostały wykonane. Ponadto wystawiono 10 mandatów karnych za nieprzestrzeganie warunków wprowadzania do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin na łączną kwotę 2 500 zł.

Produkty biobójcze

W nadzorze tutejszego Organu znajdują się 133 podmioty wprowadzające do obrotu produkty biobójcze (OI-94, P-39). W 2024 r. przeprowadzono 33 kontrole w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych (OI-29, P-4) oraz 18 kontroli w zakresie ich stosowania (OI-12, P- 6).

Czynności kontrolne obejmowały m.in. sprawdzenie:

- dostępności kart charakterystyki produktów biobójczych, sporządzonych na zasadach określonych w rozporządzeniu (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady (REACH);
- stosowania produktów biobójczych w działalności zawodowej;
- posiadania i ważności stosownego pozwolenia na wprowadzanie do obrotu produktu biobójczego, wydanego przez Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych;
- prawidłowego udostępniania produktów biobójczych, zgodnie z warunkami pozwolenia;

- obecności substancji czynnej;
- zawartości substancji niebędących substancjami czynnymi, ale wymagających rejestracji;
- poprawności oznakowania opakowania produktu biobójczego.

Nieprawidłowości stwierdzono w 9 zakładach i dotyczyły one:

- wprowadzania produktu bez wymaganego pozwolenia na obrót produktem biobójczym – 1 zakład;
- udostępniania na rynku produktów niezgodnie z warunkami pozwolenia – 5 zakładów;
- udostępniania produktów po upływie terminu ważności – 3 zakłady;
- niewłaściwego oznakowania oraz niewłaściwie sporządzonej karty charakterystyki – 3 zakłady.

Zgodnie z wytycznymi GIS, w 2024 r., w okresie od 4 marca do 27 września, prowadzono działania kontrolne w zakresie nadzoru nad dezynfektantami i algicydami stosowanymi do dezynfekcji i zabezpieczania basenów kąpielowych. W wyniku tych działań zweryfikowano 30 produktów biobójczych, zakwestionowano 7. W dwóch obiektach wydano decyzje z rygorem natychmiastowym, nakazujące zaprzestania udostępniania zakwestionowanych produktów biobójczych, z uwagi na niezgodne z wydanymi pozwoleniami ilości substancji czynnych wykazanych na etykietach tych produktach.

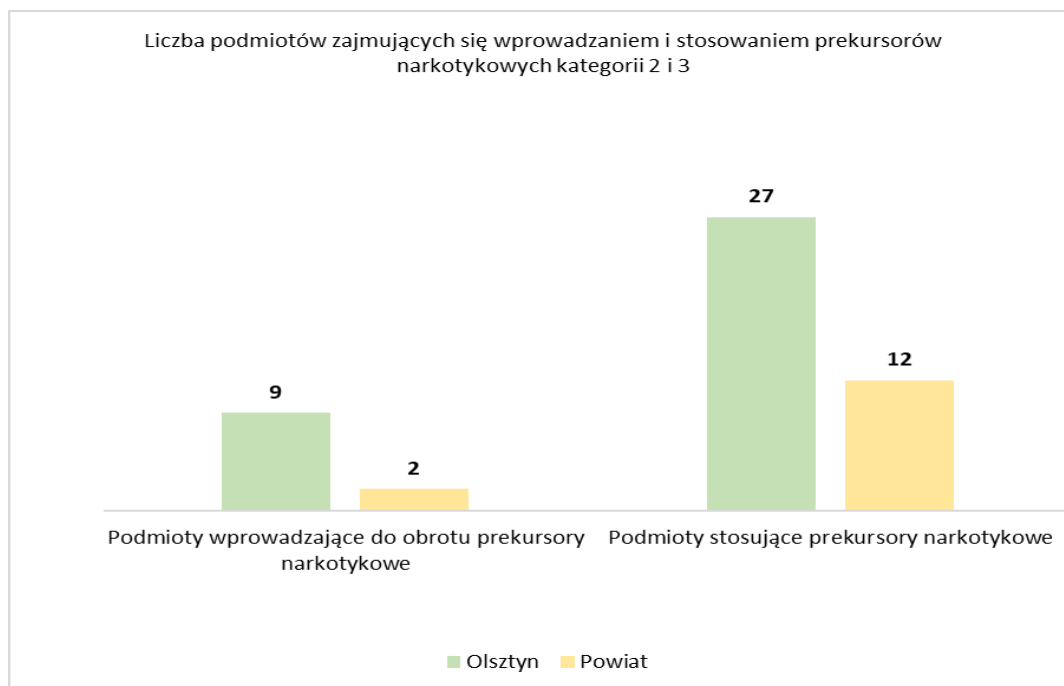
W okresie od 4.03.2024 r. do 27.09.2024 r. zgodnie z wytycznymi GIS, prowadzono czynności kontrolne w zakresie nadzoru nad produktami biobójczymi, należącymi do grupy produktowej PT 14 (produkty do zwalczania gryzoni) i PT 18 (produkty do zwalczania owadów, roztoczy i innych stawonogów). Zweryfikowano w sumie 75 produktów, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Prekursory narkotyków kategorii 2 i 3.

Prekursory narkotyków to substancje chemiczne, które mogą być wykorzystywane do nielegalnego wytwarzania środków odurzających i substancji psychotropowych. Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór nad obrotem prekursorów kategorii 2 i 3 tj.:

- kategoria 2 - bezwodnik octowy, czerwony fosfor, kwas fenylooctowy, kwas antranilowy, piperydyna i nadmanganian potasu (bezwodnik octowy oraz czerwony fosfor należą do podkategorii 2A, a pozostałe do podkategorii 2B);
- kategoria 3 - kwas chlorowodorowy, kwas siarkowy, toluen, eter etylu, aceton i keton metylo-etylowy.

Na terenie nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie znajduje się 11 podmiotów zajmujących się wprowadzaniem do obrotu prekursorów narkotykowych kategorii 2 i kategorii 3 (OI-9, P-2) oraz 39 podmiotów stosujących te prekursory (OI-27, P-12).

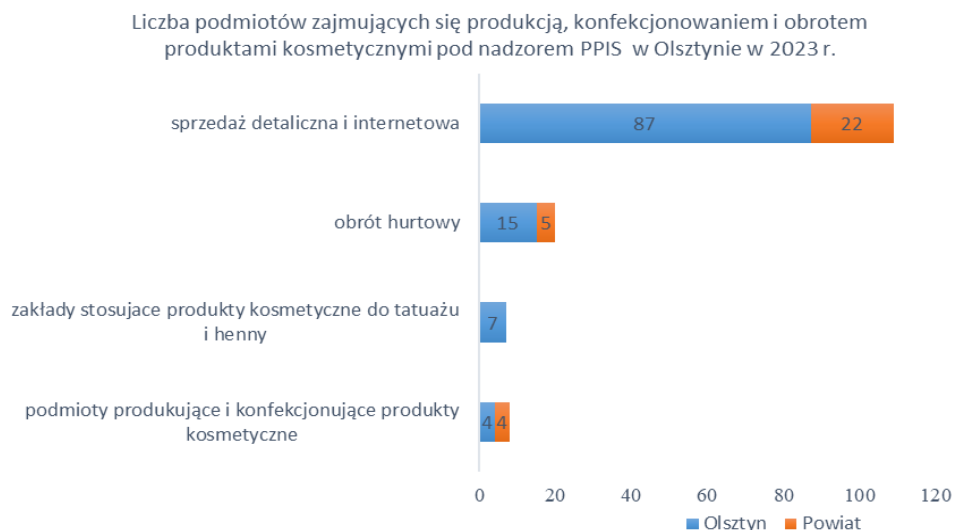

W roku minionym przeprowadzono 19 kontroli w ramach nadzoru nad prekursorami narkotykowymi (5 kontroli u wprowadzającego do obrotu – w Olsztynie oraz 14 kontroli w podmiotach stosujących: 10 w Olsztynie i 4 w pow. olsztyńskim). W skontrolowanych zakładach nie stwierdzono naruszeń wymagań prawnych.

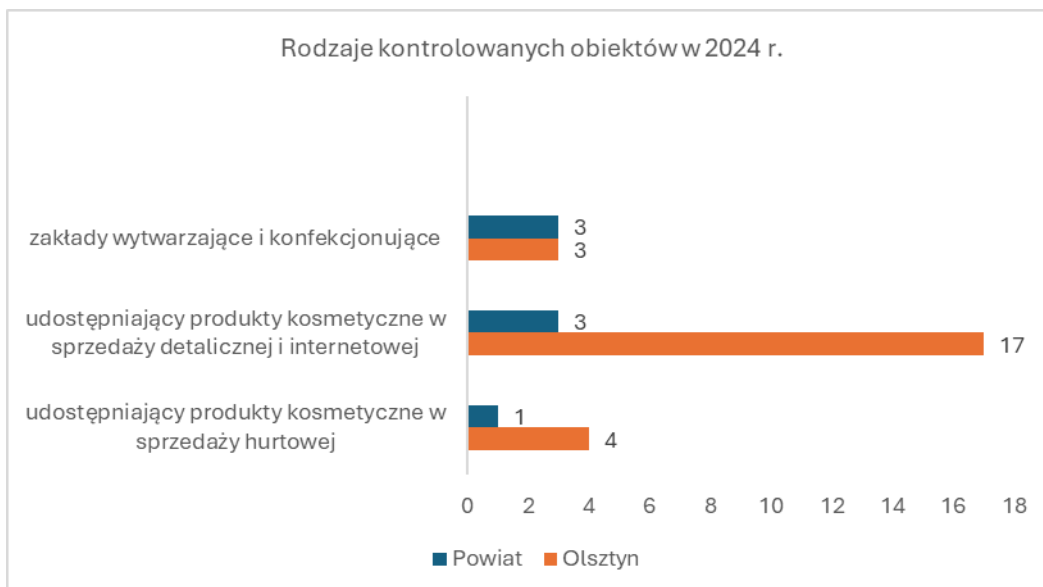
Nadzór nad produktami kosmetycznymi

W ewidencji PSSE w Olsztynie znajdują się 144 obiekty (OL-113, P-31), których obszarem działalności są produkty kosmetyczne, z czego:

- 8 zakładów (OL-4, P-4) zajmuje się produkcją i konfekcjonowaniem produktów kosmetycznych, 7 jest jednocześnie osobą odpowiedzialną za wytwarzane kosmetyki; 1 zakład świadczy usługi produkcji oraz konfekcjonowania jako podwykonawca (OL);
- 129 podmiotów prowadzących obrót (OL-102, P-27), w tym hurtowy 20 (OL-15, P-5) natomiast 109 (OL-87, P-22) prowadzi sprzedaż detaliczną dla klienta indywidualnego w sklepach stacjonarnych oraz internetowych;
- 7 zakładów (OL) stosujących produkty kosmetyczne do tatuażu i henny.

W roku 2024 przeprowadzono 31 kontroli (OL-24, P-7).

Realizowane przez PPIS w Olsztynie zadania oraz obszary szczególnego zainteresowania w zakresie nadzoru nad produktami kosmetycznymi w 2024 r.:

- poprawność znakowania, także w zakresie obecności wymaganych informacji w języku polskim, zarówno u udostępniających jak i osób odpowiedzialnych ze szczególnym uwzględnieniem kosmetyków kat. I przeznaczonych dla dzieci oraz grupy kosmetyków sezonowych tj. serii z filtrami UV do opalania, kosmetyków ochronnych i pielęgnacyjnych stosowanych po opalaniu, mini kosmetyków podróżnych tj.: produktów kosmetycznych o poj. od 50 do 100 ml (w okresie letnim czerwiec – wrzesień 2024 r.);
- stosowanie substancji zakazanych w kosmetykach m.in.:
Lylal (Hydroxyisohexyl 3-cyclohexene carboxaldehyde) – został włączony w poczet substancji zakazanych ze względu na wywoływanie alergii kontaktowej (zakaz udostępniania na rynku UE od 23 sierpnia 2021 r.),
Lilial (Butylphenyl Methylopropional) i pirytronian cynku zostały włączone w poczet substancji zakazanych do stosowania w produktach kosmetycznych ze względu na działanie rakotwórcze, mutagenne, i szkodliwie na rozrodczość (zakaz udostępniania na rynku UE od 1 marca 2022 r.);
- przestrzeganie przepisów rozporządzenia Komisji (UE) 2022/1176 z dnia 7 lipca 2022 r., zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 w odniesieniu do stosowania niektórych filtrów UV w produktach kosmetycznych;
- produkty kosmetyczne zlokalizowane na standach reklamowych producenta, będące w innych lokalizacjach, pod nadzorem zewnętrznego tzw. opiekuna marki, w wyprzedażach lub w akcjach promocyjnych;
- zestawy prezentowe kosmetyków, w których udostępniane są produkty z różnych grup (np. balsam, szampon, dezodorant, krem) oraz z odmiennymi terminami minimalnej trwałości (w okresie październik – grudzień 2024 r.);
- warunki oraz sposób przechowywania produktów kosmetycznych w odniesieniu do zaleceń producentów (wymagania temperaturowe, ochrona przed promieniami słonecznymi);

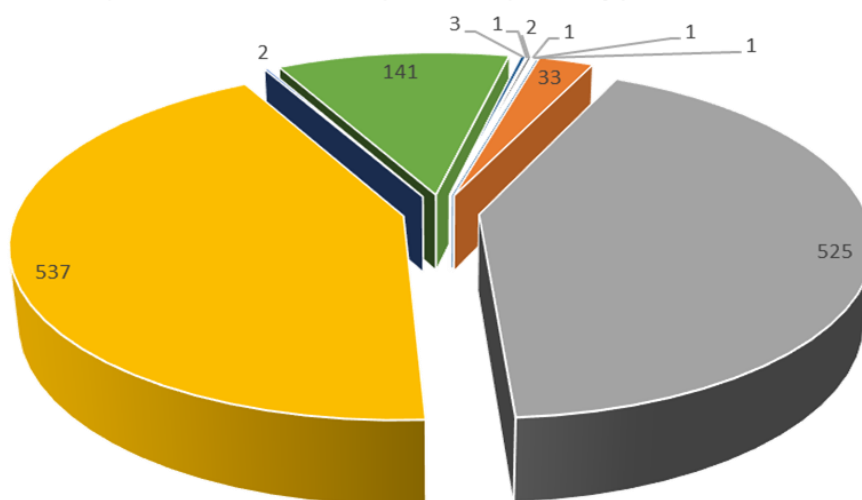
- zgodność z wymaganiami ISO 22716:2007 opracowanych i wdrożonych w zakładach wytwarzających i konfekcjonujących produkty kosmetyczne Dobrych Praktyk Produkcji (GMP);
- dokumentacja produktów kosmetycznych u podmiotów odpowiedzialnych, w tym ocena bezpieczeństwa.

Dodatkowo prowadzono działania wynikające z notyfikacji Safety Gate Alerts oraz interwencji obywatelskich.

W skontrolowanych obiektach zweryfikowano ponad 4830 szt. produktów kosmetycznych. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- na pojemniku z produktem i/lub opakowaniu zewnętrznym brak informacji o osobie odpowiedzialnej - 537 produktów;
- na pojemnikach z produktem i lub opakowaniu zewnętrznym brak wymaganych informacji w języku polskim tj. szczególnych środków ostrożności oraz funkcji produktu kosmetycznego – 525 produktów;
- na opakowaniu zewnętrznym data minimalnej trwałości nie była poprzedzona symbolem określonym w zał. VII pkt. 3 lub zwrotem: „najlepiej zużyć przed końcem” – 140 produktów;
- trudne do odczytania lub niewidoczne, zaklejone informacje o składzie – 33 produkty.

Liczba niezgodnych produktów kosmetycznych oraz rodzaj zidentyfikowanych nieprawidłowości w 2024 r. u podmiotów prowadzących obrót

- substancje zakazane w składzie
- informacje o składzie niedostępne, niewidoczne, zaklejone
- brak informacji w języku polskim o funkcji czy środkach ostrożności
- brak informacji o osobie odpowiedzialnej
- udostępniane testery po upływie terminu minimalnej trwałości
- wykaz składników lub data nie poprzedzona wymagającym zwrotem lub symbolem
- brak informacji o kraju pochodzenia
- brak numeru partii
- znakowanie przypisujące wyróżniające cechy, lub cechy których produkt nie posiada
- nieaktualny wykaz składników
- brak daty minimalnej trwałości lub PAO

W 2024 r. wykonano badania czystości mikrobiologicznej 6 produktów kosmetycznych:

- 2 próby pobrano od podmiotu odpowiedzialnego zlecającego produkcję (O): pianka do mycia twarzy i hydrolat z kwiatów lipy;
- 4 próby pobrano bezpośrednio od producenta będącego jednocześnie osobą odpowiedzialną: żel do mycia twarzy, płyn micelarny, olejowy eliksir, krem pod oczy.

Zbadane produkty kosmetyczne nie stanowiły ryzyka stosowania i spełniały wymagania z zakresu czystości mikrobiologicznej.

W wyniku prowadzonej działalności kontrolnej i stwierdzonych uchybień PPIS w Olsztynie wydał 9 decyzji administracyjnych (OL-7, P-2).

Ponadto na skutek stwierdzanych nieprawidłowości PPIS w Olsztynie wszczął z urzędu 12 postępowań administracyjnych w przedmiocie nałożenia administracyjnych kar pieniężnych (OL-9, P-3) na podstawie:

1. art. 26 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych, z tytułu wytwarzania produktów kosmetycznych bez zachowania zasad dobrej praktyki produkcji;
2. art. 28 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych, z tytułu naruszenia obowiązków, o których mowa w art. 6 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009;
3. art. 30 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych, z tytułu wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych bez spełnienia wymogów dotyczących dokumentacji produktu, o których mowa w art. 11 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009;
4. art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych, z tytułu naruszenia obowiązków dotyczących oznakowania, o których mowa w art. 19 ust. 1 lit. a, lit. c, lit. d, lit. e, lit. f, lit. g oraz art. 19 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009;
5. art. 41 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych, z tytułu udostępniania na rynku produktów kosmetycznych po upływie daty minimalnej trwałości.

Nałożono 9 kar administracyjnych (OL-8, P-1) na kwotę 19 200 zł. W trzech przypadkach Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie odstąpił od wymierzenia kary pieniężnej i poprzestał na pouczeniu.

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie w 2024 roku sprawował stały nadzór nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi poprzez następujące działania:

- monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie zatruć i zgonów oraz prowadzenie rejestru zatruć środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi;
- ostrzeganie przed zagrożeniem, jakie mogą stwarzać środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne poprzez działalność oświatową.

Ponadto w 2024 r. w ramach prowadzonego przez Inspektora do spraw Substancji Chemicznych postępowania o udzielenie zezwolenia zakładowi, znajdującemu się na terenie

m. Olsztyna w zakresie przetwarzania i przerabiania nowej substancji psychoaktywnej, przeprowadzono 2 kontrole, podczas których nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości.

W roku sprawozdawczym kontynuowano współpracę ze szpitalnymi oddziałami ratunkowymi w Olsztynie w zakresie zgłaszania przypadków zatruc środków zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi.

W 2024 r. zgłoszono 16 zatruc ww. środkami i substancjami.

Dane dotyczące zatruc na bieżąco wprowadzano do SMIOD – Systemu Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych oraz przekazywano do PWIS.

4.6. Działalność kontrolno-represyjna

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego w 2024 r.:

- dokonano 238 kontroli i wizji (w tym 29 wizji związanych z postępowaniem w sprawie chorób zawodowych, 31 kontroli dotyczących nadzoru nad produktami kosmetycznymi oraz 2 kontrole związane z nadzorem nad substancjami psychoaktywnymi)
97 kontroli przeprowadzono w obiektach znajdujących się na terenie powiatu, pozostałe 141 w obiektach na terenie Miasta Olsztyna,
- pobrano 6 prób produktów kosmetycznych do badań mikrobiologicznych
- w trakcie prowadzonego postępowania wydano:
 - 154 decyzje (OI - 96 decyzji, P - 58 decyzji),
 - 27 decyzji w sprawie chorób zawodowych (OI – 18; P – 9), w tym: 20 decyzji o stwierdzeniu (OI - 12, P - 8); 5 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (OI - 4, P - 1); 2 decyzje o umorzeniu postępowania (na terenie Olsztyna).
 - 91 decyzji płatniczych (OI - 55, P - 36),
 - 15 mandatów na kwotę 3200 zł. (na terenie miasta Olsztyn 7 mandatów na kwotę 1 900 zł, na terenie powiatu olsztyńskiego 8 mandatów na kwotę 1 300 zł),
 - 2 upomnienia (2 na terenie powiatu olsztyńskiego),
 - 68 postanowień (w tym 65 w sprawach dotyczących chorób zawodowych OI – 39; P - 26),
 - 9 decyzji nakładających administracyjne kary pieniężne (OI-8, P-1) na kwotę 19 200 zł.,
 - 3 decyzje w sprawie odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej i poprzestanie na pouczeniu,
 - 1 wniosek do Sądu o ukaranie,
 - 1 tytuł wykonawczy.

4.7. Współpraca z innymi instytucjami:

W 2024 r. kontynuowano współpracę z Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Olsztynie oraz z Państwową Inspekcją Pracy.

Współpraca z WOMP związana była przede wszystkim z opracowaniem kart oceny narażenia zawodowego na stanowiskach pracy i wyjaśnianiem wątpliwości związanych z tą oceną, przed wydaniem orzeczenia lekarskiego w sprawie choroby zawodowej.

Współpraca z Państwową Inspekcją Pracy opierała się głównie na przekazywaniu informacji o wydanych decyzjach w sprawie chorób zawodowych.

Kontynuowano również współpracę z innymi PSSE, w ramach której zwracano się o uzupełnienie kart oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej oraz sporządzono 4 karty na wniosek innych PSSE.

4.8. Wnioski

1. Pracownicy sekcji higieny pracy w 2024 r. realizowali działania profilaktyczne, administracyjne i kontrolne, których celem było:
 - poprawa warunków pracy oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy,
 - zapewnienie właściwego poziomu bezpieczeństwa produktów kosmetycznych i tym samym zmniejszenie ryzyka ich stosowania przez konsumentów,
 - zwiększenie poziomu bezpieczeństwa konsumentów poprzez weryfikację z wymaganiami prawnymi produktów chemicznych, biobójczych oraz kosmetycznych wprowadzanych i udostępnianych na rynku.
2. Należy propagować wśród pracodawców i kadry kierowniczej nadzorowanych zakładów pracy prozdrowotne zachowania w miejscu pracy oraz zakaz palenia tytoniu i e-papierosów.
3. Produkty chemiczne znajdują szerokie zastosowanie w wielu dziedzinach życia – od przemysłu, przez handel, aż po codziennie użytkowanie przez konsumentów. Z tego względu, ich obieg oraz odpowiedzialne zarządzanie stają się kwestiami o kluczowym znaczeniu zarówno z perspektywy bezpieczeństwa, jak i zgodności z obowiązującym prawem. W ostatnim czasie przepisy unijne dotyczące produktów chemicznych uległy istotnym zmianom, które w znaczący sposób wpłynęły na obowiązki podmiotów wprowadzających te produkty do obrotu. Nowe regulacje dotyczą m.in. zmian rozporządzeń REACH i CLP w zakresie np. klasyfikacji, etykietowania i bezpieczeństwa substancji chemicznych, wprowadzają szereg wymogów, które należy spełnić, aby zapewnić zgodność z prawem. Wymogi te są wprowadzane stopniowe, zapewniając przedsiębiorcom czas na ich wdrożenie.
4. Jednym z głównych problemów zauważalnych w ostatnich latach w zakresie nadzoru nad chemikaliami jest niewłaściwe sporządzanie kart charakterystyki produktów znajdujących się w obrocie. Wyartykułować należy, że karta charakterystyki jest ważnym dokumentem służącym do informowania zarówno pracodawców, pracowników, jak i zwykłego konsumenta, o zagrożeniach stwarzanych przez substancje i mieszaniny chemiczne, gdyż zawiera informacje takie jak: właściwości każdej substancji lub mieszaniny chemicznej, zagrożenia fizyczne, zdrowotne i środowiskowe, środki ochronne oraz środki ostrożności przy obchodzeniu się, przechowywaniu i transporcie substancji chemicznej.

5. Higiena Dzieci i Młodzieży

5.1. Zadania

Do zakresu działania Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży należy sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w publicznych i niepublicznych placówkach nauczania, innych placówkach oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych, pieczy zastępczej, szkołach wyższych, a w szczególności w zakresie:

- nadzoru nad stanem sanitarnym i higienicznym przedszkoli i szkół wszystkich typów, w tym również warsztatów szkolnych, pracowni chemicznych, komputerowych oraz wykonywanie badań środowiska pracy ucznia tj. dostosowania mebli szkolnych do zasad ergonomii, higienicznej oceny tygodniowego rozkładu zajęć uczniów, oceny wagi tornistrów uczniów, oceny natężenia oświetlenia pomieszczeń do nauki i stanowiska pracy ucznia, zapewnienia miejsca na pozostawienie w szkole podręczników, ocena warunków do przeprowadzania zajęć wychowania fizycznego, ocena organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej,
- nadzoru nad stanem sanitarnym i higienicznym żłobków i klubów dziecięcych,
- nadzoru nad stanem sanitarnym i higienicznym placówek pracy pozaszkolnej dzieci i młodzieży,
- nadzoru nad sanitarnymi i higienicznymi warunkami nauczania w szkołach wyższych,
- nadzoru nad sanitarnymi i higienicznymi warunkami placówek wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

5.2 Obiekty nadzorowane – 1030

w tym:

- placówki stałe – **427** (Olsztyn 289; powiat 138)
- obiekty sezonowe – **603** turnusów zimowego i letniego wypoczynku (Olsztyn – 286, powiat – 317).

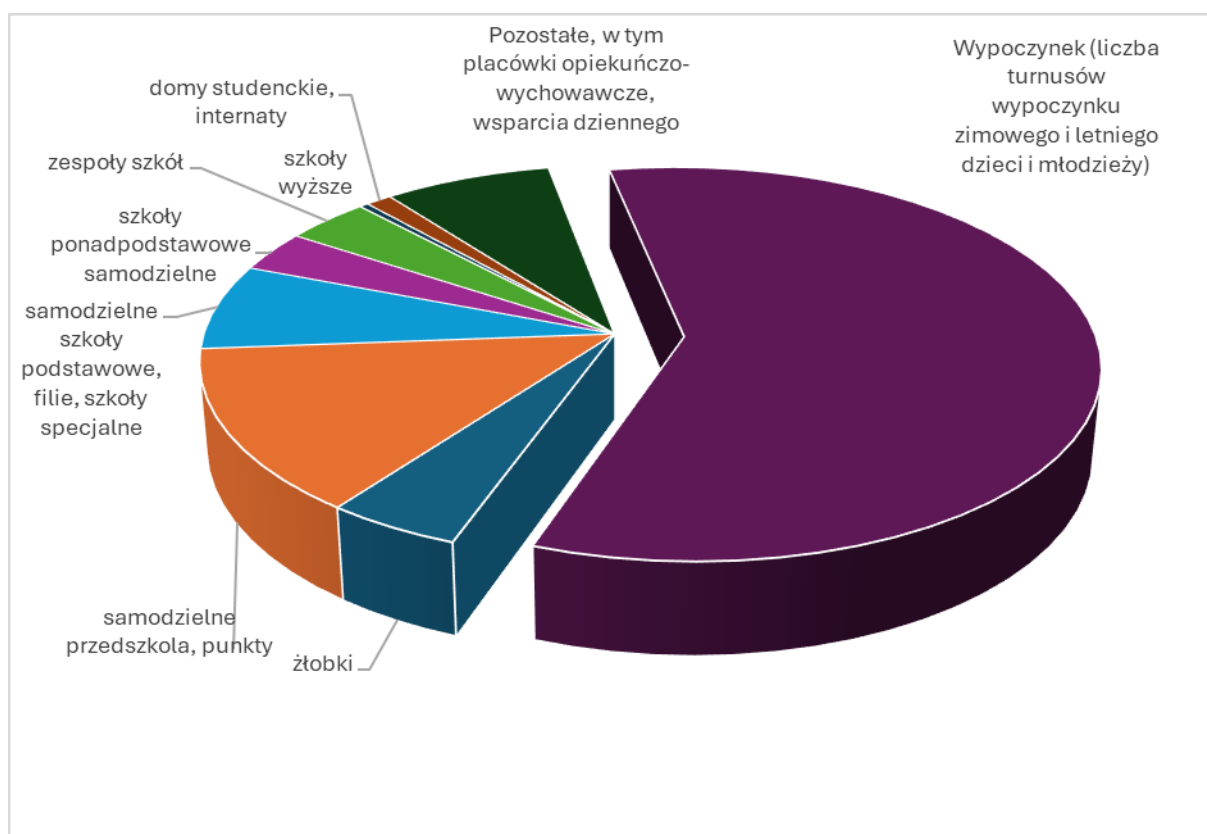
W 2024 r. na terenie Olsztyna powstały 3 nowe obiekty tj. żłobek, przedszkole, technikum oraz 3 nowe na terenie powiatu tj. żłobek w Borkach Wielkich, żłobek i przedszkole w Stawigudzie.

Zlikwidowano 8 placówek na terenie Olsztyna tj. żłobek, klub dziecięcy, 2 przedszkola, 4 policealne szkoły zawodowe oraz 3 placówki na terenie powiatu: Żłobek Publiczny w Biskupcu, Punkt Przedszkolny „Radosne Przedszkolaki” i Społeczną Szkołę Podstawową w Borkach Wielkich.

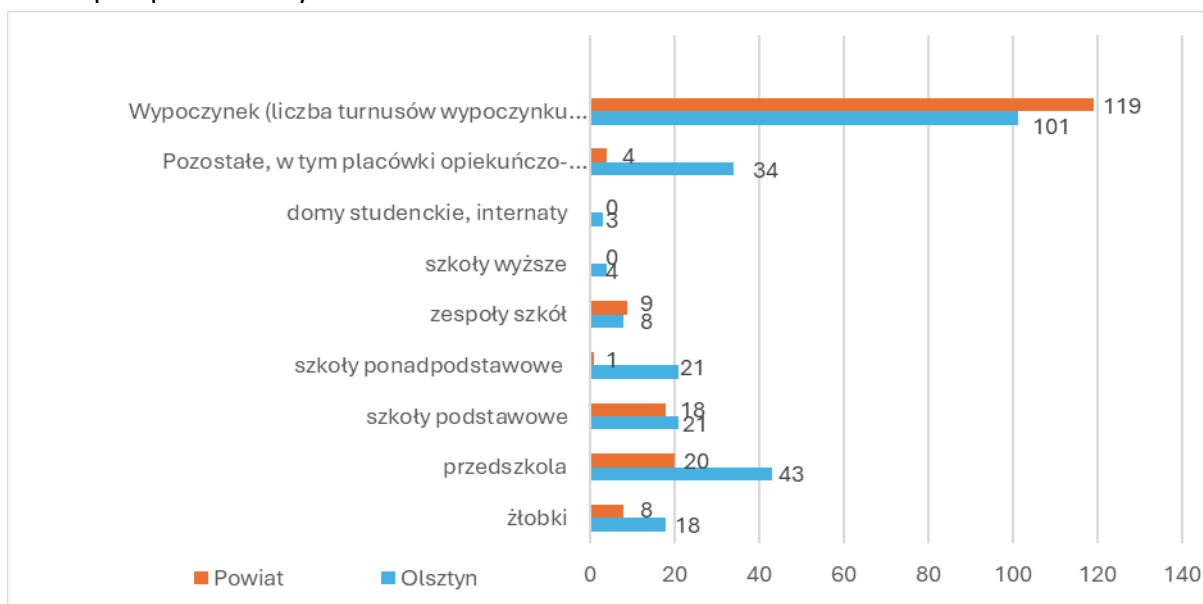
Przeprowadzono 432 kontrole, w tym 212 kontroli w placówkach stałych oraz 220 kontroli letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży (53 kontrole zimowego i 167 kontroli letniego wypoczynku dzieci i młodzieży).

Liczba placówek objętych nadzorem (stan na koniec roku sprawozdawczego)				Liczba przeprowadzonych kontroli			Liczba dzieci i młodzieży w skontrolowanych placówkach
Nazwa placówki	Liczba obiektów	Olsztyn	Powiat	Liczba kontroli	Olsztyn	Powiat	
Żłobki, kluby dziecięce	48	32	16	26	18	8	684
przedszkola, punkty przedszkolne	140	100	40	63	43	20	4881
szkoły podstawowe, szkoły specjalne	72	35	37	39	21	18	14081
szkoły ponadpodstawow e	35	34	1	22	21	1	6266
zespoły szkół	39	17	22	17	8	9	7880
szkoły wyższe	4	4	0	4	4	0	3717
domy studenckie, internaty	12	12	0	3	3	0	635
Pozostałe, w tym placówki opiekuńczo- wychowawcze	77	55	22	38	34	4	4929
Razem (placówki stałe)	427	289	138	212	152	60	43073
Wypoczynek (liczba turnusów)	603	286	317	220	101	119	9378
Razem (stałe i wypoczynek)	1030	575	455	432	253	179	52451

Liczba nadzorowanych obiektów

Liczba przeprowadzonych kontroli

5.3. Stan higieniczny i techniczny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych

Stan sanitarno-techniczny placówek ulega ciągłej poprawie. Gmina Olsztyn, Samorządy jak i niepubliczne organa prowadzące placówki dokonują w obiektach remontów bieżących i kapitalnych, znacząco poprawiając warunki funkcjonowania, m.in.:

- w Niepublicznej Szkole Podstawowej dla Dziewcząt BRYZA w Olsztynie wyegzekwowano decyzję z 2023 r. dotyczącą zapewnienia właściwego natężenia oświetlenia sztucznego w salach dydaktycznych,
- w Szkole Podstawowej Nr 15 w Olsztynie wyegzekwowano decyzję z 2012 r. dotyczącą zapewnienia właściwego stanu technicznego podłóg w salach zajęć,
- w Szkole Policealnej Studium Zdrowia i Urody TEB w Olsztynie wyegzekwowano decyzję z 2023 r. dotyczącą braku zachowania standardów dostępności do urządzeń sanitarno-higienicznych oraz niewłaściwej wysokości sal zajęć,
- w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 6 w Olsztynie wyegzekwowano decyzję z 2024 r. dotyczącą niewłaściwego stanu technicznego części pomieszczeń na III piętrze bursy;
- w V Liceum Ogólnokształcącym w Olsztynie wyegzekwowano decyzję z 2024 r. w części dotyczącej niewłaściwego stanu parkietu w sali fitness,
- w I Liceum Ogólnokształcącym w Olsztynie wyegzekwowano część obowiązków z decyzji z 2022 r. dotyczących niewłaściwego stanu techniczno-sanitarnego ścian i sufitów w salach zajęć oraz niewłaściwego stanu parkietu w dużej sali gimnastycznej,
- w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Sząbruku oraz Przedszkolu Miejskim Nr 29 w Olsztynie wyegzekwowano decyzje z 2024 r. w sprawie niewłaściwego stanu techniczno-sanitarnego ścian i sufitów oraz podłóg w placówkach w związku z zalaniem budynków.

Dodatkowo w 2024 r. przeprowadzono nowe inwestycje, remonty w nw. placówkach:

- III Liceum Ogólnokształcące ul. Sybiraków w Olsztynie – dokonano wymiany ogrodzenia oraz oddano do użytku nowe boisko do koszykówki,
- Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych ul. Partyzantów 85 w Olsztynie – przeprowadzono remont schodów przed głównym wejściem oraz wykonano nową elewację budynku,
- Szkoła Podstawowa w Rusi – oddział w Bartągu ul. Jeziorna 24 - dokonano rozbudowy budynku szkoły o 4 nowe sale lekcyjne na parterze oraz 4 sale na I piętrze.

W ramach realizacji projektu „Cyfrowa szóstka”, którego celem było polepszenie warunków edukacji wspierającej tzw. umiejętności kluczowe uczniów, powstały nowoczesne pracownie w nw. szkołach:

- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jarosława Dąbrowskiego w Olsztynie – pracownia nauk ścisłych i nauczania eksperymentalnego oraz pracownia informatyczna,
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Olsztynie – pracownia informatyczna i pracownia językowa,
- Szkoła Podstawowa nr 34 im. Józefa Malewskiego w Olsztynie – pracownia informatyczna,
- III Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika – dwie pracownie informatyczne,
- V Liceum Ogólnokształcącym im. Wspólnej Europy w Olsztynie – pracownia terminalowa: językowo-edukacyjna oraz pracownia laboratorium przyszłości – studio telewizyjne.

Nadal, wiele pomieszczeń w nadzorowanych obiektach wymaga poprawy ze względu na konieczność:

- zapewnienia właściwych warunków sanitarno-technicznych m.in. pomieszczeń do nauki, sali gimnastycznych, sanitariatów, korytarzy szkolnych w **12** placówkach oświatowych na terenie Olsztyna (w Przedszkolu Miejskim Nr 6, w Szkole Podstawowej Nr 1, 2, 6, 13, 18, 33, w I i w III Liceum Ogólnokształcącym, w Zespole Szkół Ekonomicznych, w Zespole Szkół Samochodowych, w Zespole Szkół Ekonomiczno-Handlowych) oraz **2** na terenie powiatu: w Szkole Podstawowej Nr 1 i w Zespole Szkół w Olsztynku;
- zapewnienia właściwych parametrów oświetlenia sztucznego w pomieszczeniach do nauki w **6** placówkach oświatowych na terenie Olsztyna (w Przedszkolu Nr 24, w Szkole Podstawowej Nr 1, 9, 10, 13, 15);
- zapewnienia właściwej nawierzchni boisk, placów rekreacyjnych i ogrodzeń w 4 szkołach podstawowych (w Szkole Podstawowej Nr 2, 10, 13 i 14 w Olsztynie), w Przedszkolu Nr 29, w Zespole Szkół Gastronomiczno-Spożywczych w Olsztynie, w Zespole Szkół Ekonomiczno-Handlowych w Olsztynie oraz w Zespole Szkół w Olsztynku.

5.4. Nadzór nad środowiskiem szkolnym pod względem zapewnienia uczniom higienicznych warunków nauki

Warunki pracy ucznia w szkole mają wpływ na jego zdrowie i proces nauczania, dlatego personel szkoły zobowiązany jest do stworzenia prawidłowych warunków i odpowiedniej organizacji pracy ucznia. Sprawowanie nadzoru w tym zakresie ma na celu ochronę zdrowia dziecka/ ucznia przed ujemnymi zjawiskami związanymi z pobytem dziecka w szkole i innej placówce opiekuńczo-wychowawczej.

5.4.1 Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych

O prawidłowej konstrukcji tygodniowego rozkładu zajęć ucznia decyduje zasada równomiernego rozłożenia zajęć lekcyjnych w ciągu tygodnia nauki. Na ocenę składa się czas rozpoczynania zajęć lekcyjnych oraz różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy poszczególnymi dniami tygodnia. W obu przypadkach zalecane jest, aby ta różnica nie była większa niż 1 godzina.

Ocenę prawidłowości konstrukcji rozkładu zajęć ucznia przeprowadza się podczas kontroli sanitarnej. Ocenę rozkładów zajęć lekcyjnych przeprowadzono w 43 placówkach, w tym:

- na terenie Olsztyna w 15 placówkach (7 szkołach podstawowych, 3 liceach, 5 zespołach szkół),
- na terenie powiatu w 28 placówkach (18 szkołach podstawowych, 1 liceum, 9 zespołach szkół).

Dokonano oceny planu lekcji w 662 oddziałach (szkoły podstawowe - 365, licea - 53, zespoły szkół - 244). W skontrolowanych szkołach plany lekcji sporządzone były prawidłowo.

5.4.2 Ocena dostosowania stanowiska pracy do wzrostu ucznia

Wielogodzinne przebywanie uczniów w szkole wymaga zapewnienia im odpowiedniego stanowiska pracy. Dla każdego ucznia o określonym wzroście i określonej wysokości podkolanowej powinno być dostosowane krzesło i stół. Gdy uczeń siedzi w ławce odpowiednio skonstruowanej i dobranej do wzrostu, może korzystać z oparcia, znacznie odciążając mięśnie tułowia, jak również może wygodnie kłaść oba przedramiona na pulpicie

ławki. Pozycja ta stwarza również warunki do optymalnego ułożenia narządów wewnętrznych, zwłaszcza w jamie brzusznej.

Prawidłowość dostosowania mebli do wzrostu uczniów ocenia się na podstawie Polskiej Normy. Obecnie Polska Norma ustala 8 numerów (rozmiarów) mebli. Badaniom podlegają uczniowie szkół podstawowych oraz dzieci przedszkolne.

Analizę oceny dostosowania mebli szkolnych do wymagań ergonomii w 2024 r. przeprowadzono w 4 wybranych szkołach podstawowych i zespole szkół (w SP Nr 22 na terenie Olsztyna oraz na terenie powiatu w SP Nr 1 w Barczewie, SP w Spręcowie, SP w Nowym Kawkowie i Niepublicznym Zespole Szkół i Placówek w Wipsowie). Dokonano oceny dostosowania mebli do wzrostu dzieci w 51 oddziałach na 743 stanowiskach pracy uczniów. Wskazać należy, że nieprawidłowości w tym zakresie odnotowano w SP Nr 22 w Olsztynie i w SP Nr 1 w Barczewie tj. w siedmiu oddziałach na 10 stanowiskach.

5.4.3. Ocena w zakresie zapewnienia właściwego natężenia oświetlenia sztucznego w pomieszczeniach do nauki

Oświetlenie pomieszczeń szkolnych powinno zapewniać wygodę widzenia, czyli zdolność rozróżniania szczegółów bez nadmiernego zmęczenia wzroku, umożliwiać sprawne czytanie i pisanie. Niewłaściwe oświetlenie pomieszczeń może powodować zaburzenia w koncentracji, a także wykształcenie i utrwalanie wad wzroku oraz układu nerwowego człowieka. Ważne jest zatem zagwarantowanie prawidłowych warunków do pracy ucznia, zapewnienie odpowiedniego natężenia oświetlenia, aby praca w pomieszczeniach dydaktycznych była zarówno efektywna jak i przyjemna.

Zgodnie z zaleceniami Polskiej Normy, natężenie oświetlenia sztucznego w polu zadania na płaszczyźnie ławki powinno wynosić w zależności od rodzaju placówki co najmniej 300 lx lub 500 lx lub 750 lx, w polu zadania na płaszczyźnie tablicy co najmniej 500 lx. Wymagana jest też dobra równomierność oświetlenia w polu zadania. Bardzo ważne jest również unikanie efektu olśnienia. Szczególnie istotne jest to w przypadku oświetlania stanowisk z komputerami.

Należy pamiętać, że światło sztuczne stosuje się jako uzupełnienie światła dziennego, które powinno być również właściwe. Nadmierne oświetlenie dzienne należy niwelować przez stosowanie odpowiednich zabezpieczeń (żaluzje itp.). Zaleca się ustawienie stanowiska pracy w taki sposób, aby zapewnić naturalne oświetlenie (okna) od lewej strony w stosunku do frontu klasy.

Ocenę oświetlenia sztucznego przeprowadza się według Polskiej Normy PN-EN 12464-1:2022-01 „Światło i oświetlenie. Oświetlenie miejsc pracy. Część I. Miejsca pracy we wnętrzach”.

Badania natężenia oświetlenia sztucznego w placówkach na obszarze Olsztyna i pozostałych gmin przedstawiają się następująco:

Rok	Liczba		Stwierdzono niewłaściwe	
	skontrolowanych placówek	skontrolowanych pomieszczeń	liczba placówek	liczba pomieszczeń
2016	17	88	7	29
2017	21	147	11	81
2018	15	119	3	28
2019	4	37	1	1
2020	3	62	0	0
2021	3	22	0	0
2022	1	6	0	0
2023	10	40	0	0
2024	2	23	0	0

Analiza przeprowadzonej oceny natężenia oświetlenia sztucznego w placówkach oświatowo-wychowawczych (głównie przedszkola i szkoły) wskazuje na konieczność ciągłego monitorowania tego czynnika w salach zajęć dla dzieci. Należy również stwierdzić, że szkoły posiadają obecnie dość dobre oświetlenie na płaszczyźnie stołów uczniowskich, natomiast więcej problemów stwarza oświetlenie tablic.

W ciągu roku kalendarzowego wydano 3 decyzje zmieniające termin poprawy oświetlenia sztucznego w placówkach. Poprawę uzyskano w 1 placówce – Niepubliczna Szkoła Podstawowa dla Dziewcząt „Bryza” w Olsztynie (w wyniku postępowania wszczętego w ubiegłym roku).

5.4.4. Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów

Jak co roku, PPIS w Olsztynie w 2024 r. dokonał oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów. Badaniem objęto 2 szkoły: 1 miejską (Szkoła Podstawowa Nr 3 w Dobrym Mieście) i 1 wiejską (Szkoła Podstawowa w Niepublicznym Zespole Szkół i Placówek w Wipsowie). Celem badania było określenie odsetka uczniów „dźwigających” tornistry o wadze stanowiącej do 10 % ich masy ciała tzw. „niska norma” i do 15 % masy ciała tzw. „wysoka norma”. Ocenie poddano 306 uczniów szkoły miejskiej i 71 uczniów szkoły wiejskiej. Badania przeprowadzone w szkole miejskiej wykazały:

- ciężar tornistra nie przekraczał 10 % wagi uczniów u 152 badanych, co stanowi 50% przebadanych osób,
- wagę tornistra w zakresie 10%-15% masy ciała ucznia stwierdzono u 115 uczniów, co stanowi 38% przebadanych osób,
- ciężar tornistra przekraczający 15% wagi ciała ucznia odnotowano w 39 przypadkach, co stanowi 12% przebadanych uczniów.

Badania przeprowadzone w szkole wiejskiej wykazały:

- ciężar tornistra nie przekraczał 10 % wagi uczniów u 50 badanych, co stanowi 70% przebadanych uczniów,

- wagę tornistra w zakresie 10%-15% masy ciała ucznia stwierdzono u 17 uczniów, co stanowi 24% przebadanych,
- ciężar tornistra przekraczający 15% wagi ciała ucznia odnotowano w 4 przypadkach, co stanowi 6% przebadanych uczniów.

Podczas badań w szkole przeprowadzono pogadankę z uczniami, których ciężar tornistra przekraczał 15% ich wagi, na temat właściwego doboru plecaka, konieczności zmniejszenia wagi, a także skutków zdrowotnych noszenia zbyt ciężkich plecaków. Placówkom przekazano do wykorzystania służbowego materiały informacyjno-edukacyjne „Zalecenia dotyczące tornistrów szkolnych”, a także zestawienie wyników pomiaru ciężaru tornistrów. Podkreślić należy, że w ww. szkołach zapewniono możliwość pozostawienia podręczników oraz przyborów szkolnych uczniom klas IV-VIII w indywidualnych szafkach, a uczniom klas I-III w klasach.

5.4.5 Opieka medyczna w placówkach oświatowo-wychowawczych

We wszystkich skontrolowanych szkołach podstawowych, zespołach szkół na terenie Olsztyna oraz powiatu zapewniono opiekę pielęgniarską. W większości placówki posiadają wydzielone gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W szkołach nieposiadających gabinetu tj. w skontrolowanych 11 szkołach podstawowych i w 3 zespołach szkół, pielęgniarka wykonująca swoje obowiązki korzysta z pomieszczeń na terenie szkoły, najczęściej jest to pokój nauczycielski, biblioteka, gabinet dyrektora, w 2 placówkach opieka pielęgniarska jest świadczona poza ich terenem.

Podobnie jak w latach poprzednich, najczęstszym problemem higieniczno-zdrowotnym zgłaszanym przez rodziców oraz dyrektorów szkół i przedszkoli była pojawiająca się wszawica, owsica u dzieci. Co roku pracownicy inspekcji przeprowadzają rozmowy z dyrektorami szkół na temat możliwości i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia u dzieci objawów tych chorób. Na stronie internetowej tut. urzędu umieszczono materiały instruktażowe dotyczące postępowania w przypadku stwierdzenia obecności tych pasożytów. W tym miejscu należy zaznaczyć, że w świetle obowiązujących przepisów owsica i wszawica nie są ujęte w załączniku do obowiązującej ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, zatem powiatowy inspektor sanitarny nie ma możliwości wdrażania postępowania administracyjnego. Dlatego ważne jest, aby działania higieniczne podejmowane były przez rodziców i opiekunów dzieci uczęszczających do szkół i przedszkoli.

5.4.6 Nadzór nad gospodarką substancjami chemicznymi i ich mieszaninami w szkołach

Nadzór prowadzony jest na bieżąco. Dotyczy zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin tj. kart charakterystyki substancji chemicznych, środków ochrony indywidualnej dla nauczyciela i ucznia, środków do udzielania pierwszej pomocy, właściwego oznakowania substancji chemicznych i ich mieszanin. Należy podkreślić, że część szkół nie posiada warunków do prowadzenia doświadczeń chemicznych, w związku z tym nauka chemii opiera się na pokazach lub tylko teoretycznie. Spośród skontrolowanych 74 obiektów szkolnych, doświadczenia chemiczne prowadzone są w 38 szkołach.

5.5. Nadzór nad warunkami do prawidłowej organizacji wychowania fizycznego

Spśród 35 szkół podstawowych na terenie Olsztyna, 20 posiada pełny blok sportowy z boiskiem, 7 salę rekreacyjną z boiskiem lub tylko salę rekreacyjną, 1 szkoła posiada salę gimnastyczną z boiskiem, natomiast 7 szkół nadal nie posiada własnej infrastruktury sportowej. Uczniowie szkół korzystają również z miejskiej infrastruktury sportowej np. hal sportowych, boisk, sali gimnastycznych.

W 35 szkołach podstawowych powiatu olsztyńskiego - 15 szkół posiada pełny zespół sportowy wraz z boiskiem, 1 szkoła posiada zespół sportowy bez boiska, 14 posiada zastępczą salę rekreacyjną z boiskiem, natomiast 2 tylko salę zastępczą, w 3 szkołach podstawowych brak własnej infrastruktury sportowej. Uczniowie szkół korzystają również z ogólnodostępnych boisk gminnych, basenów i sali sportowych.

5.6. Nadzór nad warunkami do utrzymania higieny w żłobkach i klubach dziecięcych

Pod nadzorem PSSE w Olsztynie na terenie Olsztyna znajdują się 32 żłobki (w tym 4 żłobki miejskie, 27 żłobków niepublicznych i klubów dziecięcych) oraz 16 żłobków na terenie gmin w: Barczewie, Sząbruku, Warkałach, Spręcowie, Dywitach, Borkach Wielkich, Nowym Marcinkowie, Olsztynku, Stawigudzie, Świątkach, 2 w Dobrym Mieście oraz 3 żłobki w Bartągu i żłobek w miejscowości Jaroty. W trakcie prowadzonych kontroli nie stwierdzano nieprawidłowości.

5.7. Nadzór nad sezonowymi placówkami wypoczynku dla dzieci i młodzieży na terenie Olsztyna

W 2024 r. zgłoszono 603 turnusy wypoczynku dzieci i młodzieży, w tym na terenie Olsztyna zarejestrowano 286 turnusów, a na terenie powiatu 317 (w gminach: Barczewo, Biskupiec, Dywity, Dobrze Miasto, Gietrzwałd, Kolno, Olsztynek, Purda, Stawiguda, Jeziorany). Przeprowadzono 220 kontroli w placówkach, w których wypoczywało ponad 9300 dzieci.

Nadzorem objęte były półzimowiska i zimowiska, półkolonie oraz wypoczynek w obiektach hotelarskich.

Na terenie Olsztyna małe formy wypoczynku organizowane były jak co roku przez osiedlowe domy kultury, pływalnie i szkoły podstawowe oraz stowarzyszenia prowadzące statutowo działalność sportowo-rekreacyjną. Formy wyjazdowe to kolonie/obozy, głównie o charakterze sportowo-rekreacyjnym, zlokalizowane w domach studenta na terenie Kortowa, w bursach olsztyńskich szkół oraz w obiekcie Manor Hotel.

W powiecie olsztyńskim wypoczynek organizowany był głównie w formie kolonii: w obiektach hotelarskich, w obiektach wykorzystywanych okazjonalnie do wypoczynku. Organizowano również obozy pod namiotami, ze stałą infrastrukturą komunalną i obozy pod namiotami bez stałej infrastruktury komunalnej, sporadycznie w formie półzimowisk i półkolonii.

Podczas przeprowadzanych kontroli nie stwierdzano nieprawidłowości.

Rodzaj placówek		Liczba placówek (turnusów)				Liczba uczestników wypoczynku w skontrolowanych placówkach	Liczba placówek, w których stwierdzono zaniedbania porządku i czystości
		zgłoszonych		Liczba kontroli			
		Olsztyn	Powiat	Olsztyn	Powiat		
Wypoczynek letni	formy wyjazdowe	92	243	45	92	7429	-
	w miejscu zamieszkania	149	45	25	5	610	-
	Razem	241	288	70	97	8039	-
Wypoczynek zimowy	formy wyjazdowe	11	15	9	10	560	-
	w miejscu zamieszkania	34	14	22	12	779	-
	Razem	45	29	31	22	1339	-
Razem:		603		220		9378	-

5.8. Działalność kontrolno-represyjna

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego:

- przeprowadzono 432 kontrole (w placówkach stałych - 212, w placówkach sezonowych – 220),
- wydano 45 decyzji merytorycznych, z czego 41 dotyczyło placówek na terenie miasta Olsztyn,
- wydano 14 decyzji płatniczych.

5.9. Wnioski ze sprawowanego nadzoru

- Następuje systematyczna poprawa stanu sanitarnego i technicznego placówek oświatowych. Podejmowane są stałe działania mające na celu dostosowanie istniejącej bazy lokalowej do obowiązujących przepisów i standardów.
- Wiele szkół posiada problemy z zapleczem do prawidłowej realizacji programu wychowania fizycznego tj. w ok. 30 % szkół podstawowych brak sali sportowych lub istniejące zaplecze jest niewystarczające.
- Ważne jest prowadzenie działań edukacyjno-oświatowych wśród pracowników placówek oświatowych jak i rodziców o dobrych nawykach higienicznych, które pozwalają uniknąć zachorowań/ powstrzymać rozprzestrzenianie się m.in. wszawicy oraz innych chorób pasożytniczych.

IV. DZIAŁALNOŚĆ ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wynikającego z art. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, ma na celu zapewnienie, na etapie planowania zagospodarowania przestrzennego oraz planowania i realizacji inwestycji, właściwego stanu sanitarno - zdrowotnego w obiektach w taki sposób, aby w trakcie eksploatacji tych obiektów nie powodowały one zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia ludzi.

Dokonywana ocena pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczyła takich przedsięwzięć inwestycyjnych jak: obiekty handlowe, przemysłowe i usługowe, w tym obiekty gastronomiczne, kosmetyczne, odnowy biologicznej oraz obiekty turystyczne, obiekty naukowe, wychowania i nauczania (np. przedszkola, żłobki), obiekty ochrony zdrowia i opieki (szpitale, zakłady przeznaczone pod działalność leczniczą), stacje uzdatniania wody, oczyszczalnie ścieków, stacje napraw oraz kontroli pojazdów, budynki produkcyjne itp.

Działając m. in. na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w ramach **strategicznej oceny oddziaływania na środowisko**, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie w roku 2024:

- dokonywał uzgodnień dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planów ogólnych gmin,
- opiniował projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zmiany studium uwarunkowań wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

W ramach postępowań dotyczących **oceny oddziaływania przedsięwzięć kwalifikowanych do mogących znacząco oddziaływać na środowisko**, na podstawie ww. ustawy, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie w roku 2024 zajmował stanowiska przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w sprawach:

- obowiązku lub braku obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,
- uzgodnień warunków realizacji.

W procesie inwestycyjnym, na etapie projektowania obiektów budowlanych lub ich części, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie **uzgadniał projekty budowlane i technologiczne planowanych inwestycji**.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie po dokonanych **kontrolach** w obiektach zajmował stanowiska w sprawach:

- **nowych bądź przebudowywanych obiektach budowlanych przekazywanych do użytkowania,**
- **adaptacji istniejących budynków przy rozpoczynaniu nowych działalności** wymagających spełnienia szczególnych warunków sanitarnohigienicznych (np. aptek ogólnodostępnych).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie przeprowadzał również **kontrole w trakcie realizacji** obiektów.

Mając na uwadze konieczność zapewnienia ludziom zdrowych warunków życia w miejscu ich zamieszkania i pobytu, w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, zwracano uwagę m.in. na:

- oddzielenie obszarów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe od obszarów o innym przeznaczeniu, celem ograniczenia niekorzystnego oddziaływania zabudowy na otoczenie,
- zapewnienie właściwej gospodarki wodno - ściekowej, w tym zaopatrzenie ludności w wodę do picia o odpowiedniej jakości,
- prawidłowe usuwanie, gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów w sposób, który nie zagraża życiu i zdrowiu ludzi,
- zabezpieczenie ludzi przed uciążliwością związaną z hałasem (komunikacja drogowa, zakłady usługowe, produkcyjne itp.) poprzez zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych i technologicznych np. ekrany akustyczne, rozmieszczenie urządzeń bądź instalacji na terenie działki lub obiektu celem uzyskania właściwej odległości od zabudowań mieszkalnych,
- zabezpieczenie ludzi przed wpływem zanieczyszczeń emitowanych do powietrza przez uciążliwe zakłady np. poprzez zastosowanie odpowiednich urządzeń czy zmianę technologii,
- zagwarantowanie odpowiednich pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych warunków pobytu ludzi w budynkach, w odniesieniu do funkcji pomieszczeń, poprzez zapewnienie w nich m.in. właściwego oświetlenia, wysokości, powierzchni, jakości środowiska wewnętrznego (w tym: właściwej wymiany, czystości i temperatury powietrza), bezpiecznych i higienicznych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, a także właściwego układu pomieszczeń w ciągu technologicznym, gwarantującego np. zabezpieczenie człowieka przed czynnikami szkodliwymi, bezpieczeństwo produkowanych środków itp. oraz innych istotnych warunków z punktu widzenia wymagań sanitarnohigienicznych.

Dane liczbowe

W 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego:

- wydał łącznie **1626 stanowiska** w formie pisemnej (**Olsztyn - 274, powiat - 1352**);
- przeprowadził łącznie **108 kontroli** w terenie na wniosek Strony (**Olsztyn - 55, powiat - 53**), w tym **4 kontrole** w trakcie realizacji obiektów budowlanych (**Olsztyn - 1, powiat - 3**);
- wydał **138 decyzji płatniczych** w związku z wyrażeniem opinii i stanowisk na wnioski Stron (**Olsztyn - 77, powiat - 61**) oraz **1 decyzję merytoryczną** dot. wyrażenia zgody na usytuowanie na poziomie terenu wyrzutni powietrza wentylacji mechanicznej (**Olsztyn - 1**);
- wydano **995 postanowień**, w tym **992 postanowień** dot. uzgodnienia warunków zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego (**Olsztyn - 61, powiat - 931**), m.in. dla inwestycji pn.:

- Budowa budynku produkcyjno-magazynowego w ramach zadania inwestycyjnego pod nazwą „Budowa Centrum badawczo-rozwojowego” na działkach nr 255/14 i 255/15 położonych w obrębie Dorotowo, gmina Stawiguda.
- Przebudowa stacji uzdatniania wody w Biesalu na części działki nr 64/3, obręb geodezyjny Podlejski 0013, gmina Gietrzwałd.
- Przebudowa Olsztyńskiego Planetarium i Obserwatorium Astronomicznego wraz z budową pochylni dla osób z niepełnosprawnością, budową zbiornika retencyjnego wód opadowych i przebudową atrium w Olsztynie przy al. Marsz. Józefa Piłsudskiego, na działkach nr 108/7,108/9 oraz na fragmencie działki nr 108/13 w obrębie geodezyjnym nr 109.
- Budowa budynku usług turystycznych wraz z lokalami usługowymi i garażem podziemnym przy ulicy Małków w Olsztynie, na działce nr 33/6 i 31/4 w obrębie geodezyjnym nr 63.
- Budowa budynku hali produkcyjnej wraz z budynkiem zaplecza socjalnego i biurowego oraz niezbędnymi przyłączami infrastruktury technicznej zlokalizowanych na części działki o numerze ewidencyjnym 29/9 w obrębie geodezyjnym Marcinkowo, gmina Purda.
- Budowa budynku magazynowo – produkcyjnego z przyłączami do sieci miejskich oraz wewnętrzną infrastrukturą techniczną na fragmencie działki nr 17/4 w obrębie geodezyjnym 149, położonej przy ul. Piłsudskiego w Olsztynie.
- Rozbudowa i przebudowa budynku Szkoły Podstawowej w Barcikowie na działce nr 190/9 w obrębie Barcikowo.
- Budowa budynku hali gastronomicznej wraz z placem manewrowym (miejscami postojowymi oraz murem oporowym) na działce nr 468/2 położonej w obrębie geodezyjnym Kieźliny, gm. Dywity.
- Budowa hali produkcyjnej wraz z zapleczem socjalno-biurowym i infrastrukturą techniczną: przyłączami, placami manewrowymi i postojowymi, murami oporowymi oraz panelami fotowoltaicznymi o mocy 40 kW na dachu projektowanego budynku przy ul. Sprzętowej 3A w Olsztynie, na działce nr 49 położonej w obrębie geodezyjnym 84.
- Budowa, przebudowa, rozbudowa oraz zmiana sposobu użytkowania budynków zakładu opon osobowych i dostawczych (TC1) wraz z obiektami infrastruktury technicznej, na terenie MICHELIN POLSKA SP. Z O.O., na działce nr 21 oraz fragmencie działki 33/2 w obrębie geodezyjnym nr 81, przy ul. Leonharda w Olsztynie.

W rozbiciu na poszczególne rodzaje spraw ww. dane kształtują się następująco:

1. Liczba zajętych stanowisk dotyczących strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:
 - a) **39** opinii dotyczących uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (**wszystkie dot. terenu powiatu**) oraz **1** opinia dot. odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (**dot. Olsztyna**);

b) **44** opinie dotyczące uzgodnień miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (**wszystkie dot. powiatu**); oraz **1** opinia dotycząca zmiany studium uwarunkowań wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (**dot. powiatu**), np.:

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w sąsiedztwie Sanktuarium Maryjnego, wieś Gietrzwałd, gmina Gietrzwałd.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla działki nr 89-25/12 w Olsztynie przy ul. Mariana Bublewicza.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w obrębie Linowo, na obszarze przyległym do wsi Stary Olsztyn oznaczonego symbolem A, gm. Purda.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów w obrębie geodezyjnym Ameryka – część II.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów przyległych do drogi krajowej nr 53 położonych w obrębie Klewki, obszar A.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Olsztynka dla terenów przy ul. Krzysztofa Mrongowiusza – część VI.

2. Liczba zajętych stanowisk dotyczących oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:

a) **80** opinii w sprawie braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko (**Olsztyn - 7, powiat - 73**), np. dla inwestycji polegających na:

- Budowie budynku apartotel B4 z garażem podziemnym oraz zagospodarowaniem terenu, w tym wykonaniem parkingów naziemnych oraz instalacji podziemnych na terenie Centrum Konferencyjno-Wypoczynkowego Kormoran w Mierkach na działce nr 383/1 obręb Mierki, gmina Olsztynek.
- Przetwarzaniu szlamu poprodukcyjnego w Szkółland Sp. z o.o. obręb Gutkowo, gmina Jonkowo.
- Urządzeniu lądowiska dla śmigłowców na działce nr 318 obręb Zerbuń, gmina Jeziorany.
- Realizacji instalacji służącej do prowadzenia działalności w zakresie zbierania odpadów – punktu skupu złomu, który będzie zlokalizowany na działce o numerze 39/1 w miejscowości Sudwa, gmina Olsztynek, obręb 0029 Sudwa.
- Budowie obory wolnostanowiskowej dla krów mlecznych o obsadzie do 72 DJP z podrusztowym zbiornikiem na gnojowicę o $V=1220\text{ m}^3$, zbiornikiem na ścieki socjalne o $V = 9,5\text{ m}^3$ i utwardzeniem terenu na terenie obejmującym część działki nr ew. 10 obręb geodezyjny: Rudziska, gmina Biskupiec.
- Realizacji publicznej przystani żeglarskiej na działce nr 622/5 obręb Barczewko, gm. Barczewo.
- Budowie hali magazynowej i budynku biurowo-socjalnego wraz z zagospodarowaniem terenu, zbiornikiem przeciwpożarowym, naziemnym parkingiem wielostanowiskowym dla samochodów osobowych i ciężarowych oraz niezbędną infrastrukturą techniczną, dz. nr 25/1 i 26/1 obręb nr 2 miasta Olsztynka.
- Zbieraniu odpadów na działce nr 23/3 obręb 1 miasto Biskupiec.

- Przebudowie z rozbudową oraz zmianą sposobu użytkowania zakładu opon osobowych i dostawczych TC1 wraz z obiektami i infrastrukturą towarzyszącą na terenie Michelin Polska Sp. z o. o. 10-454 Olsztyn, ul. Leonharda 9.
- Budowie hali magazynowej wraz z budynkiem socjalno-biurowym i niezbędną infrastrukturą techniczną zlokalizowanych w Olsztynie, na części działki o nr ewidencyjnym 17/10, obręb Olsztyn 88.
- Budowie instalacji fotowoltaicznej o mocy do 30 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działkach nr 25/1, 408 obręb Gołogóra, gm. Świątki.
- Przebudowie dróg gminnych nad rozlewiskiem w miejscowości Unieszewo, dz. nr 293, 281/39, 308/79 oraz 308/80 obręb Unieszewo.
- Budowie sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej wraz ze stacją podnoszenia ciśnienia i zbiornikami retencyjnymi na terenie działek nr 114/12, 114/18 obręb Bartąg oraz dz. nr 50/16, 45/8, 45/9, 50/17, 544, 547, 548, 43/108, 43/106, 43/104, 43/102, 43/100, 43/66, 43/103, 41/1, 6/13, 6/88, 6/87, 6/57 obręb Tomaszkowo, gmina Stawiguda.

b) 10 opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko w pełnym zakresie (**Olsztyn - 2, powiat - 8**), np. dla inwestycji polegających na:

- Zbieraniu odpadów niebezpiecznych oraz innych niż niebezpieczne w budynku znajdującym się na działce nr 1 obr. 13, przy ul. Zimowej 3 w Olsztynie.
- Budowie zespołu boisk sportowych, budynku ośrodka szkoleniowego oraz budynku trybun wraz z infrastrukturą towarzyszącą w ramach zadania inwestycyjnego: Ośrodek szkolenia piłkarskiego w Olsztynie przy ulicy Sybiraków 36.
- Rozbudowie oczyszczalni ścieków w Purdzie na dz. nr 264, 265/3, 291 obręb 0023 Purda.
- Przebudowie z rozbudową w trzech etapach, zakładu produkcji świec i ceramiki reklamowej, zagospodarowaniem terenu z miejscowym utwardzeniem skarpy ścianami oporowymi oraz docelową rozbiórką istniejącego budynku zakładu na dz. nr 132/33 obr. Bartąg, gm. Stawiguda.
- Budowie instalacji do wytwarzania biogazu o wydajności do 1000 m³/h wraz z niezbędną infrastrukturą – dz. nr 138/12 i 138/13 obręb 0003 Gryźliny.
- Uruchomieniu punktu zbierania odpadów na działce nr 26 obręb 35 w Olsztynie przy ul. Sielskiej 1B.

c) 6 opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (**Olsztyn - 3, powiat - 3**), dla inwestycji pn.:

- Modernizacja istniejącej instalacji energetycznego spalania paliw, polegająca na rozbudowie o nowe źródło ciepła wraz z budową budynku na części działki nr 9/80 obręb Łęgajny, gm. Barczewo.
- Rozszerzenie rodzajowego zakresu zbieranych i przetwarzanych odpadów w ramach planowanego skupu metali żelaznych i nieżelaznych przy ul. Żelaznej 7 w Olsztynie.
- Budowa zespołu obiektów usługowo-rozrywkowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Łutynówko, gmina Olsztynek.

- Budowa instalacji do wytwarzania wodoru wraz z infrastrukturą techniczną i stacją tankowania pojazdów, zlokalizowanej na działce ewidencyjnej nr 170/1, obręb Jemiołowo, gm. Olsztynek.
- Budowa kompostowni odpadów biodegradowalnych i instalacji przygotowania wsadu organicznego w mieście Olsztyn, na działkach o nr ewidencyjnych 13/1, 13/3 i 13/4 obręb Olsztyn, gm. Miasto Olsztyn, powiat Olsztyn.
- Budowa instalacji biologicznego przetwarzania odpadów w procesie beztlenowym (biogazownia) wraz z infrastrukturą towarzyszącą w mieście Olsztyn, na działce o nr ewidencyjnym 13/4, obręb Olsztyn 13.

3. Liczba zajętych stanowisk dotyczących uzgodnienia dokumentacji projektowej – **42 (Olsztyn - 26, powiat - 16)**, dotyczącej np.:

- Utworzenia centrum leczenia wad twarzoczaszki, mózgowoczaszki i chorób rzadkich w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym im. prof. dr Stanisława Popowskiego w Olsztynie, zadanie I – budowa budynku D3.
- Ambulatorium Specjalistycznego, ul. Dąbrowszczaków 28/1 w Olsztynie.
- Oddziału Neurologii Dziecięcej oraz Oddziału Neurogenetyki, Chorób Rzadkich i Metabolicznych w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym w Olsztynie – etap 2 – przebudowa budynku B.
- Oddziału Klinicznego Chirurgii i Urologii Dziecięcej z Ośrodkiem Leczenia Zmian Naczyniowych Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego w Olsztynie.
- Kliniki Pediatrii, Gastroenterologii i Żywienia, Pododdziału Gastroenterologii w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym w Olsztynie.
- Oddziału Pediatrycznego VI Endokrynologiczno-Diabetologicznego w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym w Olsztynie.
- Przebudowy stacji uzdatniania wody w m. Lutry polegającej na przebudowie budynku stacji uzdatniania wody, zbiornika retencyjnego o maksymalnej pojemności do 58,0 m³ wraz z infrastrukturą techniczną.
- Remontu i przebudowy istniejącego budynku stołówki zlokalizowanej na działce nr 470/3 obręb 0011 Rybaki gmina Stawiguda powiat olsztyński.
- Powiatowego Centrum Sportu i Zdrowia przy Zespole Szkół w Olsztynku na działkach nr 175/35, 175/36, 176/7, 176/9, obręb 0004, położonej przy ul. Olsztyńskiej i ul. Behringa w Olsztynku.
- Budowy budynku biurowego oraz hali produkcyjno-magazynowej, dz. nr 7/1, 7/14, 7/15, 9/5, 9/6, 9/8, 9/9, 9/10, 9/17, 9/18, 9/19, 10 obr. 0079 Olsztyn.
- Kuchni i zaplecza kuchennego ul. Gutkowo 71, 11-041 Olsztyn.

4. Liczba zajętych stanowisk dotyczących:

- a) uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane - **86 opinii (Olsztyn - 41, powiat - 45)**, np.:
- Rozbudowa i przebudowa bazy rehabilitacyjnej Wojewódzkiego Szpitala Rehabilitacyjnego dla Dzieci w Ameryce, dz. nr 2/47 obręb Ameryka 1, gmina Olsztynek.

- Budynek dla obsługi podróżnych na stacji Olsztyn Główny, dz. ewid. Nr 1/92, 1/4, 1/18 obręb Olsztyn 159 oraz dz. ewid. Nr 36/2, 17/1 obr. Olsztyn 90.
- Rozbudowa szkoły podstawowej w Rusi poprzez budowę oddziału w Bartągu, etap III i IV - budowa skrzydła południowo-wschodniego, dz. nr 289/5, obr. Bartąg, gm. Stawiguda.
- Budynek usługowy – klinika medyczna przy ul. Laszki na dz. nr 119/8, 119/19, obr. 125, dz. nr 39/65 obr. 160 m. Olsztyn (Alfadental).
- Budynek noclegowni przy ul. Towarowej 18 w Olsztynie, dz. nr 13, 11/2, 20/1, 21/2 obr. 0084.
- Budynek hotelowy z funkcją gastronomiczną i wbudowanym garażem na dz. nr 7/24 obręb 34 m. Olsztyn przy ul. Kapitańskiej 2.
- Żłobek w miejscowości Borki Wielkie na dz. nr 189 obręb Borki Wielkie, gm. Biskupiec.
- Nastawnia stacji Olsztyn Główny na dz. nr 1/96, 1/18 obręb 159 Miasto Olsztyn.
- Zakład produkcyjny z częścią socjalno-biurową i eksperymentalnym ośrodkiem badawczym w Olsztynie, dz. nr 27 i część działki nr 28, obr. 89, działka nr 7/2, 8 i część działki nr 9, obr. 94.
- Dom Pogrzebowy przy ul. Wadąskiej w Olsztynie (dz. nr 26/2 obręb 0158).
- Przebudowa i rozbudowa budynku basenu wraz z zagospodarowaniem terenu i niezbędną infrastrukturą - dz. nr 873/4, obr. Pluski, gm. Stawiguda.
- Przebudowa dworca kolejowego Olsztynek ze zmianą sposobu użytkowania budynków dworca i ekspedycji na budynek usługowy z funkcją obsługi ruchu kolejowego na działkach 51/30, 51/31, 51/32 obręb 0003 Olsztynek (etap B).
- Kompleks sportowo-rekreacyjny nad jeziorem Luterskim – dz. nr 1/3 obręb Kikity, gmina Jeziorany.
- Budynek produkcyjny zlokalizowany na dz. o nr 38/14, 38/4, 38/15, 46/9 obręb Samławki, gm. Kolno.
- Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych na dz. nr 95 w obr. Kruzy, gm. Kolno.
- Budynek bramowy Oddziału Zewnętrznego Aresztu Śledczego w Olsztynie przy ul. Opolskiej 42 (dz. nr 80 obr. 98).

b) kontroli w trakcie realizacji obiektów budowlanych – **4 (Olsztyn – 1, powiat – 3):**

- Budowa budynku szkolnego, usługi oświatowe przy ul. Czapli w Olsztynie, na działce o numerze ewidencyjnym 116 w obrębie 0145.
- Budowa remizy Ochotniczej Straży Pożarnej z salą wielofunkcyjną w Purdzie na dz. nr 602/1, 722/1, 601/2 oraz części działek nr 604, 612/1 i 723/1, gm. Purda.
- Rozbudowa z przebudową istniejącej szkoły wraz ze zmianą sposobu użytkowania części budynku szkoły na funkcję żłobka w miejscowości Borki Wielkie 35, gmina Biskupiec.
- Budowa sali gimnastycznej wraz z pomieszczeniami towarzyszącymi przy ZSP w Purdzie.

5. Liczba innych stanowisk zajętych w formie pisemnej – łącznie **1317**, w tym m.in.:
- postanowień dot. decyzji o warunkach zabudowy/ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego – **992 (powiat - 931, Olsztyn - 61)**;
 - pism dotyczących warunków zabudowy – **22 (powiat – 21, Olsztyn – 1)**;
 - opinii dot. nowych działalności w obiektach istniejących - **10 (powiat – 3, Olsztyn - 7)**;
 - zawiadomień i pism przekazujących – **43 (powiat – 13, Olsztyn - 30)**;
 - pism o uzupełnienie w w/w sprawach, pism informujących o wymaganiach sanitarnohigienicznych oraz pism wynikających ze współpracy z różnymi Instytucjami – **250 (Olsztyn - 95, powiat - 155)**.

Podsumowanie

Sprawując zapobiegawczy nadzór sanitarny, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie realizuje ustawowe obowiązki i zadania w zakresie ochrony zdrowia publicznego. Stanowiska zajmowane są na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu. Poprzez uzgadnianie dokumentacji projektowej stawia się wymagania Inwestorom już na etapie planowania inwestycji w zakresie spełnienia właściwych warunków sanitarno-higienicznych.

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest ściśle związana z liczbą planowanych do realizacji w regionie przedsięwzięć.

Wyartykułować należy, że w związku ze zmianą ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, znacznie zwiększyła się liczba spraw dotyczących uzgodnienia projektów decyzji o warunkach zabudowy oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego (w 2023 r. wpłynęło 407 wniosków; w 2024 r. wpłynęło 1758 wniosków, czyli o 430 % więcej niż w roku poprzedzającym).

V. Ocena funkcjonowania Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej

1. Zadania

- Inicjowanie, organizowanie, prowadzenie oraz koordynacja i nadzór nad działalnością oświatowo-zdrowotną w podległych placówkach ze szczególnym uwzględnieniem edukacyjnych programów o tematyce zdrowotnej proponowanych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Olsztynie.
- Współpraca z władzami lokalnymi, instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej.

2. Realizacja ogólnopolskich interwencji programowych na terenie miasta Olsztyna

Program edukacyjny pt. „Trzymaj Formę!”

realizowany metodą projektu.

Cel programu:

Edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, opierając się na odpowiedzialności indywidualnej i wolnym wyborze jednostki.

Program był kierowany do uczniów kl. V-VIII, rodziców i nauczycieli. Do programu przystąpiło 51 szkół podstawowych, w tym 26 szkół olsztyńskich (Szkoła Podstawowa Nr 1, Nr 2, Nr 3, Nr 5, Nr 6, Nr 7, Nr 9, Nr 10, Nr 11, Nr 14, Nr 15, Nr 16, Nr 18, Nr 19, Nr 22, Nr 23, Nr 25, Nr 29, Nr 30, Nr 33, Nr 34, Nr 101, Niepubliczna Szkoła „Absolwent”, Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Piątka”, Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Art. School”, Katolicka Szkoła Podstawowa w Olsztynie) oraz 25 szkół w powiecie olsztyńskim (Szkoła Podstawowa Nr 1 i Nr 3 w Barczewie, Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Lamkowie, Szkoła Podstawowa Nr 2 i Nr 3 w Biskupcu, Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Biskupcu, Szkoła Podstawowa w Kobałtach, Szkoła Podstawowa w Czerwonce, Szkoła Podstawowa Nr 1 i Nr 2 w Dobrym Mieście, Szkoła Podstawowa w Dywitach, Szkoła Podstawowa w Spręcowie, Szkoła Podstawowa w Biesalu, Szkoła Podstawowa w Jezioranach, Szkoła Podstawowa w Jonkowie, Szkoła Podstawowa w Nowym Kawkowie, Szkoła Podstawowa w Kolnie, Publiczny Specjalny Katolicki Ośrodek Edukacyjno-Wychowawczy w Kruzach, Szkoła Podstawowa Nr 1 w Olsztynku, Szkoła Podstawowa w Waplewie, Szkoła Podstawowa w Klebarku Wielkim, Szkoła Podstawowa w Szczęsnym, Szkoła Podstawowa w Stawigudzie, Szkoła Podstawowa w Rusi, Szkoła Podstawowa w Świątkach).

Ogółem działaniami programowymi objęto 7 360 osób.

Na uwagę zasługuje Konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia „Trzymaj Formę!”, który był adresowany do uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych zainteresowanych zdobyciem i pogłębianiem wiedzy z zakresu zdrowego stylu życia, w szczególności uwzględniającej tematykę zbilansowanej diety i aktywności fizycznej.

Do etapu I – szkolnego Konkursu przystąpiły 2 szkoły podstawowe (Szkoła Podstawowa Nr 25 w Olsztynie oraz Szkoła Podstawowa w Czerwonce) zgłaszając 183 uczniów.

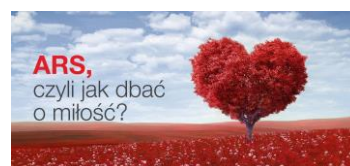
Do etapu II – powiatowego Konkursu zakwalifikowało się 2 uczniów ze Szkoły Podstawowej Nr 25 w Olsztynie, którzy pod nadzorem pracowników Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej PSSE Olsztyn rozwiązywali test wiedzy on-line składający się z 40 pytań zamkniętych. Niestety do etapu III – ogólnopolskiego Konkursu nie zakwalifikował się żaden z uczniów.

Liczba dzieci i rodziców dzieci objętych programem przez koordynatorów i realizatorów programu w szkołach – ponad 14 260 osób.

Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość”.

Cel programu:

Zwiększenie świadomości młodzieży na temat szkodliwego wpływu substancji psychoaktywnych na organizm człowieka.

Działania kierowane były do uczniów, rodziców, nauczycieli. Do programu przystąpiło 6 szkół średnich: Zespół Szkół Mechaniczno-Energetycznych -Technikum i Branżowa Szkoła I Stopnia, I Liceum Ogólnokształcące, Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Olsztynie, Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Jezioranach, Zespół Szkół Rolniczych w Smolajnach.

Ogółem działaniami programowymi objęto 880 osób.

Program zgodnie z założeniami realizowany był w trzech częściach. W pierwszej z nich omawiano między innymi wpływ substancji psychoaktywnych na zdrowie, w drugiej wyjaśniano kwestię czy substancje psychoaktywne mogą niszczyć miłość, zaś w trzeciej jakie skutki zdrowotne u potomstwa mogą wywołać te substancje.

Tematyka realizowana była głównie w formie wykładów, debat, prelekcji i filmów. Duże zainteresowanie młodzieży wzbudzał film mający na celu profilaktykę FAS pt. „Wieczne dziecko”.

- W ramach pozaprogramowych działań prowadzono edukację na temat szkodliwego wpływu substancji psychoaktywnych na organizm człowieka w różnych środowiskach, między innymi wśród społeczności szkolnej, na stoiskach informacyjno-edukacyjnych podczas akcji prozdrowotnych (Galeria Warmińska, Plaża Miejska i Stare Miasto w Olsztynie, Łądownisko w Gryźlinach, Dom Seniora+ w Dobrym Mieście, Ziołowa Dolina w Wadągu, Plac św. Pawła w Olsztynku).

Zamieszczano informacje na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, X).

Ogółem działaniami poza programowymi objęto 11 853 osób.

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw

Palenia Tytoniu w Polsce.

Cel:

Zmniejszenie zachorowania, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu w Polsce poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy.

Cele szczegółowe:

Zwiększenie odsetka osób, które nigdy nie wypaliły żadnego papierosa.

Odbiorcy programu:

- dzieci z najmłodszej grupy wiekowej - grupa docelowa 8-10 lat,
- dzieci, które nie eksperymentują z papierosami - grupa docelowa 13-15-lat,
- osoby wchodzące w dorosłe życie – grupa docelowa 20-29 lat.

Działania informacyjno-edukacyjne prowadzono w placówkach nauczania i wychowania, placówkach letniego wypoczynku oraz placówkach służby zdrowia w Olsztynie i powiecie olsztyńskim.

Ogółem programem objęto ok. 15 042.

W ramach realizacji interwencji wykorzystywano między innymi różne formy oddziaływania:

- wykłady, poradnictwo metodyczne, rozmowy indywidualne, dystrybucję materiałów edukacyjnych, stoiska informacyjno-edukacyjne (Galeria Warmińska, Plaża Miejska i Stare Miasto w Olsztynie, Ładowisko w Gryźlinach, Dom Seniora+ w Dobrym Mieście, Ziołowa Dolina w Wadągu, Plac św. Pawła w Olsztynku),
- Popularyzowano „Światowy Dzień Bez Tytoniu” i „Światowy Dzień Rzucania Palenia”,
- zamieszczano informacje na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, X).

Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”.

Cele główne programu:

- wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci,
- przed ekspozycją na dym tytoniowy,
- zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń.

Cele szczegółowe:

- wykształcenie umiejętności rozpoznawania różnych źródeł dymów,
- wykształcenie umiejętności rozpoznawania różnych dymów,
- „wydobycie” dymu papierosowego,
- zwiększenie wrażliwości dzieci na szkodliwość dymu papierosowego,
- zwiększenie wiedzy na temat skutków palenia papierosów,
- zwiększenie wrażliwości dzieci na miejsca, w których mogą być narażone na dym.

Program był kierowany do dzieci 5-6 letnich, rodziców i nauczycieli. Do programu przystąpiły 23 przedszkola (Przedszkole Miejskie Nr 1, Nr 2, Nr 6, Nr 12, Nr 13, Nr 14, Nr 15, Nr 16, Nr 20, Nr 24, Nr 32, Nr 36, Nr 38, Nr 39, Nr 40, Społeczny Zespół Przedszkolno-Szkolny 101, Przedszkole „Bajkowy Dom”, Przedszkole Artystyczno-Teatralne „Dorotka 2” w Olsztynie, Przedszkole Publiczne w Łęgajnach, Przedszkole Samorządowe „Juniorek” w Kieźlinach, Przedszkole Samorządowe Nr 2 w Dywitach, Przedszkole Niepubliczne „Tęczowy zakątek” w Jezioranach, Przedszkole Miejskie w Olsztynku).

Ogółem programem objęto 67 osób.

Realizacja programu przebiegała zgodnie z założeniami. Dzieci nauczyły się, jak sobie radzić w sytuacjach, gdy osoby dorosłe palą w ich obecności, podniosły poziom wiedzy z zakresu szkodliwości dymu oraz biernego palenia na ich zdrowie, deklarowały, że jako osoby dorosłe nie będą paliły papierosów. Bardzo chętnie śpiewały piosenkę o Dinusiu – maskotce programu, robiły własne znaki zakazu palenia. W trakcie zajęć opowiadały o swoich spostrzeżeniach związanych z paleniem papierosów przez osoby dorosłe np.: sąsiadów, rodziców, starsze rodzeństwo.

Rodzice chętnie brali czynny udział w realizacji programu, deklarując nie narażać dzieci na bierne palenie. Realizatorzy i uczestnicy ocenili program pozytywnie.

Liczba dzieci i rodziców dzieci objętych programem przez koordynatorów i realizatorów programu w przedszkolach – ponad 2 100 osób.

Program edukacji antytytoniowej „Bieg po zdrowie”.

Cel programu:

Zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

Program skierowany był do uczniów kl. IV szkół podstawowych oraz ich rodziców.

Do programu przystąpiło 15 szkół: Szkoła Podstawowa Nr 1, Nr 5, Nr 7, Nr 9, Nr 10, Nr 16, Nr 18, Nr 22, Nr 25, Nr 33, Nr 34, Nr 101 w Olsztynie oraz Szkoła Podstawowa Nr 3 w Biskupcu, Nr 1 w Dobrym Mieście oraz Zespół Szkolno-Przedszkolny w Biesalu.

Ogółem programem objęto 901 osób.

Realizacja programu przebiegała zgodnie z założeniami. Zajęcia prowadzono za pomocą zróżnicowanych metod aktywizujących, które stymulowały kreatywność i aktywność uczniów.

Dzieci podczas cyklu zajęć dyskutowały, wymieniały doświadczenia, spostrzeżenia, refleksje i pomysły, przeprowadzały wywiady z osobami niepalącymi, liczyły koszty palenia papierosów, pracowały w grupach przy tworzeniu antyreklamy dla papierosów oraz tworzyły komiks z bohaterami programu. Bardzo ważne było zaangażowanie środowiska domowego ucznia w jego realizację, co sprzyjało zacieśnianiu kontaktów dzieci z rodzicami.

Koordynatorzy oceniają program pozytywnie i uważają, że powinien być kontynuowany w przyszłym roku szkolnym.

Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV.

Cel programu:

Ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV.

Program był kierowany głównie do osób dorosłych i młodzieży.

Tematyka wzbudzała zainteresowanie szczególnie w grupie młodzieży tym bardziej, że podczas prowadzonych działań edukacyjnych uwzględniana była również tematyka dotycząca innych chorób przenoszonych drogą płciową.

Ogółem działaniami objęto ok. 14 480 osób.

W ramach realizacji interwencji wykorzystywano między innymi następujące formy prowadzenia programu:

- wykłady, poradnictwo metodyczne, dystrybucje materiałów edukacyjnych, stoiska informacyjno-edukacyjne (Galeria Warmińska, Plaża Miejska i Stare Miasto w Olsztynie, Ładowisko w Gryźlinach, Dom Seniora+ w Dobrym Mieście, Ziołowa Dolina w Wadągu, Plac św. Pawła w Olsztynku),
- zamieszczanie informacji na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, X).

Ponadto popularyzowano Punkt Konsultacyjno-Diagnostycznego w kierunku HIV w Olsztynie oraz kampanie społeczne : „Światowy Dzień AIDS”, „#Mójpierwszyraz”, Europejski Tydzień Testowania, Kampania FES „Żyję z HIV”,

Program profilaktyki raka szyjki macicy „Wybierz życie – pierwszy krok”.

Cel główny programu:

- zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy.

Cele szczegółowe:

- zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli HPV w jego powstawaniu,
- podniesienie świadomości o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy (profilaktyka pierwotna i wtórna),
- motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie,
- przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym,
- dostarczenie informacji o świadczeniodawcach wykonujących badania cytologiczne, im wcześniej zaczniesz się leczyć, tym łatwiejsza będzie kuracja.

Program skierowany był do uczniów szkół średnich oraz ich rodziców. Chęć przystąpienia do realizacji programu zgłosiło 16 szkół: I Liceum Ogólnokształcące, II Liceum Ogólnokształcące, V Liceum Ogólnokształcące, X Liceum Ogólnokształcące, XI Liceum Ogólnokształcące, XIII Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Budowlanych – Technikum

oraz Branżowa Szkoła I Stopnia, Zespół Szkół Gastronomiczno-Spożywczych – Technikum oraz Branżowa Szkoła I Stopnia, Zespół Szkół Mechaniczno-Energetycznych - Technikum oraz Branżowa Szkoła I Stopnia, Technikum Informatyczno-Ekonomiczne Nr 9, Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych, Szkoła Podstawowa Nr 23 w Olsztynie oraz Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Jezioranach.

Ogółem programem objęto 4 558 osób.

Program edukacyjny dotyczący profilaktyki czerniaka "Znamie! Znam je?"

Cel główny:

Upowszechnienie wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka.

Cele szczegółowe:

- przekazanie wiedzy na temat czynników ryzyka zachorowania na czerniaka,
- uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki,
- uświadomienie wartości odpowiednich zachowań i postaw.

Działania kierowane były do uczniów szkół ponadpodstawowych oraz jednej szkoły podstawowej. Do programu przystąpiło 10 szkół średnich: I Liceum Ogólnokształcące, V Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Budowlanych – Technikum oraz Branżowa Szkoła I Stopnia, Zespół Szkół Chemicznych i Ogólnokształcących, Zespół Szkół Gastronomiczno - Spożywczych - Technikum oraz Branżowa Szkoła I Stopnia, Zespół Szkół Elektronicznych i Telekomunikacyjnych - Technikum Nr 6 w Olsztynie oraz Zespół Szkół Rolniczych w Smolajnach i Szkoła Podstawowa Nr 25 w Olsztynie.

Ogółem działaniami programowymi objęto ponad 10 300 osób.

W ramach realizacji interwencji wykorzystywano również inne formy popularyzujące jak: poradnictwo metodyczne, dystrybucje materiałów edukacyjnych, stoiska informacyjno-edukacyjne (Galeria Warmińska, Plaża Miejska i Stare Miasto w Olsztynie, Łądownisko w Gryżlinach, Dom Seniora+ w Dobrym Mieście, Ziołowa Dolina w Wadągu, Plac św. Pawła w Olsztynku), a także zamieszczano informacje na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, X).

Program profilaktyczny dotyczący profilaktyki zakażeń HAV, HBV, HCV "Podstępne WZW"

Cel główny:

Upowszechnienie wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C.

Cele szczegółowe

- przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażeń HAV, HBV, HCV,
- uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie,

- pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością w zakresie własnych zachowań zdrowotnych,
- kształtowanie postaw tolerancji i zrozumienia wobec osób zakażonych.

Działania kierowane były do uczniów szkół ponadpodstawowych. Do programu przystąpiło 11 szkół średnich: V Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Budowlanych - Technikum oraz Branżowa Szkoła I Stopnia, Zespół Szkół Chemicznych i Ogólnokształcących, Zespół Szkół Gastronomiczno-Spożywczych - Technikum oraz Branżowa Szkoła I Stopnia, Zespół Szkół Ekonomiczno-Handlowych - Technikum oraz Branżowa Szkoła I Stopnia, Zespół Szkół Elektronicznych i Telekomunikacyjnych – Technikum Nr 6, Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Olsztynie oraz Zespół Szkół Rolniczych w Smolajnach – Technikum.

Ogółem działaniami programowymi objęto 7954 osób.

- W ramach realizacji interwencji wykorzystywano również inne formy popularyzujące jak: poradnictwo metodyczne, dystrybucje materiałów edukacyjnych, stoiska informacyjno-edukacyjne (Galeria Warmińska, Plaża Miejska i Stare Miasto w Olsztynie, Łądownisko w Gryźlinach, Dom Seniora+ w Dobrym Mieście, Ziołowa Dolina w Wadągu, Plac św. Pawła w Olsztynku), a także zamieszczano informacje na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, X) i współpracowano z mediami (udział w nagraniu programu „Nasze Zdrowie” emitowanym w TVP 3 Olsztyn).

Ogólnopolski program edukacyjny dla przedszkoli – „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

Cel główny programu: zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

Cele szczegółowe:

- zrozumienie czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne,
- kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków o nawykach higieniczno-zdrowotnych.

Program skierowany był do dzieci w wieku 5-6 lat, rodziców i nauczycieli. Do programu przystąpiło 6 przedszkoli (Przedszkole Miejskie Nr 5, Nr 14, Nr 32, Nr 37, Nr 39, Przedszkole „Bajkowy Dom” w Olsztynie).

Ogółem programem objęto 197 osób.

Nauczyciele, którzy przystąpili do programu i rodzice dzieci uważają, że program jest bardzo ciekawy i niezbędny w rozwoju świadomości społecznej w zakresie dbania o własne zdrowie. Zgłaszają chęć udziału w jego realizacji w przyszłym roku szkolnym.

3. Realizacja interwencji nieprogramowych na terenie miasta Olsztyna i powiatu olsztyńskiego.

Akcja „Moje dziecko idzie do szkoły”.

Cel główny:

Ukształtowanie prawidłowych nawyków i umiejętności prozdrowotnych uczniów.

Cele szczegółowe:

- podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia,
- uświadomienie rodzicom ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych dzieci,
- przekonanie rodziców o słuszności działań profilaktycznych podejmowanych w szkole i w domu.

Akcja była kierowana do rodziców i uczniów kl. I Szkoły Podstawowej Nr 3, Nr 9, Nr 10, Nr 15, Nr 22.

- W ramach realizacji interwencji wykorzystywano również inne formy popularyzujące jak: poradnictwo metodyczne, dystrybucje materiałów edukacyjnych, stoiska informacyjno-edukacyjne (np. Galeria Warmińska, Plaża Miejska i Stare Miasto w Olsztynie, Łądownisko w Gryźlinach, Dom Seniora+ w Dobrym Mieście, Ziołowa Dolina w Wadągach, Plac św. Pawła w Olsztynku), a także zamieszczano informacje na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, X).

Ogółem działaniami objęto 13 690 osób.

Światowy Dzień Zdrowia – pod hasłem „Moje zdrowie, moje prawo”.

Temat przewodni Światowego Dnia Zdrowia zwracał uwagę na prawo każdego człowieka do dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych, edukacji i informacji, a także bezpiecznej wody pitnej, czystego powietrza, dobrego odżywiania, wysokiej jakości warunków mieszkaniowych, godnych warunków pracy i środowiska oraz wolności od dyskryminacji.

Działania informacyjno-edukacyjne prowadzono w 38 placówkach.

Ogółem działaniami objęto ok. 5 022 osób.

Zamieszczano informacje na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, X).

Zimowy wypoczynek

Cel akcji:

Zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży z zakresu zasad bezpieczeństwa podczas wypoczynku (tematyka: bezpieczeństwo zabaw na świeżym powietrzu, uwaga wścieklizna, przeciwdziałanie przeziębieniu i grypie, higiena osobista ze szczególnym uwzględnieniem higieny rąk, prawidłowe odżywianie i nawodnienie a suplementy diety, przeciwdziałanie środkom psychoaktywnym i inne w zależności od potrzeb).

Działania informacyjno-edukacyjne prowadzono w 45 placówkach obejmując nimi ok. 1146 osób.

W ramach realizacji interwencji wykorzystywano między innymi następujące formy:

- wykłady, instruktaże/rozmowy informacyjne na zimowiskach i półzimowiskach oraz na stoisku informacyjno-edukacyjnym w Warmińsko-Mazurskim Oddziale NFZ w Olsztynie, dystrybucję materiałów, opracowywanie materiałów, zamieszczanie informacji na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, X).

Letni wypoczynek

Cel akcji:

Zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży z zakresu zasad bezpieczeństwa podczas wypoczynku (tematyka: grypa, zatrucia pokarmowe, wścieklizna, choroby przenoszone przez kleszcze, bąblowica, wszawica, dopalacze, profilaktyka HIV/AIDS, Barszcz Sosnowskiego, skutki zdrowotne wynikające z nadmiernego promieniowania ultrafioletowego i inne w zależności od potrzeb).

Działania informacyjno-edukacyjne prowadzono w 451 placówkach obejmując nimi ok. 10 780 osób.

W ramach realizacji interwencji wykorzystywano między innymi następujące formy:

- wykłady, spotkania edukacyjne, akcje prozdrowotne, instruktaże/rozmowy informacyjne m.in. na stoiskach informacyjno-edukacyjnych podczas akcji prozdrowotnych (Plaża Miejska w Olsztynie, Stare Miasto w Olsztynie, Zespół Szkół Nr 3 w Olsztynie, Lądowisko w Gryźlinach, Trzciniowa Dolina w Wadągach, Dom Seniora+ w Dobrym Mieście, Plac Św. Piotra w Olsztynku), dystrybucję materiałów, opracowywanie materiałów oraz pism informacyjnych,
- współpraca z mediami, w tym udział w nagraniu programu „Nasze Zdrowie” emitowanym w TVP 3 Olsztyn,
- zamieszczanie informacji na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, X).

Ogółem działaniami podczas akcji zimowej i letniej objęto ok. 37 024 osób

#MłodziŚwiadomi – projekt edukacyjny dotyczący chorób przenoszonych drogą płciową.

Cel projektu:

Zwiększenie świadomości młodzieży z zakresu chorób przenoszonych drogą płciową.

Projekt wojewódzki został zainaugurowany konferencją w dniu 7 listopada 2024 r. pt. Choroby przenoszone drogą płciową – wiedza, edukacja, profilaktyka. Działania informacyjno-edukacyjne popularyzujące nowy

**#MŁODZI
ŚWIADOMI**

projekt prowadzono podczas rozmów z nauczycielami, dyrektorami placówek nauczania i wychowania oraz w mediach społecznościowych. Wykłady skierowane do uczniów szkół ponadpodstawowych objęły młodzież: Zespołu Szkół Mechaniczno-Energetycznych w Olsztynie, Państwowego Liceum Plastycznego w Olsztynie, Zespołu Szkół Ekonomicznych i Telekomunikacyjnych w Olsztynie. Projekt będzie kontynuowany w 2025 r.

Ogółem działaniami objęto ok. 2 335 osób.

Higiena osobista i przeciwdziałanie chorobom zakaźnym, w tym chorobom pasożytniczym.

Cel akcji:

Zwiększenie świadomości na temat higieny osobistej i profilaktyki chorób zakaźnych, w tym chorób pasożytniczych.

Ogółem działaniami objęto ponad 58 840 osób.

W ramach realizacji interwencji wykorzystywano między innymi następujące formy:

- wykłady i spotkania edukacyjne, instruktaże/rozmowy indywidualne m.in. na stoiskach informacyjno-edukacyjnych podczas akcji prozdrowotnych (Galeria Warmińska w Olsztynie, Plaża Miejska w Olsztynie, Stare Miasto w Olsztynie, Zespół Szkół Nr 3 w Olsztynie, Ładowisko w Gryźlinach, Trzciniowa Dolina w Wadągu, Dom Seniora+ w Dobrym Mieście, Plac Św. Piotra w Olsztynku), dystrybucję materiałów, przesyłanie informacji drogą e-mailową do nadzorowanych placówek,
- współpraca z mediami, w tym udział w nagraniu odcinka programu „Nasze Zdrowie” emitowanego w TVP 3 Olsztyn,
- współorganizacja Światowego Dnia Higieny Rąk – akcja prozdrowotna zorganizowana przed siedzibą PSSE i WSSE Olsztyn ze stoiskami edukacyjnymi, wykładami tematycznymi, nauką techniki mycia rąk,
- zamieszczanie informacji na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, X).

Popularyzowanie szczepień obowiązkowych i zalecanych.

Cel akcji:

Zwiększenie świadomości na temat szczepień ochronnych obowiązkowych i zalecanych.

Ogółem działaniami objęto ok. 27 089 osób.

W ramach realizacji interwencji wykorzystywano między innymi następujące formy:

- wykłady i spotkania edukacyjne, instruktaże/rozmowy indywidualne m.in. na stoiskach informacyjno-edukacyjnych podczas akcji prozdrowotnych (Siedziba Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie, Galeria Warmińska w Olsztynie, Plaża Miejska w Olsztynie, Stare Miasto w Olsztynie, Warmińsko-Mazurski Oddział NFZ w Olsztynie, Zespół Szkół Nr 3 w Olsztynie, Ładowisko w Gryźlinach, Trzciniowa Dolina w Wadągu, Dom Seniora+ w Dobrym Mieście, Plac Św. Piotra w Olsztynku) dystrybucję materiałów, przesyłanie informacji drogą e-mailową do nadzorowanych placówek,

- współpraca z mediami, w tym udział w nagraniu odcinka programu „Nasze Zdrowie” emitowanego w TVP 3 Olsztyn,
- zamieszczanie informacji na stronie internetowej PSSE Olsztyn i w mediach społecznościowych (Facebook, X).

Współpraca nawiązana przez Sekcję Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej PSSE w Olsztynie w ramach realizacji powyższych działań:

- Urząd Miasta Olsztyna – organizowanie imprez prozdrowotnych,
- Starostwo Powiatowe w Olsztynie – organizowanie imprez prozdrowotnych,
- Centra Zarządzania Kryzysowego, Komenda Miejska Policji w Olsztynie - organizowanie wykładów na temat profilaktyki uzależnień,
- Placówki nauczania i wychowania – realizacja interwencji programowych i nieprogramowych,
- Warmińsko-Mazurski Oddział NFZ – organizowanie stoisk i imprez prozdrowotnych,
- Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie – organizowanie imprez prozdrowotnych,
- Galeria Warmińska w Olsztynie – organizowanie imprez prozdrowotnych,
- Warmińsko-Mazurski Oddział PCK – współorganizacja Olimpiady Promocji Zdrowego Stylu Życia oraz Mistrzostw Pierwszej Pomocy,
- Placówki letniego i zimowego wypoczynku – prowadzenie spotkań edukacyjnych i instruktaży,
- Oddział Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Olsztynie oraz Telewizyjna Agencja Producentcka TAP 1 w ramach nagrań programu „Nasze Zdrowie” – projekcje odbywały się w TVP 3 Olsztyn.
- Ogół społeczeństwa – rozmowy informacyjne, pomoc merytoryczna.

Wnioski

- Prozdrowotne działania programowe i nieprogramowe prowadzone przez pracowników Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej PSSE Olsztyn wzbudzają duże zainteresowanie w placówkach nauczania i wychowania oraz ogółu społeczeństwa.
- Poprzez media lokalne (TVP 3 Olsztyn), media społecznościowe oraz eventy docieramy również do dużej grupy mieszkańców Olsztyna i powiatu olsztyńskiego z szeroką ofertą tematyczną, dotyczącą między innymi profilaktyki uzależnień, prawidłowego odżywiania i profilaktyki chorób zakaźnych, w tym chorób przenoszonych drogą płciową.

VI. Ocena przestrzegania przepisów Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych

Podstawowym aktem prawnym, określającym politykę państwa wobec wyrobów tytoniowych jest ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Zgodnie z tą ustawą, jednym z priorytetów działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest przede wszystkim ochrona praw osób niepalących, poprzez tworzenie środowiska wolnego od dymu tytoniowego.

W 2024 r. skontrolowano 1530 obiektów w zakresie oceny przestrzegania zapisów w/w ustawy (podmioty lecznicze, zakłady pracy, jednostki organizacyjne systemu oświaty, lokale gastronomiczne, obiekty wypoczynku, obiekty użyteczności publicznej).

W wyniku prowadzonych działań kontrolnych stwierdzono, że wszystkie skontrolowane obiekty były prawidłowo oznaczone słownie i graficznie informacjami o zakazie palenia tytoniu i papierosów elektronicznych.

W 14 obiektach znajdują się palarnie spełniające wymagania sanitarne.

VII. Podsumowanie i zadania dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2025 r.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie na podstawie niniejszej analizy stwierdza, że bezpieczeństwo sanitarne powiatu grodzkiego Olsztyn i gmin powiatu olsztyńskiego w 2024 roku było zachowane. Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Olsztynie w imieniu Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie z wielkim zaangażowaniem realizowali ustawowe zadania mające na celu ustalenie stanu faktycznego i jego zgodności z obowiązującymi wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi.

Wzorem lat ubiegłych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Olsztynie będzie doskonalić działania na rzecz bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi w oparciu o analizę ryzyka/ocenę zagrożeń zdrowia i życia ludzkiego w ramach sprawowania zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego.

Ponadto PPIS w Olsztynie będzie kontynuował realizację zadań w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem czynników szkodliwych i uciążliwych w środowisku oraz zapobieganiu powstawania chorób, w tym zakaźnych, społecznych (cywilizacyjnych) i zawodowych zgodnie z Planem Zasadniczych Zadań opracowanym w oparciu o wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego.

PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
W OLSZTYNIE
lek. wet. Teresa Parys
specjalista higieny
(dokument podpisany elektronicznie)